

Послання Ісламу

رسالة الإسلام

باللغة الأوكرانية

Др. Абдуррахман аль-Шеха

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشبلي

Переклад

المركز الأوروبي للأبحاث الإسلامية

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (E.I.R.C)

& Мухаммада аль-Гарбі

Послання Ісламу

Др. Абдуррахман аль-Шеха

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشبلي

переклад:

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (E.I.R.C)

& Мухаммада аль-Гарбі

Перевірка:

✚ Lustikova Anna Aleksandrovna

✚ Юлія Коляденко

© Усі права на книгу належать автору.

Автор дозволяє передруковувати або перевидавати цю роботу, якщо метою вищевказаних дій є безкоштовне розповсюдження книги. При цьому забороняється внесення до тексту оригіналу будь-яких змін, доповнень і скорочень.

У разі необхідності та за дотримання вищевказаних умов, автор готовий безоплатно надати високоякісні копії книги в електронному форматі.

Зміст

- 1. Вступ*
- 2. Монотеїзм в Ісламі*
- 3. Основні цілі Ісламу*
- 4. Відмінні якості Ісламу*
- 5. Духовний аспект Ісламу*
- 6. Віра в Аллаха*
- 7. Віра в Ангелів*
- 8. Сутність віри в Ангелів*
- 9. Віра в Книги Аллаха*
- 10. Сутність віри в Книги Аллаха*
- 11. Віра в Посланців*
- 12. Хто такий Мухаммад (с.а.с.)?*
- 13. Сутність віри в Посланців*
- 14. Віра в Судний день*
- 15. Сутність віри в останній день*
- 16. Віра в Кадаа і Кадар*
- 17. Сутність віри в Кадаа і Кадар*
- 18. Стовпи Ісламу*
- Перший стовп Ісламу: два свідчення віри*
- Значення Ля іляха ілляллах расулюллах*
- Умови Шахаду*
- Значення другого Свідчення*
- Другий стовп Ісламу: Намаз*
- Третій стовп Ісламу: Закят*

Четвертий стовп Ісламу: Піст

П'ятий стовп Ісламу: Хадж

19. Політичний аспект Ісламу

20. Економічний аспект Ісламу

21. Соціальний аспект Ісламу

22. Права Правителя

23. Права тих, ким керують

24. Права Батьків

25. Права чоловіка

26. Зобов'язання чоловіка перед дружиною

27. Права родичів

28. Права дітей

29. Права сусідів

30. Права друзів та товаришів

31. Права гостей

32. Права, пов'язані з працевлаштуванням

33. Права працівника

34. Права роботодавця

35. Загальні права і обов'язки

36. Моральний аспект Ісламу

37. Заборони, що стосуються їжі, напоїв та одягу

38. Заповіді Ісламу

39. Огляд деяких аспектів ісламського етикету

40. Етикет прийому їжі

41. Етикет полегшення

42. *Звичаї питання дозволу*
43. *Звичаї вітання*
44. *Звичаї пов'язані з місцем сидіння*
45. *Звичах зборів*
46. *Звичаї розмов*
47. *Звичаї жартів*
48. *Етикет відвідування хворих*
49. *Етикет сну*
50. *Одруження*
51. *Етикет подорожей*
52. *Звичай поводження із державною власністю*
53. *Звичаї торгівлі*
54. *Висновок*
55. *Глосарій*

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Я починаю з іменем Аллаха, Всемилостивого, Милосердного.

Хвала Єдиному Богу, Господу світів, мир і благословення Його Пророку та Посланцю Мухаммаду, його сподвижникам, його родині, а також усім тим, хто йтиме його шляхом аж до Судного Дня!

Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: О люди Писання! Прийдімо ж до єдиного слова між нами і між вами — що ми не будемо поклонятися нікому, окрім Аллаха, і не будемо нікого додавати Йому як рівного, і не будемо вважати за господа когось іншого з нас чи з вас, а тільки Аллаха! А якщо вони відвернуться, то скажи: Засвідчіть же, що ми — віддані Йому! [3:64].

Іслам є релігією, що узгоджується із природним станом людини. Він закликає мусульман запитувати про речі, що є для них незрозумілими, радячись із компетентними і знаючими авторитетами. В Ісламі немає незрозумілих або таємничих речей; дозволяється запитувати про все. Аллах (с.а.с.) говорить:

Запитайте про це у людей Нагадування, якщо ви не знаєте. [16:43]

Природньо, у людей є багато запитань, які вимагають логічних і ясних відповідей, і Коран дає їх. Одними з основних запитань є такі:

а. **Звідки походить людство?** Відповідь на це питання можна знайти в словах Аллаха:

Справді, Ми створили людину з глиняного замісу, а потім у надійному місці перетворили на краплю; потім створили з краплі кров'яний згусток, а з кров'яного згустку створили шматочок плоті. Зі шматочку плоті Ми створили кістки, а потім покрили їх м'язами. Потім Ми виростили це як нове творіння! Благословенний Аллах, найкращий із творців! [23:12-14]

б. **Яким є статус місця людини у Всесвіті?** Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми пошанували синів Адама й дозволили їм пересуватися сушею та морем, наділили їх благами й віддали їм велику перевагу перед багатьма іншими творіннями! [17: 70]

в. Чому Аллах створив людей? Аллах (с.а.с.) говорить:

Я створив джинів та людей лише для того, щоб вони поклонялися Мені. Я не бажаю від них наділу та не потребую, щоб вони годували Мене! Воістину, Аллах — Наділяючий, Володар Могутності! [51:56-58]

Він (с.а.с.) також говорить:

Невже ви вважаєте, що Ми створили вас для забави, й що ви не повернетесь до Нас? Всевишній Аллах, Істинний Володар! Немає бога, крім Нього, Господа великого трону! [23:115-116]

г. Хто є Творць? Він єдиний гідний поклоніння ... Аллах (с.а.с.) говорить:

Він — Аллах, окрім Нього немає бога, Він знає потаємне та відкрите, і Він — Милостивий, Милосердний! Він — Аллах, окрім Нього немає бога, Цар, Пресвятий, Мирний, Вірний, Охоронець, Великий, Сильний, Звеличений. Пречистий Аллах від тих, кому поклоняються поряд із Ним. Він — Аллах, Творець, Створювач, Наділяючий образом. Йому належать прекрасні імена, славить Його те, що на небесах та на землі, а Він — Великий, Мудрий! [59:22-24]

д. Як ми повинні ставитись до речей, що створив Аллах у Всесвіті? Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Їжте ті блага, якими наділили Ми вас, і дякуйте Аллаху, якщо поклоняєтесь ви Йому! [2:172]

е. Що є істинною релігією, яку слід прийняти і яким є шлях, що веде до щастя в майбутньому житті? Аллах (с.а.с.) говорить:

Хто шукає іншої релігії замість Ісламу, від того не буде прийнято, і в наступному житті він буде серед тих, хто втратив усе! [3:85]

є. Яким є шлях, який веде до миру розуму і серця та духовної гармонії? Аллах (с.а.с.) говорить:

Ті, які увірували й знайшли спокій для своїх сердець у згадуванні Аллаха! Хіба ж не в згадуванні Аллаха знаходять спокій серця? [13:28]

ж. Що з тими, хто не вірує в Аллаха і Його одкровення?

А той, хто відвернеться від Мого нагадування, той матиме важке життя, а в День Воскресіння Ми підніmemo його сліпим! [20:124]

з. **Що є кінцем цього життя?** Аллах (с.а.с.) говорить:

Кожна душа спробує смерть, але відплатять вам сповна лише у День Воскресіння. І хто буде віддалений від вогню та буде введений до раю, той і матиме успіх. Земне життя — лише оманлива втіха. [3:185]

к. **Чи можливо, що ми знову житимемо?** Аллах (с.а.с.) говорить:

Вона наводить Нам притчі, а сама забуває про своє створення. Вона говорить: Хто оживить кістки, які зітліли? Скажи: Оживить Той, Хто створив їх уперше! А Він знає про кожне творіння! 78-79]

Він (с.а.с.) також говорить:

О люди! Якщо ви перебуваєте в сумнівах щодо воскресіння, то Ми створили вас спочатку з праху, потім — із краплі сім'я, потім — із кров'яного згустку, а потім — із частинки плоті, яка має свій образ, або не має. Так Ми пояснюємо це вам! Ми вкладаємо в лона те, що хочемо, до визначеного строку.. [22:5]

л. **Що відбувається після смерті?** Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті з людей Писання і багатобожників, які не увірували, опиняться у вогні геєни, і будуть там вічно. Вони — найгірші з творінь. Воістину, ті, які увірували і творили добрі справи, вони — найкращі з творінь. Нагорода їм у їхнього Господа — сади вічності, в яких течуть ріки. Вони будуть там вічно. Аллах буде вдоволений ними, і вони будуть вдоволені Ним. Це — для тих, які бояться свого Господа. [98:6-8]

Шановний читачу! Я підтверджую вам знову, що Іслам має рішення усіх проблем, із якими стикається сучасний світ. У світі реалізовано багато доктрин, які вирішують деякі найбільші проблеми, але знову і знову, ці доктрини виявляються непридатними і неспроможними вирішити їх остаточно ... то чому ж людству не реалізувати закони Ісламу в своєму житті і не прагнути до поліпшення життя людини?

С.Е. Абдулла Арчібальд У. Гамільтон сказав:

Я відчуваю, що я повинен написати і висловити сердечну подяку всім моїм Мусульманським братам, які, коли я приймав Іслам, так люб'язно писали мені або надсилали телеграми. Я ціную їхні добрі побажання більше, ніж можу висловити. Після останньої війни, коли світ потопає у крові, я думав, що усьому миру і добрій волі прийшов кінець, але той факт, що мої брати за сімома морями настільки готові простягнути руку дружби, приносить мені надію і гарний настрій. Це доводить мені, більше, ніж будь-що інше, що Іслам сам по собі може принести мир у цей світ.

Шановний читачу, деякі Мусульмани сьогодні загублені і не реалізують вчення Ісламу в їхньому житті, вони тільки іменуються Мусульманами. Істинний Мусульманин реалізує заповіді *Корану і Сунни* в своєму повсякденному житті. Істинний Мусульманин не той, хто вибирає з Ісламу те, що йому підходить, а усе решта відкидає!

Не доречно пов'язувати Іслам з певними країнами або расою. Крім того, не доречно говорити про те, що всі Мусульмани дотримуються принципів Ісламського правового закону. Насправді, багато мусульман загубились і не поширюють істинного вчення Ісламу. Іслам не є, як думають деякі - просто релігійними обрядами, які практикуються у встановлений час - швидше, він включає у себе віру, права, релігійні обряди, регулювання і угоди. Це і релігія, і державна система. Було сказано:

Наскільки велика релігія! Тільки були б люди, що привнесли б її вчення у життя, слідували заповідям і утримувались від забороненого!

У своїй книзі *Що таке Іслам В. Монтгоммері-Уотт* сказав:

Єдиною перешкодою, з якою зустрічаються європейські або американські дослідники Ісламу є упередження. Як тільки вони починають описувати Іслам як релігію Корану або релігію чотирьохсот мільйонів мусульман сьогодні, вони показують категорію, що не вписується в категорію релігія. Бо що значить тепер релігія західної людини? У кращому випадку, для звичайної людини, це означає присвятити годину (або близько того) у неділю практиці, яка дає йому деяку підтримку і сили у вирішенні проблем повсякденного життя, і яка закликає її бути доброзичливою до інших осіб і дотримуватись сексуальної етики, вона має мало (або ж нічого) спільного з комерцією чи економікою, чи політикою, або із промисловими відносинами. У гіршому випадку вона спричиняє самолюбівання у більш забезпечених осіб та породжує самовдоволення. Європейці можуть навіть розглядати релігію як опіати, розроблені експлуататорами простих людей для того, щоб тримати їх у покорі. Для мусульман релігія має інше значення, як зазначається у вірші: істинна релігія з Богом – Іслам! Слово, перекладене як релігія, - *Дін*, що на арабській мові часто позначає цілий спосіб життя. Це не особиста справа людей, що торкається лише частини їхнього життя, це те, що є і приватним і суспільним, те, що пронизує усе – богословські догмати, форми поклоніння, політичні теорії і детальний кодекс поведінки, у тому числі навіть питання, які Європейці віднесли б до гігієни або етикету.

Іслам, в цілому, було відкрито Пророку Мухаммаду (р.а.а.), і він незмінний; мусульмани ж змінилися. Якщо мусульманин помиляється, то це не означає, що Іслам згоден із його діянням. Щоб краще пояснити: якщо у людини є повна інструкція для створення транспортного засобу, але вона не спроможна їй слідувати і, таким чином збирає усе неправильно ... чи означає це, що інструкція неправильна?

Я прошу читача цієї брошури, читати її без упереджених уявлень про Іслам,

прагнучи досягти істини, а не знайти недоліки. Крім того, не треба обманюватись своїми емоціями. Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли говорять їм: Йдіть за тим, що зіслав Аллах, то вони відповідають: Ми йдемо за тим, із чим знайшли батьків наших! А якщо їхні батьки нічого не розуміли та не йшли шляхом прямим? [2:170]

Причиною цього є те, що людина, яка розмірковує логічно, не приймає нічого, якщо тільки не дослідить це і не вивчить, і вона стане лише поширювати це серед людей і виправити їхні помилки, як тільки переконається у правдивості.

Нарешті, я повинен зізнатися, що я не охоплю усі аспекти Ісламу в цій брошурі, через її обмеженість. Іслам керує життям людини в цьому світі, кожним аспектом, і потрібно було б написати декілька книг для того, щоб обговорити всі його аспекти. У цьому буклеті, я звернув увагу на деякі основи моралі Ісламу. Я зазначаю кожен пункт, а потім підтверджую його доказами з *Корану і Сунни Пророка* (р.а.а.).

Дехто може сказати, припускаючи, що Ісламський закон був перейнятий із сучасних правових систем, що деякі Ісламські закони уже реалізовані в сучасному суспільстві. Ця сумнівна точка зору може бути легко відкинута, коли ми згадаємо, що Ісламський закон існує уже понад чотирнадцять сотень років. У будь-якому разі, закони, здійснювані цими товариствами, можна сказати, були перейняті з Ісламських законів. Крім того, багато сходознавців вивчали Ісламське право з різних мерзенних причин і цілей, прагнучи не прояснити і розтлумачити, а применшити істинне джерело, вказуючи на можливі мирські джерела.

Др. Абдуррахман б. Абдул-Карім аль-Шеха

E-mail: alsheha2@gmail.com

<http://www.islamland.org>

Монотеїзм в Ісламі

Іслам, як і інші божественні релігії, оберігає кілька заповідей і переконань; Аллах змушує своїх послідовників поширювати їх, але примус є недопустимим засобом для досягнення цієї мети. Аллах (с.а.с.) говорить:

Немає примусу до релігії. Вже розрізнено прямий шлях та оману! [2:256]

Іслам наказує своїм прихильникам поширювати релігію сумлінно і справедливо. Аллах (с.а.с.) говорить:

Клич на шлях Господа свого з мудрістю й добрими настановами і сперечайся з ними тільки тим, що найкраще. Воістину, твій Господь ліпше знає, хто збився зі шляху Його, і Він ліпше знає, хто йде прямим шляхом!. [16:125]

Це фундаментальний принцип, людина повинна бути впевнена, перш ніж оголосить про своє прийняття Ісламу, бо, якщо вона робить це з примусу, її мова та зовнішні дії будуть несумісними з її вірою, і в Ісламі це вважається лицемірством. Іслам суворо попереджає про лицемірство і розглядає його як більший гріх, ніж просто невіра. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, лицеміри опиняться на самому дні пекла. [4:145]

Роль пророків: передати послання людям і вести їх до праведності без примусу. Аллах (с.а.с.) говорить:

Коріться Аллаху, коріться Посланцю. А якщо ж ви відвернетесь, то Посланцю належить лише передати одкровення. [64:12]

Основні цілі Ісламу

Пророк (р.а.а.) сказав у Міні¹ в своєму прощальному Хаджі:

Ви знаєте, який сьогодні день? Вони (тобто його товариші) відповіли: Аллах і Його Посланник знають краще. Він сказав: **Воістину, це священний день** (День *Арафа* в хаджі). **Чи знаєте ви, що це за місце?** Вони (його товариші) відповіли: Аллах і Його Посланник знають краще. Він сказав: **Священне місце** (Мекка і її околиці). **Чи знаєте ви, який це місяць?** Вони (його товариші) відповіли: Аллах і Його Посланник знають краще. Він сказав: **Священний місяць** (місяць *Зуль-Хіджа*, 12-й місяць Ісламського

¹ Міна – долина посеред священної території Мекки.

календаря). **Воістину, Аллах зробив ваше життя, ваше багатство, і вашу честь недоторканими і священними, як і святість цього [священного] дня, в цьому [священному] місяці, в цьому [священному] місці. [Аль-Бухарі]**

Найбільш важливими цілями, до яких закликає Іслам і надзвичайно оберігає, є збереження релігії, життя, честі, багатства, розуму, потомства, а також збереження прав слабких та людей з обмеженими можливостями. Щодо недоторканості життя, Аллах (с.а.с.) говорить:

Не вбивайте душу, вбивство якої заборонив Аллах, якщо тільки не маєте на це права. [17:33]

Щодо недоторканості багатства, Аллах (с.а.с.) говорить:

Не пожирайте незаконно майна одне одного. [2:188]

Про святість честі, Аллах (с.а.с.) говорить:

І не наближайтеся до перелюбу. Воістину, це — мерзота, шлях ганебний! [17:32]

Він (с.а.с.) також говорить:

І хто скоїв щось помилкове чи гріховне, а потім приписав його невинному, той поклав на себе тягар наклепу та явного гріха! [4:112]

Що стосується заборони злочину проти походження і роду, Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли відвертається він, то поспішає сіяти нечестя на землі, нищити посіви та нащадків. Та Аллах не любить нечестивців! [2:205].

Іслам дуже піклується про захист прав слабких, оскільки їх пригноблюють частіше, ніж інших. Через це, Аллах згадує в Корані кілька категорій слабких людей і яким чином вони можуть бути ображеним. Що стосується батьків, Аллах (с.а.с.) говорить:

Наказав вам Господь не поклонятися нікому, крім Нього, а також ставитися якнайкраще до батьків. І коли хтось із них — чи вони обоє — досягне старості, то не говори їм: Фе!, не гримай на них і говори їм тільки гідні слова.. [17:23]

Про дітей-сиріт, Аллах говорить:

Тож не утискай сироту. [93:9]

Іслам говорить, що їхнє багатство повинно бути захищене і збережене. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не витрачайте майна сироти, хіба що заради його блага, й чекайте на його повноліття. [17:34]

Щодо дітей Аллах (с.а.с.) говорить:

Не вбивайте дітей своїх, боячись бідності, адже Ми наділяємо й вас, і їх. [6:151]

Що стосується хворих, Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Звільни ув'язненого, нагодуй голодного, відвідай хворого [*Аль-Бухарі*]

Про літніх людей, Пророк (р.а.а.) сказав:

Не є моїм послідовником той, хто не поважає старших, не виказує милості до молодих, не поважає вчених. [*Ат-Тірмізі*]

Про нужденних, Аллах (с.а.с.) говорить:

І не проганяй бідняка! [93:10]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Того, хто допомагає своєму брату в нужденний час, Аллах буде для нього в час нужди. [*Мусульманін*]

Є багато інших прекрасних звичаїв, які Іслам велить прийняти мусульманам, що покращує характер людини і допомагає змінити суспільство в цілому.

Відмінні Якості Ісламу

Є явні тексти з Корану, а також *Хадиси* Пророка (р.а.а.), які вказують, що всі релігії закликають до одного і того ж основного принципу: до поклоніння Аллаху, виключаючи усіх інших. Аллах послав людству пророків, і повідомлення кожного з них змінювали одне одного, від апостольства Ноя (р.а.а.) до Мухаммада (р.а.а.). Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Насправді відносно інших пророків я, наче людина, що збудувала красивий і чудовий будинок, і не вистачало лише однієї цеглини, яка не була поставлена у своєму кутку. Люди милувалися будинком, але казали:

Якби ж тільки в цьому місці була покладена цеглина! Я та цеглина, і я останній із усіх пророків. [Аль-Бухарі]

Жоден пророк або посланець Аллаха не з'явиться після Мухаммада (р.а.а.). Єдиним винятком є Ісус (р.а.а.). Коли остання година наблизиться, він буде посланий на землю і сповнить її справедливістю і рівністю, як вона була сповнена гноблення і тиранії. Він не проповідуватиме нової релігії, а буде правити з Ісламом. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Настане час, коли син Марьям (Ісус) не спуститься як справедливий правитель, щоб судити за законами Ісламу. Він зламає хрест і вб'є свиню. Він скасує *джиз'ю*² і буде надлишок багатства, допоки ніхто не прийме його. [Аль-Бухарі]

Всі Посланці закликали до віри в єдність Аллаха і заперечували існування рівних йому. Вони також говорили про те, що Він досконалий у всьому. Вони закликали свої народи поклонятися Йому єдиному, без усяких посередників. Вони перевиховували людство і направили його на шлях, через який можна досягти істинного щастя у цьому світі і в майбутньому житті. Аллах (с.а.с.) говорить:

Він встановив для вас у релігії те, що заповів Нуху, те, що Ми відкрили тобі, те, що Ми заповіли Ібрагіму, Мусі та Ісі: Тримайтеся релігії та не розходьтеся поміж собою у ній! [42:13]

Іслам скасував усі попередні релігії, і це остання релігія, яку Аллах обрав для людства. Аллах не прийме нічого іншого від Своїх рабів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Зіслали Ми тобі Писання в істині, яке підтверджує і засвідчує те, що було до цього в писаннях, і тебе як наглядача над ним. [5:48]

Оскільки це остання релігія, Аллах обіцяв зберегти і захистити її від будь-яких спотворень до Судного Дня, на відміну від попередніх релігій, які були послані в певний час конкретним людям. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Ми зіслали Нагадування і, воістину, Ми бережемо його! [15:9]

Посланник Ісламу, Мухаммад (р.а.а.) є останнім з усіх посланців. Жоден посланник не прийде після нього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Мухаммад — не батько когось із ваших чоловіків, але Посланець Аллаха

---

² Джиз'я – податок, що сплачується не-мусульманами, які вирішили проживати серед мусульман і перебувати під їхнім захистом.

й Печатка пророків! А Аллах про кожен рік Знаючий! [33:40]

Це не означає, що Іслам не визнає і не вірить у попередніх посланців або одкровення, а, скоріше, Ісус (р.а.а.) передав своєму народу те ж повідомлення, що і Мойсей (р.а.а.) передав своїм людям, і Мухаммад (р.а.а.) передав те ж повідомлення, яке Ісус (р.а.а.) передав своєму народу: поклонятися Аллаху, якому не має рівних.

Мухаммад (р.а.а.) був останнім із пророків і посланників. Мусульманам наказано вірити в усіх посланців і Божественне Писання. Той, хто відкидає будь-що із цього – чинить невір'я і не вважається мусульманином. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, які не вірують в Аллаха та Його посланців, намагаються провести межу між Аллахом та Його посланцями і говорять: Ми віримо в одних, та не віримо в інших, прагнучи обрати середній шлях. Вони — справжні невірні. А для них Ми приготували принизливу кару! [4:150-151]

Релігія Ісламу завершила і удосконалила законодавство, яке існувало до цього. Попередні релігії були призначені тільки для конкретної нації і певного часу, вони не підходять для сучасності. Іслам, універсальна і вічна релігія, удосконалила і довершила ті аспекти, які були обмежені в минулому часі, стверджуючи, що її аспекти підходять для усіх часів і народів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість до вас і схвалив Іслам як вашу релігію. [5:03]

Через це вона є найкращою релігією. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ви — найкраща громада, створена серед людей: ви наказуєте добре, забороняєте неприйнятне та віруєте в Аллаха! Якби люди Писання теж увірували, то це було б краще для них. Є серед них віруючі, але більшість із них — нечестивці. [3:110]

Він сказав своєму народу: О люди! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! Невже не матимете страху перед Ним? [7:65]

Про *Саліха*, Аллах (с.а.с.) говорить:

А до самудитів — їхнього брата Саліха. Він сказав: О люди! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! [7:73]

Про *Лута*, Аллах (с.а.с.) говорить:

Послали й Лута. Він сказав народу своєму: Невже ви будете чинити таку мерзоту, якої не чинив перед вами ніхто з жителів світів? [7:80]

Про *Шуайба*, Аллах (с.а.с.) говорить:

А до мад'янітів [Ми послали] їхнього брата Шуайба. [7:85]

Про *Мойсея*, Аллах (с.а.с.) говорить:

Після них Ми послали Мусу з Нашими знаменнями до Фірауна й наближених його. [7:103]

І про *Ісуса* Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли сказав Іса, син Мар'ям: О сини Ісраїла! Я — посланець Аллаха до вас, який підтверджує те, що було до мене в Таураті. [61:6]

Через те, що Іслам є світовою релігією, і через те, що вона закликає усе людство, Аллах велить мусульманам передавати своє послання світу. Аллах (с.а.с.) говорить:

Так Ми спрямували вашу громаду на середній шлях щоб ви були свідками для людей, а Посланець щоб був свідком для вас. [2:143]

Закони і вчення Ісламу надані Аллахом, тому і незмінні. Вони відмінні від людських законів, які містять помилки, недоліки і постійно перебувають під впливом зовнішніх факторів, наприклад оточення, культури, традицій і суспільства. Це те, що ми яскраво спостерігаємо нині. Штучні законодавства та нестійкі системи часто потребують перегляду і змін. Те, що підходить одному суспільству, може не підійти іншому, і те, що підходить в один період часу, може не підійти в інший. Законодавство та система капіталістичного суспільства, наприклад, не підходить комуністичному суспільству. Будь-хто, хто намагається ввести законодавство і систему в конкретному суспільстві повинен розглянути їх цілі та погляди. Крім того, може прийти людина, що є більш обізнаною, і увести нові поняття, які спростовують або доповнюють попереднє законодавство.

Закони Ісламу ж, як ми описали, мають божественне походження. Той, хто утвердив його – Творець усього сущого, Той, хто знає, що найкраще підходить для конкретних умов, що виправляє усі помилки. Ніхто, незалежно від того, який статус і пост він займає, не має права заперечувати, змінювати, додавати або віднімати щось від цього законодавства. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невже прагнуть вони суду часів невігластва? Хто ж краще Аллаха в суді для людей стійко [віруючих]? [5:50]

Релігія Ісламу є релігією, тексти якої носять загальний характер, що робить її придатною для усіх часів і місць. Вона дає загальні принципи та вчення, які незмінні, вони не залежать від перебігу часу або зміни місцевості, будь то принципи, що стосуються віри, наприклад, віра в Аллаха, Його ангелів, книги, посланників, в Останній день, в долю, або принципи поклоніння, такі як конкретні дії, молитви і їх час, сума, що повинна бути сплачена, як *закят* (обов'язкова благодійність) і кому слід її віддати, час обов'язкового Посту, і особливості, час і правила Хаджу.

Кожна нова проблема, що з'являється у світі, повинна бути вивчена в світлі Корану і достовірної Сунни Пророка (р.а.а.), для, щоб визначити її. Якщо чітке рішення проблеми не можна знайти у Корані чи Сунні Пророка (р.а.а.), благочестиві, богобоязливі вчені повинні докладати зусиль для того, щоб вивести закон, що базується на текстах, зберігаючи інтереси мусульманина, беручи до уваги його вік і суспільство. Це можна зробити, вивчивши загальний зміст віршів Корану і висловлювань Пророка (р.а.а.), і такі їхні постулати:

1. Усі речі вважаються законними в релігії, якщо тільки конкретний або загальний текст не робить їх незаконними.
2. Захист і збереження пільг і загальних інтересів суспільства.
3. Іслам є релігією, яка прагне позбавляти людей від усіх непотрібних труднощів.
4. Шкоди слід уникати.
5. Запобігати злу, запобігаючи причинам, через які воно поширюється.
6. Крайні потреби узаконюють незаконні речі.
7. Крайні потреби узаконюють незаконне відповідно до ситуації.
8. Краще відвернути шкоду, щоб отримати вигоду.
9. З двох зол обирається менше зло, якщо немає іншого вибору.
10. За шкоду не слід відплачувати тією є шкодою.
11. Конкретна шкода повинна бути відвернута заради відвернення загальної шкоди.

Є багато інших законних принципів схожих на ці. Після прийняття правила, що базується на текстах, вчені не повинні керуватись власними бажаннями, не повинні використовувати його, для отримання особистої вигоди, вони повинні намагатися уберегти благоустрій суспільства без протидії текстовим доказам, бо Іслам підходить для будь-якого століття, і відповідає потребам кожного суспільства.

Не існує жодних упереджень у релігії Іслам. Кожен елемент її законодавства поширюється на всіх, немає ніякої різниці між багатими і бідними, благородним і простолюдином, правителем і тим, ким правлять, білим і чорним. Всі рівні згідно з законом *Шаріату*.

За часів Пророка (р.а.а.) жінка з клану *Махзум* із племені *Курайшитів* (найбільш шляхетний рід із найблагородніших племен) скоїла крадіжку.

Дехто, наблизений до нього, сказав: **Хто буде просити Посланника Аллаха (р.а.а.) за неї? Вони сказали: Хто може бути настільки сміливим, як не Усама бін Заїд, улюблений Посланник Аллаха (р.а.а.)? Усама спробував заступитися, але Пророк (р.а.а.) відповів: Ви намагаєтеся втрутитися в одне з встановлених Аллахом покарань?**

Потім він встав і звернувся до них так:

О люди, ваші попередники були знищені, через те, що, коли шляхетний чоловік серед них крав, вони дозволяли йому залишатися безкарним, а якщо бідний, слабкий і незначний чоловік серед них крав – вони карали його. Клянуся Аллахом! Якщо Фатіма, дочка Мухаммада (с.а.с.) вкрала б, я би відрівав її руку». [Мусульманин]

Текстові джерела релігії Ісламу зберігаються і сьогодні у первинному вигляді, без будь-яких упущень, додавань або змін. Основними джерелами релігії Ісламу є Коран і Сунна Посланника (р.а.а.).

Коран нині все ще перебуває у своїй первісній формі, як було відкрито Пророку Мухаммаду (р.а.а.), із тими ж буквами, віршами і главами. Він зовсім не був змінений.

Пророк (р.а.а.), призначив книжниками найкращих із своїх товаришів (Алі, Муавія, Убай бін Кааб, і Заїд бін Сабіта), щоб записати те, що було відкрито йому. Кожного разу, коли Пророк (р.а.а.) отримував одкровення, він наказував їм записувати те, що йому відкрилося, передаючи їм точно, в якій главі і у якому вірші що розміщувати. Коран увіковічнися і зберігається у книгах та у серцях мусульман.

Мусульмани приділяли велике значення Книзі Аллаха. Вони змагалися між собою у вивченні і навчанні його, і все для того, щоб отримати нагороду, яку Пророк (р.а.а.) пообіцяв:

Краці з вас ті, хто вивчає Коран і вчить йому. [Аль-Бухарі]

Вони витрачали свій час і багатство для того, щоб служити, піклуватися, і вивчати Коран. Мусульманські меси передавали його від одного покоління до іншого (маючи на увазі, що його запам'ятовування і виголошення вважається актом поклоніння). Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто читає одну букву Корану – буде отримувати десять нагород. Я не хочу сказати, що Аліф Лям Мім є однією буквою, швидше, Аліф є буквою, Лям є буквою, і Мім є буквою. [Ат-Тірмізі]

Другим джерелом законодавства є Сунна Посланника (р.а.а.), яка є поясненням і роз'ясненням Корану. Аллах захистив її від підробки і будь-яких спотворень через надійних і благочестивих вчених, які пожертвували своїми життями, щоб вивчати хадіси Посланника Аллаха (р.а.а.) і його оповідання.

Вчені вивчають, чи дійсно вони можуть бути її частиною чи ні. Вони розглядають кожну людину в оповіданнях і досліджують їх, розуміючи чи є вони благочестивими і надійними. Вони просіюють усі хадіси, які були передані від Пророка (р.а.а.) і не приймають нічого, крім того, що виявляється справжнім. Ці хадіси дійшли до нас без будь-яких вигадок. Той, хто хоче досліджувати методологію збереження сунни, може звернутися до наукових книг про хадіси. Кожному, хто досліджує цю науку, зрозуміло, що не може бути ніякого сумніву в оповіданнях, які дійшли до нас, і вони будуть також докладати величезних зусиль, що були докладені вченими, щоб служити Сунні Пророка (р.а.а.).

Релігія Іслам вважає усіх людей рівними за своєю природою, незалежно від статі, кольору шкіри або мови. Першою людиною, яку створив Аллах був Адам (р.а.а.). Він є батьком усього людства. Потім він створив для Адама його дружину, Єву, матір усього людства, і дозволив їм розмножуватись. У своїй початковій природі і створенні всі люди рівні. Аллах (с.а.с.) говорить:

О люди! Бійтесь Господа вашого, Який створив вас із однієї душі та створив із неї другу до пари; а з них ще й інших чоловіків та жінок; і розселив їх. То бійтесь Аллаха, ім'ям Якого ви звертаєтесь одне до одного, і дотримуйтеся родинних зв'язків. Воістину, Аллах наглядає за вами! [4:1]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді Аллах позбавить вас [різних типів] гордості [якої ви були сповнені] у часи Вашого невігластва щодо законів Ісламу, і [зокрема] неуттва пишатись своїм походженням. [Люди є двох типів:] віруючі, які бояться Аллаха, або невіруючі і приречені грішники. Всі люди є нащадками Адама, а Адам [був створений] із землі. [Ат-Тірмізі]

Всі попередні і майбутні людські покоління із числа нащадків Адама. Всі люди мали одну релігію і одну мову, але, коли число їхнє збільшилось, вони поширилися по всій землі і стали населяти різні країни, результатом чого стало те, що вони стали різнитись за кольором, природою і почали говорити різними мовами. Це також привело їх до відмінностей у думках, способах життя і віруваннях.

Аллах (с.а.с.) говорить:

Люди були єдиною громадою, але розійшлися між собою. Якби перед цим не було слова Господа твого, було б зрозуміло, в чому розійшлися вони! [10:19]

Вчення Ісламу надає людям рівності, незалежно від їхньої статі, раси, мови і нації. Всі рівні перед Аллахом. Вони відрізняються лише тим, яке місце займає релігія Аллаха в їхньому житті. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Воістину, Ми створили вас із чоловіка та жінки і

зробили вас народами та племенами, щоб ви знали одне одного. Воістину, найшанованіші з-посеред вас перед Аллахом — найбільш богобоязливі! Воістину, Аллах — Всезнаючий, Всевідаючий! [49:13]

Відповідно до рівності, яка визнається в Ісламі, всі люди є рівними щодо їхньої свободи, але вона керується релігією, щоб запобігти тваринній свободі робити все, що заманеться.

В Ісламі всім людям повинні бути гарантовані такі права:

А) свобода мислити і висловлювати свою думку. Іслам закликає своїх послідовників говорити правду і висловлювати свої погляди, які є конструктивними і цілеспрямованими, не боячись будь-якої провини. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кращий Джихад – це слово істини в обличчя гнобителя. [Абу Дауд]

Сподвижники Посланника Аллаха (р.а.а.) реалізують цей принцип. Якось один чоловік сказав Умару ібн уль-Хаттабу, другому Халіфу:

Побійся Аллаха, о, повелитель правовірних! Інший втрутився і сказав: Як смієш ти говорити Повелителю Правовірних боятися Аллаха? Після того Умар сказав йому: Облиш його, нехай говорить, інакше немає в тобі нічого доброго, якщо не скажеш, і немає доброго в нас, якщо ми не приймемо.

Іншого разу Алі виніс своє судження стосовно конкретного питання. Коли Умара, який був Халіфом в той час, запитали про це рішення, він відповів:

Якби мене запитали, я б судив (так і так) ... Коли його запитали, що завадило йому заперечити Алі, коли він був повелителем правовірних, він відповів: Якщо б це було в Корані або хадисі, я б спростував судження, але це була його думка, а думка може бути правильною чи неправильною: ніхто не знає, яка думка має більше правди перед очима Аллаха.

Б) Всі мають право на допустимі засоби для існування та можливість заробляти на них. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не бажайте того, шляхом чого Аллах віддав перевагу одним із вас перед іншими. Чоловіку — частка з того, що отримав він, а жінці — частка з того, що отримала вона. Тож просіть у Аллаха ласки Його; воістину, Він знає про кожну річ! [4:32]

В) Усі мають право отримувати знання. Іслам вважає, що пошуки знань є обов'язковим. Пророк (р.а.а.) сказав:

Пошук знань є обов'язком усіх мусульман. [Ібн Маджа]

Г) Усі мають право використовувати все те добре і чисте, що Аллах створив у цьому Всесвіті, відповідно до керівних принципів релігії. Аллах (с.а.с.)

говорить:

Він — Той, Хто зробив землю покірною для вас. Ходіть же різними шляхами та споживайте з Його наділу; до Нього повернетесь ви! [67:15]

Д) Усі мають право на лідерство у суспільстві, за умови, звичайно, якщо у них є необхідні для цього навички і здібності. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, кому надана влада над мусульманами, діє віроломно – увійде у пекельний вогонь [Ахмад]

Згідно поглядам Ісламу повноваження мають надаватися тим, хто втратить довіри, даної нам Аллахом, і це свідчить про наближення кінця світу і Судного Дня. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо довіру зраджено – очікуйте останню годину (Один з його товаришів запитав): Що є зрадою, о, Посланник Аллаха? Він відповів: Коли влада дана тим, хто не підходить, тоді чекайте останню годину. [аль-Бухарі]

Е) Іслам не має автономної духовної влади з абсолютною силою, як в інших релігіях. Це пов'язано з тим, що Іслам відмінняє прийняття посередника між Аллахом і Його рабами. Аллах засуджує багатобожжя. Аллах (с.а.с.) говорить:

Поклоняйтеся і коріться лише Аллаху. Ті, хто у своєму поклонінні звертаються до посередників, говорять: Ми шануємо їх, тільки тому, що так ми ближчі до Аллаха.[40:3]

Аллах розкриває сутність цих посередників, уточнивши, що вони не мають можливості приносити користь і не можуть завдати шкоди, навіть, не можуть бути самодостатніми. Радше, вони є такими істотами, як і ті, хто поклоняються їм. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, кого ви кличете замість Аллаха — раби, подібні до вас. Тож покличте їх, нехай вони дадуть вам відповідь, якщо ви говорите правду! [7:194]

Іслам зміцнив поняття прямого зв'язку між Аллахом і Його рабами. Ці відносини побудовані на вірі в Нього Єдиного, і, звертаннях до Нього безпосередньо в пошуках задоволення своїх потреб, покаяння, допомоги і підтримки, без будь-якого посередництва. Якщо людина чинить гріх, вона здійсмає руки і кориться Аллаху наодинці, шукаючи прощення від Нього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Той, хто скоїть зле або буде несправедливим до самого себе, а потім благатиме прощення у Аллаха, той знайде Аллаха Прощаючим, Милосердним! [4:110]

Не існує в Ісламі духовенства, яке робить речі допустимими або неприпустимими за власним бажанням. Жоден не має права прощати іншим гріхи або вважати себе посланниками Бога до Його рабів, узаконювати нові правила в релігії, змінювати сталий перелік переконань, прощати гріхи, і обіцяти Рай тому, кому вони вважають за потрібне. Право законодавства належить виключно Аллаху.

Вони беруть собі за панів, крім Аллаха, своїх учених, ченців і Месію, сина Мар'ям. Але ж їм наказували поклонятися Єдиному Богу! Немає бога, крім Нього! Пречистий Він від того, що додають Йому! [9:31]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Вони (християни й іудеї) не поклоняються їм (молячись з ними, і т.д.), але коли [священики та рабини] роблять щось допустимим для них, вони приймають це, як допустиме, а коли вони роблять щось неприпустимим, вони вважають це неприпустимим. [Ам-Тірмізі]

Є) Іслам дає певні права кожній людині, відповідно до її ролі у суспільстві. Це робиться для того, щоб життя складалось найкращим чином, і щоб усі могли отримати максимальну вигоду від релігії. Батьки, діти, родичі, сусіди, друзі і т.д. – усі вони мають конкретні права, затверджені для них в Ісламі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Поклоняйтесь Аллаху та не додавайте Йому нікого як рівного. Якнайкраще ставтеся до батьків, родичів, сиріт і бідних; а також до сусідів, які є вашими родичами, і до тих, які не є вашими родичами; до побратима, до подорожнього, а також до рабів ваших. Воістину, Аллах не любить зухвалих і гордих. [4:36]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Не задріть одне одному, не хваліть товар, не пропонуйте більш високу ціну, якщо ви не збираєтесь купувати його, любіть одне одного, не повертайте одне до одного спиною (розриваючи зв'язки між вами), не пропонуйте продати щось за меншу ціну, коли знаєте, що ваш брат збирається укласти угоду. Будьте рабами Аллаха і будьте братами. Мусульманин є братом іншого мусульманина, він справедливий до нього, і він не зрадить його, не обдурить його, не принизить його. Благочестя і богобоязливості тут (вказує на серце тричі). Велике зло чинить людина, яка принижує свого брата мусульманина. Забороняється чинити злочин проти крові мусульманина, його багатства і честі. [Мусульманин]

Пророк (р.а.а.) також сказав:

Жоден з вас не вірить істинно, доки не любить брата свого, як самого

себе. [Аль-Бухарі]

Навіть ті, хто вороже ставиться до Ісламу мають права. Абу Азіз бін Умар брат Мусаб ібн Умар сказав:

Я був узятий в полон у битві при Бадрі. Пророк (р.а.а.) сказав: Лікуйте полонених добре. Я був серед групи ансарів, і коли вони обідали чи вечеряли, вони самі їли фініки, годуючи мене хлібом, як Пророк (р.а.а.) наказав їм. [ат-Табарані]

Іслам також наділяє правами тварин.

Коли Пророк (р.а.а.), проходив повз виснаженого голодом верблюда, він сказав:

Бійтеся Аллаха у відношенні цих тварин, [створінь], які не можуть висловлювати свої бажання. Якщо ви їздите на них, то ставтесь до них відповідно (роблячи їх сильними та придатними для цього), і якщо ви їсте їх, то ставтесь до них відповідно (роблячи їх товстими та здоровими). [Абу Дауд]

Іслам узаконює певні права, які індивіди повинні давати групі, та інші права, які група повинна запропонувати індивіду. Людина повинна підтримувати інтерес групи в знаннях, і група повинна підтримувати інтерес особистості в знаннях. Пророк (р.а.а.) сказав:

Віруючі, як тверда структура, кожна (цеглина) зміцнює інші, а потім він склав руки і переплів пальці. [Аль-Бухарі]

Коли стикаються два інтереси, інтерес групи повинен бути підтриманий через інтереси окремих осіб, наприклад, будинок, який ось-ось завалиться повинен бути зруйнований, тому що це може завдати шкоди тим, хто проходить повз, а власнику повинно бути відшкодований збиток.

Іслам – це релігія милосердя, любові і співчуття, і вона забороняє жорстокість. Пророк (р.а.а.) сказав:

Всемилоливий милує тих, хто проявляє милосердя. Проявіть милість до тих, хто на Землі, і ви будете помилувані Тим, Хто вище небес. Лоно походить від Мого імені Ар-Рахман. Тому, хто зберігає свої зв'язки [спорідненості], Аллах буде помилує, але той, хто розриває свої зв'язки, буде відділений від милості Аллаха. [Ат-Тірмізі]

Милосердя в релігії Іслам не обмежується людьми, а милосердя виказується і до тварин. Увійшла жінка пекельний вогонь, тому що вона катувала свою кішку. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жінка була покарана через кішку. Вона тримала її узаперті, поки вона не померла, так вона увійшла у пекельний вогонь через це. Вона не годувати її

і не давала їй пити. Вона замкнула її, і не випускала, щоб вона могла годуватись сама, поїдаючи комах (та інші речі) з землі. [аль-Бухарі]

Показана доброта і милосердя до тварин є способом потрапити до Раю. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якось один чоловік йшов у справах і дуже захотів пити. Він натрапив на криницю і спустився у неї і пив з неї. [Коли він виліз,] він побачив собаку, що важко дихала і облизувала землю [в пошуках води] через спрагу. Чоловік сказав: Цей собака такий же спраглий, як і я був. Тоді він спустився [знову], наповнив свій черевик водою і дав собаці напитись. [За це] Аллах винагородив його, пробачивши йому гріхи. Один із наближених до Пророка (р.а.а.) сказав: О, Посланник Аллаха, ми будемо винагороджені за наше добре ставлення до тварин? Він відповів: Так, дійсно. За [добре лікування] кожної живої істоти Ви отримаєте винагороду. [Аль-Бухарі]

Якщо таке ставлення в Ісламі до тварин, то що казати про ставлення Ісламу до людей, до істот, яким Аллах віддав перевагу і честь над усіма іншими створіннями? Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми пошанували синів Адама й дозволили їм пересуватися сушею та морем, наділили їх благами й віддали їм велику перевагу перед багатьма іншими творіннями! [17:70]

Іслам не дозволяє безшлюбність, чернецтво, і відмову від законних мирських радощів. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не обтяжуйте себе так, що все стане важким для вас, бо, воістину, люди обтяжили себе і Аллах обтяжив їх, і це те, що від них залишилося з їхніх місць поклоніння і домівок. Потім він зачитав вірш:

Потім відправили Ми услід за ними Ісу, сина Мар'ям, і дарували Ми йому Інджіль, і вселили в серця тих, хто йшов за ним, співчуття і милість. А чернецтво вони самі вигадали, бо Ми не приписували його їм хіба як прагнуть вони до вдоволення Аллаха. Та не виконали вони його належним чином. [57:27]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Їжте, пийте, і роздавайте милостиню, не надмірно, не гордовито, не марнославно. Воістину, Аллах любить бачити щедрі вчинки Його рабів. [Аль-Хакім]

У той же час, Іслам не дозволяє людині піддаватися втіхам цього матеріалістичного життя або упиватись бажаннями і розвагами без будь-яких керівних принципів. Ця релігія є, радше, релігією поміркованості, яка

врівноважує життя людини між цим світом і наступним, що робить кожне доповненням до іншого.

Вона наказує людині зрівноважувати потреби свого тіла і душі. Наприклад, коли мусульманин догождає потребам повсякденного життя, вона наказує йому пам'ятати про потреби його душі через поклоніння. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Коли закликають вас на молитву в п'ятницю, то зверніться до Аллаха, і полиште справи торгівельні. Це краще для вас, якщо ви розумієте! [62:9]

Крім того, коли мусульманин зайнятий пошуками засобів до існування, релігія нагадує йому не нехтувати його матеріальними потребами і засобами до існування. Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли молитва закінчиться, то розходьтесь по землі, шукаючи милість Аллаха (у праці)! [62:10]

Іслам хвалить тих, хто намагається поєднати те, що є позитивним в обох аспектах. Аллах (с.а.с.) говорить:

Чоловіки, яких ні купівля, ні продаж не відволікають від згадування Аллаха, звершення молитви й виплати *закяту* бояться того Дня, коли здригнуться серця й застигнуть погляди. [24:37]

Іслам зберіг права душі, тіла і розуму, як сказано в шаріаті, що не допускає крайнощів у будь-якому аспекті. Мусульманин зобов'язаний забезпечувати себе і до уваги береться усе, що він робить, як пояснюється словами Аллаха:

Хто зробив добра на вагу порошинки — побачить його, і хто зробив зла на вагу порошинки — побачить його. [99:7-8]

Він не повинен обмежувати своє тіло у мирських задоволеннях: продуктах харчування, напоях, одязі, шлюбі, або роботі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Запитай: Хто заборонив прикраси, який Аллах дав Своїм рабам, а також блага з наділу Його? [7:32]

Іслам забороняє лише брудні і шкідливі речі, які чинять шкоду розуму, тілу, багатству, або суспільству; людській душі, яка була створена Аллахом (с.а.с.), і Він зробив їх своїми наступниками на землі, аби вони поклонялися Йому і Його законам. Ніхто не має права руйнувати або припиняти ці речі, за винятком випадків, коли Іслам дає на це право. Аллах створив відповідне і підходяще тіло для цієї душі, так щоб воно могло виконувати заповіді Аллаха щодо поклоніння, прав та інші зобов'язань, а також розвивати цей світ. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми створили людину в найкращому образі. [95:4]

З цієї причини, Аллах (с.а.с.) наказав нам захищати і піклуватися про це тіло, відповідно до керівних принципів, викладених у релігії. Таким чином, Іслам узаконює наступне:

А) Очищення: Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Аллах любить тих, які каються, любить тих, які очищуються!
[2:222]

Аллах зробив обмивання умовою для чинності молитви, яку мусульманин виголошує п'ять разів на день. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жодна молитва не приймається без очищення, жодна благодійність не приймається із джерел неприпустимих доходів. [Мусульманин]

Аллах (с.а.с.) також наказав, щоб кожен приймав ванну після сексуальної розрядки або статевого акту, Його (с.а.с.) слова:

А якщо ви перебуваєте в стані нечистоти, то викупайтеся. [5:06]

Аллах схвалює приймання ванни перед загальними поклоніннями, такими як молитва в п'ятницю, святкування Ід, і Хаджу і Умри (великі і малі паломництва).

Б) Підтримання гігієни здійснюється наступним чином:

1. Миття рук перед їжею і після їжі, омивання рота після їжі. Пророк (р.а.а.) сказав:

Після їжі, якщо хтось відчуває їжу між зубами, хай дістає її, і якщо хтось відчує залишки у роті, нехай ковтає їх. Той, хто робить так, чинить те, що краще і добре, а хто ні, то не спричиняє шкоди. [Абу Дауд]

2. Підтримання чистоти ротової порожнини і зубів. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Якби це не обтяжувало мій народ, я б наказав їм використовувати сівак (зубна палиця) перед кожною молитвою. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

3. Очищення місць, які можуть стати середовищем мікробів і бруду. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

П'ять дій є вродженими, з якими Аллах створив людину. Обрізання, гоління волосся на лобку, вищипування волосся під пахвами, підрізання вусів, і підрізання нігтів [аль-Бухарі]

4. Їсти і пити тільки ті речі, які є чистими, законними і корисними. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Їжте ті блага, якими наділили Ми вас, і дякуйте Аллаху, якщо поклоняєтесь ви Йому! [2:172]

Релігія виклала керівні принципи, за якими можна насолоджуватися гарними й чистими речами, зберігаючи стриманність, не вдаючись до надлишку, бо це шкідливо для здоров'я. Аллах (с.а.с.) говорить:

Їжте й пийте, але не понад міру. Воістину, Він не любить тих, які порушують міру! [7:31]

Пророк (р.а.а.) пояснив, як треба харчуватися, кажучи:

Людина кладе в свою тарілку стільки, скільки вмістить її шлунок. Для дитини Адама достатньо кілька укусів, які випрямлять його спину. Якщо вам потрібно [їсти більше], то третя [частина шлунка повинна бути виділена] для їжі, третя для води і третя для дихання. [Ат-Тірмізі і Ібн Маджа]

5. Іслам заборонив споживання будь-чого брудного і нечистого: продуктів харчування чи напоїв, таких, як м'ясо мертвечина, кров, свинина, одурманюючі речовини, наркотики чи цигарки. Треба берегти своє здоров'я. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Він заборонив вам мертвечину, кров, м'ясо свині і те, що принесено в жертву не заради Аллаха. А якщо хто був змушений порушити це, не чинячи непослуху та не зловживаючи, немає тому гріха. Воістину, Аллах — Прощаючий, Милосердний! [2:173]

Аллах (с.а.с.) також говорить:

О ви, які увірували! Воістину, вино, азартні ігри, камені жертovníків і стріли для ворожби — мерзота від шайтана! Тож стережіться цього! Можливо, будете спасенні! Воістину, шайтан бажає посіяти між вами ворожнечу й ненависть через вино й майсир, і відвернути вас від згадування Аллаха й молитви. Невже ви не зупинитесь? [5:90-91]

6. Брати участь в корисних видах спорту, таких як боротьба. Пророк (р.а.а.) сам колись боровся з людиною на ім'я Раканах. [Аль-Хакім]

Іншими корисними видами спорту є плавання, верхова їзда, і стрільба з лука. Умар ібн аль-Хаттаб (р.а.а.), другий Халіф і один з найближчих сподвижників Пророка (р.а.а.), сказав:

Учіть своїх дітей стрільбі з лука, плаванню і їзді верхи.

7. Пошук ліків від хвороб. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину Аллах [створив] захворювання і лікування. До кожної хвороби є ліки, а відмова від лікування забороняється. [Абу Дауд]

8. Іслам наказує поклонятись. Акти поклоніння живлять душу. Душа, яка не живиться актами поклоніння – в агонії. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тих, які увірували й знайшли спокій для своїх сердець у згадуванні Аллаха! Хіба ж не в згадуванні Аллаха знаходять спокій серця? [13:28]

Іслам вважає гріхом нехтування потребами тіла, відмову від відрочинку, харчування і шлюбу. Анас бін Малік (р.а.а.) сказав:

Три людини прийшли до будинків дружин Пророка (р.а.а.), щоб дізнатися, як Пророк поклоняється Аллаху (р.а.а.). Коли їм було розказано, вони подумали, що їхнє поклоніння є незначним і сказали: **Хто ми в порівнянні з Пророком (р.а.а.), воістину, Аллах простив йому його минулі і майбутні гріхи.** Один з них сказав: **Я буду молитися всю ніч** Інший сказав: **Я буду постити кожного дня безупину**, а інший сказав: **Я буду триматися подалі від жінок і ніколи не одружусь.** Посланник Аллаха (р.а.а.) прийшов [і, коли він почув це] сказав: **Ви люди, які говорили те і те? Клянуся Аллахом, дійсно я найбільш богобоязливий перед Аллахом і благочестивий серед вас, але я пощу і їм, я молюся і сплю, і я одружуся на жінках.** [Аль-Бухарі]

Іслам є релігією, яка закликає людей прагнути до знань. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, замисляться лише обдаровані розумом! [39:9]

Іслам засуджує нецтво і неосвіченість. Аллах (с.а.с.) згадує в Корані, що Мойсей сказав:

Шукаю захисту в Аллаха, щоб не бути невігласом! [2:67]

Є певні типи знань, які є обов'язковими для кожного мусульманина, це знання стосується повсякденного життя мусульманина, мирських і релігійних справ. Інші типи знання вважаються колективним обов'язком (тобто якщо хтось дізнатися про це, це не є гріхом, і не охопить усе суспільство).

Аллах не наказав Своему Пророку (р.а.а.), бажати у житті чогось більшого за знання. Аллах (р.а.а.) говорить:

Всевишній Аллах, Істинний Володар! Тож не поспішай із Кораном, поки не буде завершено одкровення тобі. Скажи: Господи, додай мені знання! [20:114]

Іслам винагороджує учених та тих, хто бажає отримати знання. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не мій послідовник той, хто не поважає старших, не виказує милість до молодих, не віддає належних прав ученому. [*Ат-Тірмізі*]

Іслам високо цінує та шанує вчених. Пророк (р.а.а.) сказав:

Перевага вченого над звичайними віруючими, як перевага моя над останнім із вас. [*Ат-Тірмізі*]

Для того, щоб поширювати знання та заохочувати до пошуків, Іслам розглядає пошук, навчання і викладання знань типом прагнення, за яке людина отримує винагороду і шлях, який веде до Раю. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто шукає знань вважається людиною, що перебуває у Джихаді, допоки не повернеться [*Ат-Тірмізі*]

Він (р.а.а.) також сказав:

Тому, хто ступає на шлях пошуку знань, Аллах полегшить шлях до раю. Жодна група людей не збереться в мечеті читати Книгу Аллаха і вивчити її, окрім тієї, на яку зійде мир і спокій, яка буде оповита милістю, яку ангели оточать, і Аллах згадає цих людей, як тих, які з Ним. Тому, чії дії заважають [досягненню Раю], не допоможе його походження [в День Суду]. [*Мусульманин*]

Іслам не тільки заохочує до пошуків релігійних знань, а, скоріше, він заохочує вивчення усіх корисних знань. Це вважається колективним обов'язком мусульманської нації і актом поклоніння. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невже ти не бачиш, що Аллах проливає з неба воду, Ми пророщуємо плоди різного кольору. Мають різний колір і гірські стежки: білий, червоний, а також чорний, наче як у ворони. Люди, тварини й худоба так само бувають різного кольору. Воістину, бояться Аллаха серед Його рабів тільки наділені знанням! Воістину, Аллах — Всемогутній, Прощаючий! [35:27-28]

Ці вірші закликають людство обдумати і помислити, що в свою чергу приведе їх до упевненості в існуванні Творця, який створив все. У віршах також говориться, що люди мають користуватися усіма благами що Аллах створив у Всесвіті. Не існує жодних сумнівів, що ті, кого ці вірші закликають до роздумів не є тільки релігійними вченими, а, радше, вченими в інших областях, які мають можливість відкрити для себе секрети Аллаха, що зберігаються у цьому Всесвіті.

Наприклад, хтось вивчає, як утворюються хмари і йде дощ з точки зору хімії та фізики. Точно так само, як людина вивчає, як рослини, фрукти і зернові культури ростуть через пізнання сільського господарства, як дізнається про гори через геологію, і про родинні зв'язки і походження людей і тварин через генеологію.

Іслам закликає людей постійно аналізувати свої вчинки і дії. Це, в свою чергу, сприяє тому, що мусульмани борються і роблять все можливе, щоб триматися подалі від того, що викликає гнів Аллаха (с.а.с.).

Мусульманам добре відомо, що Аллах бачить їх і знає, що вони роблять, тому вони роблять те, що їм наказують, і утримуються від незаконних речей. Коли мусульманин утримується від крадіжки, він робить це через страх перед Аллахом, а не тому, що боїться людей. Іслам гармонізує зовнішні і внутрішні дії людини. Аллах (с.а.с.) говорить:

Чи промовлятимеш у голос, [чи ні] — воістину, Він знає таємне й найбільш приховане! [20:07]

Пророк Мухаммад (р.а.а.) так описав Іхсаан³:

... Поклоняйтеся Аллаху так, наче ви бачите Його. Навіть якщо ви не бачите Його, Він бачить вас. [Аль-Бухарі]

Контролювання власних дій і вчинків є наслідком таких вірувань:

А) Переконавання, що Аллах Єдиний, хто заслуговує поклоніння. Він досконалий у всьому, Він знає все, що відбувається у цьому світі, і нічого не відбувається без Його волі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Він — Той, Хто створив небеса і землю за шість днів, а потім утвердився на троні. Він, що входить у землю і що виходить із неї, що сходить із неба, і що здіймається туди. Він з вами, де б ви не були, і бачить Аллах те, що чините ви! [57:4]

Його знання вищі за матеріальні і відчутні речі. Він знає про настрої і шепіт душі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Істинно, створили Ми людину, і знаємо, що нашіптує їй душа її, і Ми ближче до неї, аніж шийна вена! [50:16]

Б) Віра, що Аллах воскресить усіх людей у Судний День. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невіруючі думають, що вони ніколи не воскреснуть. Скажи: Ні! Клянуся

---

³ Іхсаан: рівень, якого досягає людина, чії дії ідеальні перед Аллахом Єдиним, коли вона усвідомлює, що Він спостерігає за нею.

Господом моїм, ви воскреснете, а потім, воістину, сповістять вам про вчинки ваші! Це для Аллаха легко! [64:7]

В) Кожна людина повинна нести відповідальність за все, що зробила. Аллах (с.а.с.) говорить:

... Ніхто не понесе тягар іншого! [6:164]

Кожна людина повинна нести відповідальність перед Аллахом за все, що зробила або сказали, якими б миттєвими ці дії не були, якими б (добрими чи злими) не були. Люди будуть винагороджені за добрі справи і покарані за свої гріхи. Аллах (с.а.с.) говорить:

Хто зробив добра на вагу порошинки — побачить його, і хто зробив зла на вагу порошинки — побачить його. [99:7-8]

Г) Покора Аллаху і Його Посланнику повинна бути понад усім. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Якщо ваші батьки, діти, брати, дружини, родини, накопичене майно, торгівля, застою в якій ви боїтесь, і любі вам житла миліші за Аллаха, Його Посланця й зусиль на Його шляху, то чекайте, поки Аллах не явить наказу Свого! Аллах не веде прямим шляхом людей нечестивих! [9:24]

В Ісламі винагороди за добрі справи множаться, а відплата за злодіяння – ні. Аллах (с.а.с.) говорить:

Хто прийде з добрим вчинком, той матиме десять таких. А хто прийде із лихим вчинком, тому відплатять за нього; і ні з ким не вчинять несправедливо! [6:160]

Людина винагороджується навіть за намір робити добро, навіть якщо цей намір не призводить до дії. Якщо ж мусульманин має намір зробити злу справу, але не робить цього через страх перед Аллахом, він буде винагороджений. Пророк (р.а.а.) зазначив, що Аллах сказав:

Якщо раб Мій має намір зробити злу справу, не записуйте це як злу справу, допоки вона не вчинена. Якщо він це зробить, не приписуйте йому більше одного гріха, і якщо він відвертає її заради Мене, приписуйте йому одну добру справу. Якщо він має намір робити будь-які добрі справи, але не робить їх, приписуйте йому одну добру справу. Якщо він робить це, то припишіть йому стільки, наче він діяв так близько семисот разів. [Аль-Бухарі]

Крім того, виконання законного бажання душі вважається актом поклоніння, якщо наміри людини є правильними. Якщо людина має намір їсти і пити для

того, щоб оздоровлювати своє тіло, або заробляти на життя і забезпечувати свою сім'ю та інших підопічних, це розглядатиметься як акт поклоніння, і вона буде винагороджена за це. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо людина утримує свою родину, шукаючи винагороди від Аллаха, то це буде вважатися благодійністю [Аль-Бухарі]

Всі справи, які чинить мусульманин, навіть просто добрі наміри, вважаються благодійністю. Пророк сказав:

Кожен мусульманин повинен давати милостиню . Вони (його сподвижники) сказали: А якщо хтось не має нічого, що може віддати? Він відповів: Він повинен працювати руками на користь собі і роздавати милостиню. Вони сказали: А якщо він не може? Він сказав: Він повинен допомогти людині в нужді. Вони сказали: Якщо він не може? Він сказав: Він повинен робити добрі справи. Вони сказали: А якщо він цього не робить? Він сказав: Він повинен уникати зла і це буде його благодійність. [аль-Бухарі]

В Ісламі, якщо людина чинить гріх, а потім по-справжньому кається, і твердо вирішує не повертатися до цього, то його злий вчинок замінюється хорошим. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тих, хто звертаються до іншого бога замість Аллаха, які не вбивають живої душі, не маючи на те права, які чинять перелюб, — а хто робить так, того спіткає кара! У День Воскресіння його кара примножиться, і він назавжди залишиться принижений. Окрім тих, хто покався, увірував і робив добро. Аллах замінить їхні лихі вчинки на добрі справи. Аллах — Прощаючий, Милостивий!. [25:68-70]

Це стосується прав Аллаха. Що стосується прав людей, то вони повинні бути визнанні, і прощення має бути одержане від них, якщо їхні права були порушені.

Іслам звертається до розуму грішника і позбавляє його плутанини, дозволяючи йому покаятися і відмовитися від гріха. Аллах (р.а.а.) говорить:

Скажи: О раби Мої, які порушили межі на шкоду собі! Не втрачайте надії на милість Аллаха! Воістину, Аллах прощає всі гріхи, адже Він — Прощаючий, Милоседний! [39:53]

Іслам зробив шлях до покаяння легким. Аллах (с.а.с.) говорить:

Але хто скоїть зле або буде несправедливим до самого себе, а потім багатиме прощення у Аллаха, той знайде Аллаха Прощаючим, Милосердним! [4:110]

Це стосується мусульман. Не-мусульмани, які прийняли Іслам отримають подвійну винагороду через їхню віру в посланників, а також віру в Мухаммада (р.а.а.). Аллах (с.а.с.) говорить:

Ті, кому Ми дарували Писання раніше, вірують у нього. Коли їм читають його, то вони говорять: Ми увірували в нього. Це — істина від Господа нашого! Ми ще раніше були віддані [Йому]! За своє терпіння вони отримають подвійну винагороду. Вони відвертають зло добром і жертвують із того, чим Ми наділили їх.

[28:52-4]

Разом із цим, Аллах стирає всі гріхи, які вони чинили до прийняття Ісламу. Коли Амр ібн-уль-Аас прийшов, щоб прийняти Іслам за умови, що Аллах має простити всі його гріхи. Пророк (р.а.а.) сказав:

Хіба ви не знаєте, що Іслам стирає всі [вчинені гріхи] до прийняття Ісламу? [Мусульманин]

Іслам гарантує своїм послідовникам постійну винагороду за добрі справи, які вони чинять у мирському житті, і навіть після смерті. Пророк (р.а.а.) сказав:

Коли людина вмирає, то перестає отримувати винагороду за [хороші] справи, окрім трьох: благодійність, яка продовжує приносити користь людям після її смерті, корисні знання і благочестива дитина, яка звертається до Аллаха за неї. [Мусульманин]

Пророк (р.а.а.) також сказав:

Той, хто закликає людей йти правильним шляхом, отримає винагороду, рівну винагороді тих, хто робить це діяння, в той час як їхня винагорода не зменшиться. Той, хто закликає людей ступати на хибний шлях, отримає гріх, рівний гріхам тих, хто їх чинить, в той час як їхні гріхи не зменшаться. [Мусульманин]

Це одна з причин, чому мусульмани щосили стараються змінити та усунути несправедливість у своєму суспільстві, роблячи добрі справи, сприяючи правді, і боротьбі зі злом, відвертаючи людей від нього.

Іслам є релігією, яка поважає розум і думки, і закликає людей, використовувати їх належним чином. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, на небесах і на землі — знамення для віруючих! У створенні вас та інших живих істот, яких Він розселив — знамення для людей, які впевнені! У зміні ночі та дня, у наділі, який Аллах відсилає із неба та яким оживлює землю після смерті її, у змінах вітрів — знамення для людей, які розуміють! [45:3-5]

Багато віршів Корану спрямовані на те, аби людина розмірковувала та осмислювала їх суть. Багато разів Аллах говорить в Корані: **Невже вони не розуміють? Хіба вони не реагують? Невже вони не думають і не розмірковують?** Хоч таке значення було надано розуму, Іслам обмежує ситуації, в яких людина має розмірковувати. Вона може досягнути розумом фізичні, матеріальні речі, а не питання, які стосуються невидимого світу, бо це марна втрата сил.

Одним із способів, через які Іслам поважає найчистіший інтелект, є те, що він карає тих, хто сліпо слідує за іншими без знання або керівництва. Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли говорять їм: Йдіть за тим, що зіслав Аллах!, то вони відповідають: Ми йдемо за тим, із чим знайшли батьків наших! А якщо їхні батьки нічого не розуміли та не йшли шляхом прямим? [2:170]

Релігія Іслам відповідає *Фітру*: природному стану людини, створеної Аллахом. Таким чином, Іслам не суперечить природі людини. Аллах (с.а.с.) говорить:

Поверни своє обличчя до релігії, як ханіф! Це — вроджена якість, із якою Аллах створив людей. Немає зміни в творінні Аллаха. Така релігія є правильною, але ж більшість людей не знає! [30:30]

Фітр іноді може бути заплямований зовнішнім чинниками, таким чином, примушуючи відхилитися від правильного шляху. Пророк (р.а.а.) сказав:

Немає новонароджених, які народжуються інакше, окрім як за істинним Фітром, але їхні батьки роблять їх християнами, євреями чи зороастрійцями. [Аль-Бухарі]

Це релігія, яка веде до прямого шляху. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Воістину, мій Господь указав мені прямий шлях, який є істинною релігією, віросповіданням Ібрагіма-ханіфа. А він не був багатобожником! [6:161]

Ніщо в Ісламі не суперечить чіємусь істинному розуму, а, навпаки, розум свідчить про правду, придатність, і користь вчення Ісламу. Всі його заповіді та заборони прості. Іслам не наказує нічого, окрім того, що приносить абсолютну або відносну вигоду. Крім того, вона забороняє речі пов'язані зі злом, або ті, де зло переважає над добром. Цей факт стає зрозумілим, якщо вдуматися в Коран і хадіси Посланника (р.а.а.).

Іслам звільняє людей від поклоніння іншим істотам, крім Аллаха, або поряд із Аллахом; ким би не були ці об'єкти поклоніння: чи пророками, чи ангелами,

або чим-небудь ще. Це досягається шляхом визнання факту, що ніхто не може збільшити вигоди, розрізнити шкоду, або надати засоби до існування, окрім Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Замість Нього вони беруть собі за богів тих, які нічого не творять, але створені самі, тих, які не мають влади завдати собі шкоди чи принести користь, тих, які не мають влади ні над смертю, ні над життям, ні над воскресінням! [25:3]

Усе знаходиться в руках Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

І якщо Аллах торкнеться тебе шкодою, немає нікого, хто може видалити його, але він, і якщо він має намір нічого доброго відштовхнути його користь, які Він дарує, кому з Своїх рабів, Він бажає [10:107]

Це відноситься і до Посланника Аллаха (р.а.а.) також. Якщо це стосується його, то це обов'язково стосується і інших. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Я не маю влади зробити собі добро чи заподіяти шкоду, хіба що побажає цього Аллах. Якби я знав потаємне, то примножив би собі добро, а зло не торкнулося б мене. Воістину, я — застерігач і добрий вісник для віруючих людей!. [7:188]

Іслам звільнив людину від стресу, страху і розгубленості у вирішенні своїх справ, наприклад:

Аллах позбавив людей страху смерті, заявивши, що вона знаходиться єдино у Його владі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Жодна душа не помре, окрім як із дозволу Аллаха, у визначений Ним час. [3:145]

Скільки б людина не намагалася втекти від смерті ... вона наздожене її. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Воістину, смерть, від якої тікаєте ви, істинно спіткає вас! Потім повернетесь ви до Знаючого потаємне і видиме, і сповістить Він вас про те, що ви чинили! [62:8]

Аллах (с.а.с.) звільнив людей від страху бідності і злиднів. Він говорить:

Немає на землі живої істоти, яку б не наділяв Аллах. Він знає її місце перебування й місце повернення. Це все — в ясному Писанні! [11:06]

Що стосується страху хвороб й інших лих, Аллах (с.а.с.) говорить:

Не станеться ніякого лиха ні на землі, ні у вас самих, якщо його не було

у Писанні ще перед тим, як Ми створили це. Воістину, легко це для Аллаха! Щоб не сумували ви за тим, що втратили, і не раділи з того, що Ми дали! Аллах не любить зверхніх та хвальковитих [57:22-23]

Про шкоду від будь-якого створіння, Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Убережіть себе від порушення законів, встановлених Аллахом, і Аллах захистить вас. Убережіть себе від порушення законів, встановлених Аллахом, і Аллах допоможе вам і захистить вас від тягот цього світу і в майбутньому житті. Пам'ятайте про Аллаха, коли вам легко, і він не забуде вас у часи (ваших) труднощів. Якщо ви запитуєте, запитуйте Аллаха, і якщо ви звертаєтесь за допомогою, звертайтеся до Аллаха. Все, що відбуватиметься – буде записано. Якщо люди намагатимуться дати вам вигоду, яку Аллах вам не призначив, вони ніколи не зможуть це здійснити. І якщо люди намагатимуться зашкодити вам чимось, що Аллах вам не призначив, їм ніколи це не вдасться. Якщо ви здатні зносити, терпляче і з упевненістю, – то робіть це. Якщо ви не можете, зносьте терпляче, для того, щоб речі, які ви не любите принесли багато хорошого. Знайте, що перемога досягається через терпіння, і що після страждань приходить полегшення, і після труднощів приходить легкість. [Аль-Хакім]

Іслам є релігією, яка наказує помірність, як у релігійних, так і у мирських справах. Аллах (с.а.с.) говорить:

Так Ми спрямували вашу громаду на середній шлях, щоб ви були свідками для людей, а Посланець щоб був свідком для вас. [2:143]

Це релігія легкості. Пророк (р.а.а.) сказав:

Аллах не послав мене, щоб ускладнити речі, а, навпаки, [він послав мене] як вчителя, щоб полегшити речі. [Мусульманин]

Його вчення наказує мусульманам спробувати зробити речі легшими за будь-якої нагоди. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Дайте благу звістку, і не ускладнюйте для людей речі, а, навпаки полегшуйте речі і не робіть речі важкими. [Мусульманин]

Це релігія терпимості і доброти. Аїша, дружина Пророка, (р.а.а.) повідомила, що група євреїв прийшла до Посланника Аллаха (р.а.а.) і сказала:

Смерть вам. – Аїша відповіла: І на вас буде смерть і прокляття. Вона сказала: Посланник Аллаха (р.а.а.) звернувся до неї: Легше, О, Аїша. Воістину, Аллах любить доброту в усьому. Я сказала: О, Посланник Аллаха (р.а.а.) ти не чув, що вони сказали? Посланник Аллаха (р.а.а.) відповів: Я вже сказав: І на вас. [аль-Бухарі]

Це релігія, яка прагне благополуччя усіх людей. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кращі люди в очах Аллаха ті, які приносять найбільшу користь іншим. Кращі справи в очах Аллаха є ті, які приносять радість іншим мусульманам, приносять їм полегшення, гасять борги, або насичують голодних. Той, хто допоможе мусульманину у його нужді, робить кращу справу, ніж той, хто залишиться один у мечеті і буде виказувати свою відданість Йому протягом місяця. Особисті справи того, хто стримує свій гнів, Аллах буде тримати в таємниці. Того, хто пригнічує свій гнів, коли він зможе помститися, Аллах наповнить блаженством у День Воскресіння. Ноги того, хто йде до свого брата мусульманина, щоб допомогти йому в нужді, Аллах зробить твердими у день, в який народ впаде. Воістину погані манери псують вчинки, як мед псує оцет. [ат-Табарані]

Це релігія поміркованості, а не труднощів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах не покладає на людину понад її можливостей. Він буде отримувати нагороду за це (добро), яке він заробив, і він буде покараний за це (зло), яке він заробив. [2:286]

Всі заповіді Ісламу побудовані на цьому принципі. Пророк (р.а.а.) сказав:

Все, що я заборонив вам - відштовхуйте. І все, що я наказав – робіть стільки, скільки зможете, бо, воістину, ваші попередники були знищені через їхні постійні допитування і суперечки зі своїми пророками. [Мусульманин]

Найкращим доказом цього є історія супутника, який прийшов до Посланника Аллаха (р.а.а.) і сказав:

О, Посланець Аллаха (р.а.а.), я знищений! Він сказав: Що з тобою? Супутник сказав: Я мав близькість із дружиною, коли постив. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Чи можеш ти звільнити рабів? Він відповів негативно. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Чи можеш ти постити протягом двох місяців? Він відповів негативно. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Чи можеш ти нагодувати шістдесят бідних людей? Він відповів негативно. Пророк (р.а.а.) деякий час роздумував, і доки він був у такому стані, прийшов чоловік з корзиною, повною фініків. Пророк (р.а.а.) сказав: Де запитувач? Чоловік відповів: Я тут. Він сказав: Візьми це і роздай, як благодійність. Тоді чоловік сказав: Чи повинен я роздати благодійність комусь, хто бідніший, ніж я, о, Посланник Аллаха (р.а.а.)? Клянуся Аллахом, немає жодної родини в Медині біднішої від моєї!. Пророк (р.а.а.) [посміхнувся] і сказав: Нагодуй свою сім'ю. [Аль-Бухарі]

Усі заповіді та акти поклоніння в Ісламі були узаконені відповідно до можливостей людини; людина ніколи не переобтяжена. Мусульманин може

навіть бути звільнений від виконання заповідей та актів поклоніння у таких випадках:

а) Один із принципів молитви – виконувати її стоячи, якщо це можливо. Якщо мусульманин не може виконувати її стоячи, він може виголосити її сидячи, і якщо він не може, дозволяється виконувати її лежачи на боці. Якщо це неможливо, він може зробити це за допомогою жестів.

б) Якщо людина не має мінімальну необхідну кількість грошей в своєму розпорядженні, вона не повинна платити обов'язкову благодійність (*закят*). Навпаки, якщо людина є нужденною і бідною, він повинна отримати закят.

в) Мусульмани звільняються від посту, якщо вони хворі. Жінкам також дозволено, якщо вони вагітні, або якщо вони мають період менструації або післяпологової кровотечі.

г) Від виконання хаджу звільняється той, хто не в змозі зробити це фізично або матеріально. Аллах (с.а.с.) говорить:

Люди зобов'язані перед Аллахом здійснювати хадж у Дім – хто буде спроможний на це. [3:97]

Якщо людина боїться, що помре від голоду, припустимим для неї є (за необхідності) їсти і пити речі зазвичай заборонені, такі як свинина і вино. Аллах (с.а.с.) говорить:

А якщо хто був змушений порушити це, не чинячи непослуху та не зловживаючи, немає тому гріха. [2:173]

Релігія Іслам поважає всі божественні релігії, в їх чистій формі і зобов'язує мусульман в них вірити і любити і поважати послів, що приносять їм вісті. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, які не вірують в Аллаха та Його посланців, намагаються провести межу між Аллахом та Його посланцями і говорять: Ми віримо в одних, та не віримо в інших, прагнучи обрати середній шлях. [4:150]

Іслам забороняє мусульманам ображати інші переконання або релігії. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не ганьте тих, до кого вони звертаються замість Аллаха, інакше через свою ворожість і невігластво вони почнуть ганити Аллаха. [6:108]

Радше, він наказує обговорювати і сперечатися з невіруючими хорошим, мудрим й добрим чином. Аллах (с.а.с.) говорить:

Клич на шлях Господа свого з мудрістю й добрими повчанням і

сперечайся з ними тільки тим, що найкраще. Воістину, твій Господь ліпше знає, хто збився зі шляху Його, і Він ліпше знає, хто йде прямим шляхом! [16:125]

Він закликає людей продовжувати вести цілеспрямований діалог, який буде об'єднувати людей навколо божественної методології. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: О люди Писання! Прийдімо ж до єдиного слова між нами і між вами — що ми не будемо поклонятися нікому, окрім Аллаха, і не будемо нікого додавати Йому як рівного, і не будемо вважати за господа когось іншого з нас чи з вас, а тільки Аллаха! А якщо вони відвернуться, то скажи: Засвідчіть же, що ми — віддані Йому! [3:64].

Іслам є релігією миру в його істинній формі; чи то у суспільстві, так як Пророк (р.а.а.) сказав:

Чи повинен я казати вам, хто є істинний віруючий? Людина, якій інші довіряють свої гроші і життя. Мусульманином є той, від чийого (зла) рук і язика захищені люди. Істинний *Муджахід* (борець на шляху Аллаха) – той, хто прагне коритися Аллаху. Муджаїр – це той, хто відмовляється від гріховних діянь. [*Ахмад і Ібн Хіббан*]

... Або на глобальному рівні, який базується на встановленні взаємин між мусульманськими і немусульманськими громадами, заснованих на ненападі. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Будьте покірні Аллаху в усьому, і не йдіть слідами шайтана. Воістину, він для вас — справжній ворог! [2:208]

Іслам закликає мусульман протистояти агресії і зупиняти злочини. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо хто виявить ворожість до вас, то ви виявите ворожість до нього — так само, як він виявляв ворожість до вас. [2:194]

Для того, щоб переконатися, що панує мир, Іслам наказав мусульманам приймати перемир'я під час бою і припиняти боротьбу, якщо супротивник просить цього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо вони оберуть мир, то обирай його й ти. І покладай сподівання на Аллаха. Воістину, Він — Всечуючий та Всезнаючий! [8:61]

Хоча Іслам зацікавлений в збереженні миру, він не шукає його ціною честі мусульман або їх приниження. Навпаки, він закликає мусульман зберігати мир, як і свою честь. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не слабшайте та не закликайте до миру, адже ви будете переможцями.

Аллах — з вами, і Він не применшить ваших вчинків! [47:35]

Не існує примусу до релігії в Ісламі, люди не змушені приймати його. Люди повинні приймати його тільки в тому випадку, коли переконані. Примус не є способом поширення Ісламу і його вчення. Аллах (с.а.с.) говорить:

Немає примусу до релігії. Вже розрізнено прямий шлях та оману! [2:256]

Віра і керівництво знаходиться в руках Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якби твій Господь побажав, то увірували б усі, хто живе на землі. Та чи зміг би ти примусити людей стати віруючими? [10:99]

Трьома відмінними особливостями Ісламу є те, що він дозволяє тим, хто виступає проти людей із Писання практикувати свою релігію. Абу Бакр (р.а.а.) сказав:

Ви будете проходити повз людей, які присвятили себе молитвам у монастирі. Залиште їх, і те, чому вони себе присвятили. [*Ам-Табарі*]

Їм також надали свободу їсти і пити те, що їх релігія їм дозволяє. Їхні свині не будуть убиті, і їхні п'янки трунки не будуть проліті. У цивільних справах, таких як шлюб, розлучення, фінансові угоди, вони вільні дотримуватись законів своєї релігії відповідно до встановлених умов і керівних принципів Ісламу.

Іслам закликає мусульман до звільнення рабів і обіцяє велику винагороду для тих, хто вчинить так, і це є способом потрапити у Рай. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кожну частину того [тіла власника], хто звільняє раба, Аллах звільнить від пекельного вогню, відповідно до частин тіла звільненого раба [*Мусульманин*]

Іслам узаконив тільки один шлях, через який людина може мати рабів: якщо хтось буде взятий у полон під час війни. Це допускається за умови, що лідер мусульман наказує це зробити, бо в Ісламі до військовополонених мають ставитися відповідно до законів, даних Аллахом. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тож коли ви зустрічаєте тих, які не увірували, рубайте їхні шиї. А коли ви здолаєте їх, то міцно накладайте пута! Далі або милуйте їх, або беріть викуп — доти, доки війна не скине свій тягар. Так! Якби Аллах побажав, то помстився б їм Сам, але Він прагне випробувати одних із вас іншими. Вчинки тих, які ведуть боротьбу на шляху Аллаха, Він ніколи не зробить марними. [47:4]

Незважаючи на це, Іслам узаконює багато способів для звільнення рабів. Визволення раба є спокутою за такі гріхи в Ісламі:

* Випадкове вбивство. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ви знайдете ще й інших людей, які прагнуть до безпеки — від вас і від людей своїх. Кожного разу, коли їх повертають до смуту, вони цілком віддаються їй. І якщо вони відступлять, не запропонують вам миру та заберуть свої руки від вас, то хапайте їх та вбивайте — де б ви не віднайшли їх. Проти них Ми дарували вам ясний доказ! [4:91]

* Порушення присяги. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах не покличе вас до відплати за легковажність у клятвах ваших, але відплатить Він за [невиконання] договорів, які в клятвах! Викуп за це — нагодувати десятих бідняків так, як годуйте свої сім'ї, або ж одягнути їх, або звільнити раба. [5:89]

* Неповага до дружини. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ті, які називають своїх дружин хребтами матерів, а потім відмовляються від сказаного, нехай звільнять одного раба перед тим, як торкнуться одне одного. Повчають вас цим, і Аллах знає те, що ви робите. [58:3]

* Статеві зносини час посту у місяць Рамадан. Абу Хурайра передав, що один чоловік мав сексуальні стосунки зі своєю дружиною, коли постив у Рамадан. Коли він сказав Пророку (р.а.а.), він відповів:

Чи можеш ти звільнити рабів? Він відповів: Ні. Він тоді сказав: Чи можеш ти постити протягом двох місяців? Він відповів: Ні. Тоді він сказав: Нагодуй шістдесят бідних людей. [Мусульманин]

* Іслам вимагає спокути за фізичне насилля над рабами. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто вдаряє раба чи б'є його, має спокутати це його звільненням. [Мусульманин]

Релігія Іслам прагне звільнити рабів, як видно з наступного:

Іслам закликає людей звільнити рабів, приймаючи договір між господарем і його рабом, за яким він вийде на свободу в обмін на певну суму грошей. Деякі вчені говорять, що це є обов'язковим, якщо раб просить про це, посилаючись на вірш:

Якщо ваші раби прагнуть письмового свідчення, то напишіть його —

якщо ви знайшли в них чесноти. Дайте їм частину з майна Аллаха, яке Він дарував вам. [24:33]

Іслам узаконює закят (обов'язкову благодійність) для того, щоб звільнити рабів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Милостиня призначена для нужденних і бідних, тих, хто її збирає та роздає, тих, від чийх сердець чекають прихильності, [для викупу] рабів, для збанкрутілих боржників і подорожніх. Так встановлено Аллахом. А Аллах — Всезнаючий, Мудрий! [9:60]

Іслам високо підносить статус жінки і належним чином її поціновує. Повага до неї є однією з найкращих рис характеру. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кращими серед віруючих ті, що належно і з повагою ставляться до своїх дружин. [Ат-Тірмізі]

Іслам захищає її природу і не звинувачує її за вигнання Адама (р.а.а.) з раю, вона не вважається джерелом гріха, як у деяких інших релігіях. Аллах (с.а.с.) говорить:

О люди! Бійтесь Господа вашого, Який створив вас із однієї душі та створив із неї другу до пари; а з них ще й інших чоловіків та жінок; і розселив їх. То бійтесь Аллаха, ім'ям Якого ви звертаєтесь одне до одного, і дотримуйтеся родинних зв'язків. Воістину, Аллах наглядає за вами! [4:01]

Іслам спростував принизливі думки щодо жінок, особливо ті, які розглядають жінок як таких, що поступаються чоловікам, що, в свою чергу, приводить до того, що їх позбавляють багатьох основних прав людини. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Воістину, жінки половини-близнюки чоловіків. [Абу Дауд]

Іслам захищає її честь і цнотливість; покарання гарантовано тим, хто неправдиво звинувачує їх в блуді. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тих, які звинувачують доброчесних жінок, але не можуть привести чотирьох свідків, бийте вісімдесят разів і ніколи не приймайте від них свідчення, бо вони — нечестивці [24:4]

Іслам гарантує жінкам, як і чоловікам, право на спадщину, право, якого вони були позбавлені до приходу Ісламу. Аллах (с.а.с.) говорить:

Чоловіку належить частка від того, що залишили батьки та найближчі родичі; і жінці належить частка від того, що залишили батьки та найближчі родичі — як від малого, так і від великого. Такою є встановлена частка. [4:07]

Іслам дає жінкам право чинити так, як їм заманеться, з їх багатством. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Жертвуйте ті блага, які отримали ви, а також те, що Ми проростили для вас із землі. [2:267]

Іслам зобов'язав їх отримувати освіту. Пророк (р.а.а.) сказав:

Пошук знань є обов'язком усіх мусульман. [Ібн Маджа]

Він зобов'язує їх отримати добре виховання, це причина через яку можна потрапити в Рай. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто має трьох дочок, яких він утримує, про яких піклується, і до яких виявляє милосердя, безумовно, увійде в Рай. Чоловік сказав: О, Посланник Аллаха, як щодо двох? Він сказав: Навіть двох. [Аль-Адаб аль-Муфрад]

Іслам – це релігія чистоти, як фізичної, так і духовної.

Духовна чистота включає у себе наступне:

□ Чистоту від ганебного діяння – визнання когось рівним Аллаху (с.а.с.). Аллах говорить:

І коли сказав Лукман своєму сину, повчаючи його: Сину мій! Не поклоняйся крім Аллаха нікому, бо багатобожжя — великий гріх!. [31:13]

□ Чистоту від ганебного діяння – робити справи, щоб повихвалитись. Аллах (с.а.с.) говорить:

Лихо ж тим, які моляться, але ставляться до молитов своїх недбало, котрі лицемірять, і відмовляються давати милостиню. [107:4-7]

□ Чистоту від отримання задоволення від своїх дій і вчинків. Аллах (с.а.с.) зазначив, що Лукман сказав своєму синові:

І не відвертай із погордою обличчя від людей і не ходи по землі пихато! Воістину, Аллах не любить усіляких пихатих гордіїв! [31:18]

□ Чистоту від суєти. Пророк (р.а.а.) сказав:

На того, хто опускає свій одяг [до землі] через марнославство, Аллах не гляне в День Відплати. [Аль-Бухарі]

□ Чистоту від бруду гордовитості. Пророк (р.а.а.) сказав:

Людина, яка має насіння гордості в його серці, не увійде в Рай. Чоловік

сказав: **О, Посланник Аллаха (р.а.а.), що якщо людина любить носити гарний одяг і взуття? Він відповів: Воістину, Аллах красивий і любить красу. Гордістю є відкидання істини і зверхність до інших. [Мусульманин]**

□ Чистоту від бруду заздрості. Пророк (р.а.а.) сказав:

Любіть одне одного, не заздріть одне одному, і не повертайте спиною одне до одного, а, краще, будьте рабами Аллаха і будьте братами. Для мусульманина неприпустимим є відмовитися від свого брата більше ніж на три дні. [Мусульманин]

Що стосується фізичної чистоти, Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Коли стаєте ви на молитву, то омийте ваші обличчя, омийте руки до ліктів, ноги до колін, протріть голову й вимийте ноги до кісточок. А якщо ви перебуваєте в стані нечистоти, то викупайтеся. Якщо ж ви хворі, чи знаходитесь у дорозі, якщо хтось із вас справив нужду чи торкнувся жінки й не знайшов води, то омийте обличчя і руки чистим сухим піском обітріть ним обличчя своє. Не бажає Аллах утруднювати вас, а бажає вам очищення і завершення Своєї милості вам. Можливо, ви будете вдячні! [5:06]

Абу Хурайра передав, що Пророк (р.а.а.) сказав:

[Цей] вірш був посланий, як опис жителів Кааби:

Там є чоловіки, які люблять очищатися; а Аллах любить тих, які очищаються! [9:108]

Вони очищаються [після обливання себе] водою, так що цей вірш був посланий про них. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Іслам має велику внутрішню силу. Він проникає в серце і захоплює. З цієї причини, багато хто продовжує приймати Іслам, незважаючи на слабку фінансову та моральну підтримку своїх послідовників. Навіть коли противники витрачають величезні суми грошей, щоб перевернути і зіпсувати імідж Ісламу, люди все одно масово приймають Іслам. Рідко трапляється, що людина входить в Іслам, а потім відмовляється від нього. Ця внутрішня сила також вплинула на деяких сходознавців, які спочатку вивчали Іслам, щоб знайти сумнівні речі у ньому. Краса Ісламу і його істинні принципи, які відповідають природному становищу людини змінили їхнє життя, і пізніше вони прийняли Іслам. Колишні вороги Ісламу тепер стверджують, що це істинна релігія. *Гібб* сказав:

Ну, тоді, якщо Коран є авторським твором, інші люди могли б змагатися з ним. Нехай вони створять десять аятів, рівних йому. Якщо вони не зможуть (і очевидно, що вони не зможуть), то нехай приймають Коран, як дивовижний доказ.

Іслам є релігією соціальної підтримки; він зобов'язує мусульман, проявляти увагу до потреб їхніх братів, де б вони не знаходилися. Пророк (р.а.а.) сказав:

Віруючі у своїй любові, милосерді і упочуттях одне до одного, як одне тіло: якщо одна частина болить, всі інші частини відгукуються біллю, лихоманкою і безсонням. [Мусульманин]

Іслам наказує мусульманам прагнути до поліпшення їх умов через надання благодійної допомоги, обов'язкової чи добровільної. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жоден з вас не є істинно віруючим, доки він не любить свого брата, як самого себе. [Аль-Бухарі]

Мусульманам наказано підтримувати своїх братів в часи криз і нужди. Пророк (р.а.а.) сказав:

Віруючі, як єдина тверда споруда, де кожна [цеглина] зміцнює інші, після чого він переплів пальці. [Аль-Бухарі]

Мусульманам наказано допомагати своїм братам і підтримувати їх у воєнний час. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо вони проситимуть у вас допомоги в справах релігії, то допоможіть їм. [8:72]

Він забороняє полишати когось у важку хвилину. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жодна людина не перестає захищати свого брата мусульманина, коли коїться напад на його честь, окрім випадків, коли Аллах залишає його в той час, коли він потребує цього найбільше. І жодна людина не приходить на допомогу своєму брату мусульманину, коли коїться напад на його честь, окрім випадків, коли Аллах приходить на допомогу, в той момент, коли він потребує цього найбільше. [Ахмад і Абу Дауд]

Релігія Іслам прийшла із справедливою і чесною системою спадкування, яке розподіляє багатство померлих між його спадкоємцями, кожному по праву, молодому і старому, чоловіку чи жінці, це поділ багатства той, який кожним визнається за справедливий. Багатство розподіляється між спадкоємцями померлого відповідно до їхнього походження від померлого. Ніхто не має права розпоряджатись спадком так, як бажає. Однією з переваг цієї системи є те, що вона розподіляє майно, незалежно від того, наскільки величезним воно є, розділивши його на дрібні частини, що унеможлиблює одноосібне присвоєння. Священний Коран роз'яснює, яка частка повинна бути виділена дітям, батькам, дружинам. Що стосується рідних і близьких – про них згадується у Сурі-Ніса в трьох віршах: 11, 12, і 176. Пророк (р.а.а.) також сказав:

Воістину, Аллах дав кожній людині належні права. Так що нехай ніхто з

вас не заповідає щось тому, хто уже має частину спадщини. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Релігія Ісламу узаконює шляхи можливого заповіту частини свого багатства. Кожен мусульманин має право заповідати частину свого багатства, яке після його смерті має бути віддане на благодійність. Тим не менше, релігія обмежує максимальну кількість, яку людина може заповісти до третини від свого загального багатства. *Амір бін Саад* (р.а.а.) сказав:

Пророк (р.а.а.) відвідав мене, коли я був хворий у Мецці. Я сказав йому: **У мене є багатство, чи можу я заповісти його повністю [як благодійність]?** Він відповів: **Ні.** Я сказав: **Тоді половину?** Він відповів: **Ні.** Тоді я сказав: **Третину?** Він відповів: **Третину. Третину - забагато. Якщо ти залишиш своїх спадкоємців багатими, це було б краще для них, ніж залишити їх жебраками. Все, на що ви витрачаєте ваше багатство буде вважатись благодійністю, навіть шматочок їжі, який ви покладете до рота вашої дружини.** [Аль-Бухарі]

Іслам поставив умову, за якою можна заповідати, зокрема заповіт не повинен шкодити законним спадкоємцям. Аллах (с.а.с.) говорить:

... після поділу того, що було вказано у заповіті або після виплати боргу — якщо не завдасть це шкоди. Саме це заповідає Аллах, Аллах — Всезнаючий, Жалісливий! [4:12]

Релігія Іслам ввела систему кримінальних покарань, яка гарантує мир і забезпечення суспільства від злочинності. Запобігання вбивствам, захист багатства і честі, покарання злочинців і захист прав народу від узурпаторства. Злочинність знижується і її вплив зменшується, бо в Ісламі кожен злочин карається відповідно. Іслам визнає смертну кару за умисне вбивство. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Встановлена для вас помста за вбитих: вільний — за вільного, раб — за раба, жінка — за жінку. [2:178]

Вбивця не може бути страчений, якщо родичі померлого вирішили помилувати його. Аллах (с.а.с.) говорить:

Але якщо вбивцю прощає брат (або родичі, і т.д.) вбитого за умови виплати кровних грошей, то необхідно чесно виплатити ці гроші.[2:178]

Покарання за крадіжку – відрізання руки. Аллах (с.а.с.) говорить:

Крадію і крадійці відріжьте руку як покарання за їх злочин. Покарання — це як приклад від Аллаха, адже Аллах — Великий, Мудрий! [5:38]

Якщо злочинець знає, що за крадіжку позбудеться руки – то не стане красти.

Він цінує свою руку, а майно таким чином буде збережене від спроб незаконного привласнення.

Покаранням за перелюб є побиття тих, хто не одружений. Аллах (с.а.с.) говорить:

Розпусника й розпусницю бийте сто разів — кожного з них. [24:2]

Також побитий має бути той, хто несправедливо звинувачує іншого у блуді. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тих, які звинувачують добродесних жінок, але не можуть привести чотирьох свідків, бийте вісімдесят разів і ніколи не приймайте від них свідчення, бо вони — нечестивці [24:4]

Всі покарання і стягнення в Ісламі засновані на загальному законі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Відплатою за зло є таке ж саме зло! [42:40]

Аллах (с.а.с.) також говорить:

Якщо ви будете їх карати, то карайте їх так, як карали вони. [16:126]

Є певні умови і керівні принципи для виконання цих суворих покарань. Крім того, їх реалізація не є обов'язковою у випадку, коли людина просить прощення за своє покарання, що відноситься до тієї категорії прав, які належать людині, і їй пробачають. Аллах (с.а.с.) говорить:

Та якщо хто простить і встановить мир, винагородить Аллах! Воістину, Він не любить несправедливих! [42:40]

Причиною здійснення цих покарань не є помста, або бажання виявити жорстокість. Радше, метою їх реалізації є захист прав людей для стабілізації безпеки в суспільстві, і вони служать стримуючим фактором для тих, хто думає робити щось, що може зашкодити. Якщо людина, яка хоче вбити і знає, що буде за це убита, і якщо людина, яка хоче вкрати знає, що її рука буде відрізана, і блудник, і той, хто неправдиво звинувачує інших у цьому злочині знає, що він буде побитий – швидше за все утримається від скоєння цих злочинів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Помста рятує життя ваше, о ви, обдаровані розумом! Можливо, будете богобоязливі ви! [2:179]

Дехто може сказати, що узаконені покарання в Ісламі за певні злочини є занадто жорстокими. Усі згодні з тим, що якщо дії є злочинними і небезпечними для суспільства, вони повинні мають бути викоріненні, і ті, хто їх вчиняє,

повинні бути покарані. Таким чином, різниця тут лише в тому, який вид покарання слід застосувати. Кожен із нас повинен запитати себе, чи більш успішними є законні покарання в Ісламі чи ж штучні закони, які тільки збільшують рівень злочинності. Насправді, хвору частину тіла потрібно відрізати, якщо від цього залежить здоров'я і життя всього тіла.

Іслам дозволяє всі види фінансових операцій, такі як купівля-продаж, створення компанії, оренда, торгівля і бартер для того, щоб полегшити повсякденне життя людей. Звичайно, існують конкретні керівні принципи, визначені в Шаріаті для того, щоб жодна сторона не постраждала від угоди, і збереглися права кожного. Крім того, обидві сторони повинні бути задоволені угодою, і обидві вони повинні знати про продукт і про умови договору. Ніщо не є забороненим в Ісламі, окрім того, шкодить або є небезпечним для однієї із сторін в угоді, або завдає шкоди, як відсотки, азартні ігри, або угода, у якій продукт або умови його передачі невідомі для однієї із сторін.

Хоч кожна людина має право вільно розпоряджатися своїми грошима відповідно до Шаріату, особа може бути відсторонена від розпоряджання ним, якщо її дії можуть завдати шкоди їй або іншим. Молодий, божевільний, некомпетентний, боржник, допоки не погасять свої борги – відсторонені від розпоряджання своїм багатством. У цьому ми бачимо велику мудрість і захист прав, які чітко узгоджуються із голосом розуму.

Іслам є ясною і недвозначною релігією. Не існує вірувань в Ісламі, які б збивали з пантелику, людина має право запитувати про усе. Аллах (с.а.с.) говорить:

І раніше за тебе Ми відсилали чоловіків, яким давали одкровення. Запитайте про це в людей Нагадування, якщо ви не знаєте! [21:07]

Іслам суворо забороняє приховувати знання, які послав Аллах, від інших. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, які приховують ясні докази докази і керівництва, які Ми послали, є прокляті Аллахом. [2 : 159]

Іслам є релігією єдності і співпраці, що закликає мусульман триматися разом, щоб досягти честі і гордості. Це можна досягти у такий спосіб:

□ Залишати осторонь особисті потреби, і бажання, які збурюються націоналістичними і племінними почуттями, і вважаються чинниками, які можуть призвести до слабкості і розпаду мусульманської нації.

□ Очищати переконання і акти поклоніння від того, що уражає їх, наприклад від припущень, що хтось може бути рівний Аллаху, і нововведеннь в релігію.

□ Співпраця між мусульманами в усіх справах: політичних, економічних, соціальних, і т.д., які оберігають мир і безпеку. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тримайтеся разом біля Аллаха і не розділяйтеся! Згадайте милість Аллаха до вас, коли ви були ворогами, а Він об'єднав ваші серця, і за милістю Його ви стали братами одне для одного. [3:103]

Іслам забороняє мусульманам розрізнятись і ділитись на групи. Аллах (с.а.с.) говорить:

І не будьте схожими на тих, які розділилися та розійшлися між собою після того, як до них прийшло знання; на таких чекає велика кара. [3:105]

Крім того, розрізнення походить не від релігії Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ти непричетний до тих, які розкололи свою релігію та розділилися на секти. Їхня справа належить Аллаху, тож потім Він сповістить їх про те, що робили вони! [6:159]

Релігія вказує на шкідливі наслідки розрізнення і поділу; серед них наприклад те, що вороги Ісламу не боятимуться мусульман, і легко зможуть взяти над ними верх, тоді як мусульмани впадуть низько. Аллах (с.а.с.) говорить:

Коріться Аллаху, Його Посланцю й не сперечайтесь, інакше втратите свою відвагу, й зникне сила ваша! Терпіть, воістину, Аллах — із тими, хто терпить! [8:46]

В Ісламі роз'яснені деякі питання невидимого світу, як і історії попередніх народів. Багато віршів докладно розповідають, що сталося між цими народами і їх пророками і посланцями. Аллах (с.а.с.) говорить:

І Ми послали Мусу з Нашими знаменнями та доказом ясным до Фірауна й старшини [народу] його. Але ті пішли за наказом Фірауна, хоч і не був наказ Фірауна розсудливий!. [11:96-97]

Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли сказав Іса, син Мар'ям: О сини Ісраїла! Я — посланець Аллаха до вас, який підтверджує те, що було до мене в Таураті, і сповіщає добру звістку про посланця, котрий з'явиться після мене. Ім'я його — Ахмад. А коли цей посланець прийшов із ясними доказами, то сказали вони: Це — очевидне чаклунство! [61:6]

Аллах (с.а.с.) говорить:

До адитів Ми [послали] брата їхнього Гуда. Він сказав: О народе мій!

Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! А ви тільки вигадуєте. [11:50]

Аллах (с.а.с.) говорить:

До самудитів Ми [послали] брата їхнього Саліха. Він сказав: О народі мій! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! Він створив вас із землі й поселив вас на ній. Тож просіть у Нього прощення, а потім кайтеся перед Ним. Воістину, Господь мій — Близький, Той, Який дає відповідь! [11:61]

Крім того, Аллах передав історії інших пророків і посланників і те, що сталося між ними і їх народами.

Іслам кидає виклик усьому людству щодо створення чогось подібного до Корану, останньої Небесної Книги. Це триватиме до Судного Дня. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тож, якщо ви правдиві — принесіть розповідь, подібну йому! [52:34]

Аллах спрощує це завдання, дозволяючи людству як спростування створити кілька глав подібних до глав з Корану. Аллах (с.а.с.) говорить:

Або вони скажуть: Він вигадав його! Скажи: Принесіть десять вигаданих сур, подібних до цих й покличте замість Аллаха, кого зможете, якщо ви правдиві! [11:13]

Аллах спрощує це завдання, дозволяючи людству спробувати створити один розділ подібний до нього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо ви сумніваєтесь у тому, що зіслали Ми рабу Нашому, то принесіть суру, подібну до цієї! І покличте своїх свідків, окрім Аллаха, якщо ви правдиві. [2:23]

Цей виклик був кинутий усім створінням, джинам і людям. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Якби люди й джини об'єдналися разом для того, щоб створити щось подібне цьому Корану, то вони не зробили б цього, навіть допомагаючи одне одному! [17:88].

Джихад – це захист релігії, людини, родини і країни. Іслам закликає до джихаду проти тих, хто намагається перешкоджати поширенню релігії Аллаха, бо це глобальний заклик, який не обмежується конкретними посланцями. Таким чином, кожній людині повинен бути даний шанс дізнатися про Іслам і про добро, справедливість і любов які у ньому є. Джихад також ведеться для того, щоб полегшити гніт і допомогти пригнобленим. Аллах (с.а.с.) говорить:

І боріться на шляху Аллаха проти тих, хто бореться проти вас. Але не виявляйте ворожості при цьому, бо ж, воістину, Аллах не любить тих, хто виявляє ворожість! [2:190]

Джихад в Ісламі ведеться для того, щоб Слово Аллаха бути вищим і щоб його релігія могла поширитися. Аллах (с.а.с.) говорить:

Боріться з ними, доки не зникне смута і релігія не буде цілком належати Аллаху. А якщо вони зупиняться, то Аллах бачить, що вони роблять! [8:39]

Чоловік сказав Пророкові (р.а.а.):

Людина бореться за військовий здобуток, інший б'ється за славу, і ще інший бореться, щоб повихвалитись. Який із них робить це заради Аллаха? Пророк (р.а.а.) відповів: Той, хто бореться, щоб підняти Слово Аллаха і зробити його вищим, той робить це заради Аллаха. [Аль-Бухарі]

Метою джихаду не є досягнення мирських, особистих або диявольських користей, він не ведеться заради розширення власних кордонів, заради показу власної могутності чи заради помсти. Аллах (с.а.с.) говорить:

І не будьте як ті, що гордо вийшли зі своїх осель, хизуючись перед людьми, і які збивали інших зі шляху Аллаха. Аллах осягає те, що вони роблять! [8:47]

Іслам є релігією, яка наказує добро і забороняє зло. Це оберігає мусульманську націю. Якщо послідовники не дотримуються заповідей релігії і не утримуватися від заборон, це значить, що вони суперечать її принципам. Вона також спрямована на виправлення тих, хто відхилився від прямого шляху, і утримує їх від вчинення гріховних діянь. Таким чином, суспільство захищене від зла і розпаду. Пророк (р.а.а.) сказав:

Тих, що піклуються про непорушність кордонів Аллаха і тих, хто переступають ці межі, можна уподібнити до людей, що тягнуть жереб, щоб (зайняти місця) на кораблі, в результаті чого одні розміщуються у верхній частині (корабля), а інші – в нижній. Коли ті, що опинилися унизу хотіли зачерпнути води, їм (доводилося) проходити крізь тих, що розмістилися на палубі, і (врешті-решт) вони сказали: А чи не проробити нам діру (в днищі), щоб набирати воду через неї, не турбуючи тих, хто перебуває нагорі? І якщо вони (тобто ті, що розташувалися на палубі) залишать їх самих і дозволять їм робити те, що вони хочуть, то загинуть усі, якщо ж вони схоплять їх за руки, то врятуються самі і врятують усіх (інших). [аль-Бухарі]

Іслам є універсальною релігією і охоплює усі аспекти життя, наприклад, він має закони і положення, що стосуються угод, війни, шлюбу, економіки, політики

і актів поклоніння, і т.д. Це створює ідеальне суспільство, навіть якщо усе людство згуртується, щоб створити щось подібне, вони ніколи не зможуть. Чим більше суспільство сприяє цим законам і правилам, тим справедливішим воно стає. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми зіслали вам Писання як пояснення кожної речі, прямий шлях, милість і радісну звістку для покірних! [16:89]

Іслам визначив відносини між мусульманами і їхнім Господом, суспільством і його оточенням, як живим, так і неживим. Ніщо в Ісламі не відкидається природним положенням людини або голосом розуму. Доказом, який вказує на цей факт, є важливість, надана етиці і конкретним питанням, які стосуються повсякденного життя, таких, як манери, характерні для відповіді на поклики природи і те, що мусульманин повинен робити до, під час і після полегшення. Абдуррахман б. Заїд зазначив, що хтось сказав Салману аль-Фарінзі,

Ваш Пророк навчив вас усьому, навіть, як полегшуватись? Салман відповів: Так, воістину. Він заборонив нам повертатись обличчям у бік Мекки при дефекації і сечовипусканні, і ми не повинні очищати себе правою рукою, і використовувати не менше трьох каменів, роблячи так, і не очищати себе гноєм або кістками. [Мусульманин]

Іслам є ознакою появи Дня Воскресіння, і кінця цього світу. Пророк (р.а.а.) сказав, що він був останнім пророком, і його прихід, як Пророка був ознакою близькості Останньої Години. Анас (р.а.а.) повідомив, що Пророк (р.а.а.) сказав:

Остання Година і я пов'язані між собою, як ці двоє, і він з'єднав свої середній та вказівний пальці. [Мусульманин]

Це пов'язано з тим, що він є останнім Посланцем.

Духовний аспект ісламу

Поклоніння

Поклоніння в Ісламі є терміном, який зазвичай означає дотримання заповідей Аллаха, у мові, вчинках, чи переконаннях. Вчення про поклоніння називається «Віри», які пояснюються далі.

1. Віра в Аллаха

Віра в Аллаха припускає, що Аллах Один і Єдиний у такому:

[1] **Аллах Один і єдиний в Його Світлості:** Це означає, що людина повинна засвідчити, що Аллах існує, і що Він є Творцем цього Всесвіту, його власником і тим, хто розпоряджається усіма його справами. Без Його волі жодне явище не відбувається, і жодна істота не народжується. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ваш Господь — Аллах, Який створив небеса й землю за шість днів, а потім утвердився на троні. Він покриває ніччю день, який швидко наздоганяє її. Сонце, місяць і зірки покійні Йому. Хіба не Йому належить творити й наказувати? Благословенний Аллах, Господь світів! [7:54]

Аллах говорить, що він є єдиним Творцем, і унеможлиблює існування ще одного Творця поруч з Ним. Він (с.а.с.) говорить:

не син (або потомства або дітей) зробив Аллах народив, ні чи є Бог разом з Ним; (якби було багато богів), і ось, кожен бог взяв, що він створив, і деякі спробували б подолання інших! Вдалині Аллах від усякого недосконалості! [23:91]

[2] **Аллах Єдиний гідний поклоніння:** Це означає, що необхідно засвідчити, що Аллах є Єдиним істинним Богом, який заслуговує поклоніння, і всі дії мають бути присвячені лише Йому одному. Не слід покладатися ні на кого, крім Нього, жодна людина не повинна просити, ні у кого, крім Нього. Людина повинна звертатись тільки до Аллаха, щоб знайти полегшення або задовільнити потреби. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми не відсилали раніше за тебе жодного посланця, не відкривши йому: «Немає бога, крім Мене! Тож поклоняйтеся Мені!» [21:25]

[3] **Аллах – Один і Єдиний у Своїх Іменах:** Це означає, що людина повинна вірити в унікальність імен Аллаха, і у те, що тільки Він гідний найкращих і найвищих імен, і у те, що Він є досконалим. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллаху належать прекрасні імена. Тож кличте Його ними й тримайтеся

осторонь від тих, хто спотворює імена Його. [7:180]

Ми віримо і погоджуємося з усім, що Аллах сказав про себе і також з тими рисами, що Посланник приписав йому, і не порівнюємо Аллаха з його творіннями і не спотворюємо і не заперечуємо значення Його імен і атрибутів. Аллах (с.а.с.) говорить:

Немає нічого, схожого на Нього! А Він — Всечуючий, Всевидячий! [42:11]

2. Віра в ангелів

Це означає віру в існування іншої форми життя, названої ангелами. Ніхто не знає конкретну їх кількість, крім Аллаха. Вони слухаються Його, виконують Його заповіді, і стоять на сторожі Всесвіту і істот, які живуть у ньому. Вони виконують конкретні накази Аллаха, організовуючи, спостерігаючи, охороняючи і захищаючи Всесвіт і його мешканців, все за волею Аллаха і його наказом. Аллах (с.а.с.) говорить:

клянуся тими, що виконують накази! [79:4-5]

Аллах (с.а.с.) також говорить:

Клянуся тими, які розподіляють усі дари за заповідями Аллаха! [51:4]

Ангели були створені зі світла. Пророк (р.а.а.) сказав:

Ангели були створені зі світла, джини були створені з бездимного полум'я вогню, а Адам був створений із того, що було описано для вас (в Корані: чорна суха глина). [Мусульманин]

Ангели – з невидимого світу. Хоч вони були створені зі світла, вони не можуть бути видимими. Аллах (с.а.с.) натомість дав їм можливість змінювати свою зовнішність, щоб їх бачили. Аллах говорить нам, що ангел Джібріль (р.а.а.) прийшов до Марії як людина, що також згадується в Біблії. Аллах (с.а.с.) говорить:

і сховалася від них за завісою. І Ми послали до неї Нашого Духа, який уподібнився статному чоловіку [19:17]

Пророк (р.а.а.) побачив Джібріля (р.а.а.) в істинній формі, у якій Аллах створив його. У нього було шістсот крил, що закривали собою горизонт.

У Ангелів є крила, деякі мають два, інші три, або і більше. Аллах (с.а.с.) говорить:

Хвала Аллаху, Творцю небес і землі, який зробив ангелів посланцями,

що мають одне, два, три й чотири крила. Він додає в творінні, що побажає. Воістину, Аллах спроможний на кожен річ! [35:1]

Що стосується інших їхніх характеристик, то Аллах не повідомив нам нічого. Аллах однак, розповів нам про деякі їхні завдання.

Ангели постійно поклоняються Аллаху, коряться Йому і славлять Його. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вони невтомно прославляють Його вночі та вдень! [21:20]

Аллах (с.а.с.), створив їх, щоб вони поклонялись Йому. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ні Месія, ні наближені ангели ніколи не цуралися бути рабами Аллаха. А усі ті, які цураються бути рабами Його та сповнюють гордині, будуть зібрані біля Нього [на Суд]! [4:172]

Ангели виступають як посередники між Аллахом і Його посланниками серед людства. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вірний Дух зійшов із ним на твоє серце, щоб ти був одним із застерігачів. [Зіслане] арабською мовою, зрозумілою! [26:193-195]

Аллах створив їх для виконання різних завдань:

Вони мають страх перед Господом своїм, Який над ними, і роблять те, що їм наказано! [16:50]

Ангели не є дітьми Аллаха, але вони повинні поважати і любити Його. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вони говорять: Милостивий узяв Собі дитину! Преславний Він! Але ж вони тільки шановані раби! Не випереджають Його словом і діють згідно з Його наказом! [21:26-27]

Ангели не є суперниками або рівними Аллаху. Аллах (с.а.с.) говорить:

І не слід цій людині також закликати до того, щоб ангелів та пророків визнавали господами. Невже вона закликатиме вас до невір'я після того, як ви стали відданими Аллаху? [3:80]

Аллах повідомляє нам імена та завдання деяких із ангелів. Джібрілю (р.а.а.) було дано завдання одкровення. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вірний Дух зійшов із ним на твоє серце, щоб ти був одним із застерігачів. [26:193-4]

Мікаїлу (р.а.а.) були наказано повелівати дощем і рослинністю. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах — ворог невіруючих, тих, хто є ворогом Аллаху, ангелам Його, посланцям Його, Джібрілу та Мікаїлу! [2:98]

Ангел Смерті збирає душі людей в момент смерті. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Вас забере ангел смерті, який має над вами опіку. А потім вас повернуть до вашого Господа! [32:11]

Ісраель – ангел, який отримав завдання трубити в День Воскресіння. Аллах (с.а.с.) говорить:

Потім, коли почується звук труби, не буде ніякої спорідненості між ними в той день, і вони не будуть питати один про одного. [23:101]

Малік є хранителем Пекельного Вогню. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вони волатимуть: О, Малік! Нехай твій Господь знищить нас! Він скаже: Ви залишитесь тут! [43:77].

Є ангели, яким даний наказ карати мешканців Пекла. Аллах (с.а.с.) говорить:

Нехай кличе своїх помічників! Ми ж покличемо вартових пекла! [96:17-8]

Кожній людині призначено по два ангели: той, хто записує добрі справи, і той, що записує гріхи. Аллах (с.а.с.) говорить:

Двоє писарів записують, сидячи праворуч і ліворуч. [50:17]

Рідхван є хранителем Раю. Є й інші ангели, які захищають людей. Їх дуже багато, і кожному була призначена конкретна задача. Деякі з них були згадані в Корані і Сунні, а інші ні, але ми повинні вірити в них усіх.

Переваги Віри в ангелів

Віра в ангелів приносить нам користь:

[1] Ми пізнаємо велич Аллаха (с.а.с.), його здібності, і його всеохоплюючі знання і волю, воістину, пишність Його творення є доказом величі Творця.

[2] Коли мусульманин відчуває, що ангели уважно стежать за тим, що він говорить і робить, він прагне виконувати праведні справи і утримуватися від гріхів, перебуваючи на самоті чи серед людей.

[3] Ми рятуємось від байок і забобонів, яких дослухаються ті, що мають

неправильні переконання щодо невидимого світу.

[4] Ми дізнаємось про милосердя, яке Аллах показує Своїм праведним рабам.

3. Віра в Книги Аллаха

Віра в книги Аллаха полягає у тому, щоб вірити, що Аллах (с.а.с.) відкрив Небесні Книги Своїм Посланцям і передав їх людству. Ці книги, в час одкровення, не містили нічого, окрім правди. У них було послання про Єдиного Аллаха (с.а.с.), про те, що не існує Творця, Керівника чи Власника, крім Нього, що всі поклоніння повинні бути спрямованими лише до Нього, і що Йому належать усі прекрасні Імена. Він не має нічого спільного зі Своїми творіннями, і ніхто не може з Ним зрівнятися. Аллах (с.а.с.) говорить:

Відсилали Ми посланців наших зі знаменнями ясними, і відсилали Ми з ними Писання та мірило для того, щоб трималися люди справедливості. [57:25]

Мусульманин повинен вірити в усі Небесні Книги, і він повинен вірити, що спочатку вони були послані Аллахом (с.а.с.). Тим не менше, він не зобов'язаний дотримуватися усіх їхніх законів, бо ці книги були послані конкретним країнам у певний час.

[1] **Писання Авраама (р.а.а.) і Мойсея:** Коран дає короткий огляд про релігійні основи, знайдені в цих писаннях. Аллах (с.а.с.) говорить:

Чи ж йому не розповіли про те, що у сувоях Муси та Ібрагіма, який виконав обіцяне? Жодна душа не понесе тягар іншої душі. Воістину, людина отримає лише те, до чого прагне. І побачать прагнення її, а потім вона сповна отримає винагороду і повернеться до Господа. [53:36-42]

[2] **Тора** є священною книгою, яка була відкрита Мойсеєві (р.а.а.). Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, зіслали Ми Таурат, в якому прямий шлях і світло. Судять за ним юдеїв пророки, які на вернулися до Аллаха, і рабини, і книжники, як було наказано оберігати Писання Аллаха і бути свідками йому. І не бійтеся людей, а бійтеся Мене! І не продавайте знамень Моїх за безцінь! А ті, які не судять за тим, що зіслав Аллах, вони — невіруючі! [5:44]

Коран пояснює деякі вчення, знайдені в Торі, і у них є згадка про Посланника Мухаммада (р.а.а.). Аллах (с.а.с.) говорить:

Мухаммад — Посланець Аллаха. Ті, які поряд із ним, суворі до невіруючих, але милостиві одне до одного. Ти бачиш, як вони низько кланяються та схиляються у поклонах, прагнучи до ласки Аллаха та Його вдоволення. Їхні обличчя позначені знаками поклонів. Так вони зображені в Таураті. [48:29]

Аллах також згадує в Корані деякі релігійні настанови, розкриті в Торі. Аллах (с.а.с.) говорить:

І приписали Ми їм: Душа — за душу, око — за око, ніс — за ніс, вухо — за вухо, зуб — за зуб, а також відплата за поранення. Якщо ж хтось відмовиться від помсти — то милість ця буде спокутою його. А ті, які не судять за тим, що зіслав Аллах, вони — несправедливі! [5:45]

[3] **Забур (Псалтир):** Забур є Писанням, що було відкрите Давиду (р.а.а.). Аллах (с.а.с.) говорить:

... І Ми дарували Давуду Забур. [4:163]

[4] **Інжіль (Євангеліє):** Інжіль є священною книгою посланою через Ісуса (р.а.а.). Аллах (с.а.с.) говорить:

Слідами їхніми відправили Ми Ісу, сина Мар'ям, із підтвердженням істинності того, що було до нього в Таураті, й дарували Ми йому Інджіль, у якому прямий шлях і світло, й підтвердження істинності того, що було до нього в Таураті, і як прямий шлях та пересторогу для богобоязливих. [5:46]

Коран пояснив частину того, що було в Торі і Інжілі, зокрема, пророцтво Мухаммада (р.а.а.):

Даруй нам найкраще в цьому житті й у житті наступному. Ми повертаємося до Тебе! Він відповів: Я вражаю Своєю карою, кого побажаю, але милість Моя охоплює кожен річ! Я дарую її тим, які богобоязливі, які дають закят і які вірують у Наші знамення [7:156].

Він також закликає людство вести джихад на шляху Аллаха, щоб зробити Його релігію верховною. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Аллах купив у віруючих їхні душі й майно в обмін на рай. Вони ведуть боротьбу на шляху Аллаха, вбивають і бувають убиті. Така правдива обіцянка, дана в Таураті, Інджілі й Корані. Хто ж краще виконує обіцянки, ніж Аллах? Тож радійте угоді, яку ви уклали з Ним! Це – велике щастя! [9:111]

[5] **Священний Коран:** Коран є промовою Аллаха, яку Джібріль (р.а.а.) доніс до Мухаммаду (р.а.а.) арабською мовою. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вірний Дух зійшов із ним на твоє серце, щоб ти був одним із застерігачів. [Зіслане] арабською мовою, зрозумілою! [26:193-5]

Коран відрізняється від небесних книг, які йому передували:

а) Коран є останньою із небесних книг, що підтверджує попередні книги і

послання про Його Єдиність і обов'язок поклонятися і коритися Йому. Аллах (с.а.с.) говорить:

Зіслали Ми тобі Писання в істині, яке підтверджує те, що було до цього в писаннях. [5:48]

б) Коран перекреслює усі попередні Книги. Його вчення божественне, остаточне, вічне і підходить усім часам і місцям. Аллах (с.а.с.) говорить:

Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість до вас і схвалив Іслам як вашу релігію. [5:03]

в) Коран був посланий усьому людству, а не конкретній нації, як попередні Небесні Книги. Аллах говорить:

Ми відіслали тебе до всіх людей як доброго вісника й застерігача, але ж більшість людей не знає! [34:28]

Навіть, якщо інші Книги висвітлюють ті ж основні принципи релігії, що й Коран, вони стосуються конкретних людей. У зв'язку з цим, його постанови і нормативні акти спрямовані саме до них. Це пов'язано з Ісусом (р.а.а.) в Біблії, що він сам говорить:

Я був посланий тільки до овечок, що загинули біля дому (дітей) з Ізраїлю. [Мт 15:24]

г) Його читання, запам'ятовування і навчання вважаються актами поклоніння. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Той, хто читає одну букву Корану, буде отримувати десять нагород. Я не хочу сказати, що Аліф Лям Мім є однією буквою, швидше, Аліф є буква, Лям є буква, і Мім це буква. [Ат-Тірмізі]

д) Коран містить усі закони, необхідні для реформування суспільства. У своїй книзі «На шляху до розуміння Ісламу», Дорман говорить про Коран:

Він (Коран) є буквальним одкровенням від Бога, продиктованим Мухаммаду (р.а.а.) Джібрілем, ідеальним в кожній своїй букві. Це всюдисуще диво свідчення Себе і Мухаммада (р.а.а.), Пророка Божого. Він настільки досконалий і величний, що ні людина, ні джин не зможе створити навіть одного подібного розділу, і безграмотний Мухаммад не зміг би надати пророцтва про майбутнє і на диво точні факти.

е) Аллах зберіг Коран від усіх спотворень, фальсифікацій, доповнень або порушень. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Ми зіслали Нагадування і, воістину, Ми бережемо його! [15:9]

є) Що стосується інших книг, Аллах не обіцяв захистити їх, бо вони були відкриті конкретним людям у конкретний момент часу. Через це вони були спотворені. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невже ви сподіваєтесь, що вони повірять вам? Дехто з них чув слова Аллаха, а потім, зрозумівши, спотворював їх. І вони знали це! [2:75]

Що стосується спотворення християнами Євангелія, Аллах (с.а.с.) говорить:

І з тими, які говорять: Ми — християни, узяли Ми завіт. Забули вони ту частину [Писання], яку їм треба було пам'ятати. І посіяли Ми серед них ворожість і ненависть одне до одного аж до Дня Воскресіння. І покаже тоді їм Аллах, що вони чинили! О люди Писання! Прийшов до вас Посланець Наш, щоб роз'яснити вам багато з того, що ви приховуєте з Писання, і щоб багато чого простити вам! Прийшло до вас світло від Аллаха і ясне Писання. [5:14-15]

Серед змін іудеї і християни внесли у свої релігії, було вигадкою те, що Аллах мав сина. Деякі євреї стверджували, що Езра був сином Аллаха, в той час як християни стверджують, що Месія (Ісус) – син Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить про це:

Сказали юдеї: Узайр — син Аллаха! Сказали християни: Месія — син Аллаха! Ці слова з їхніх вуст схожі на слова невіруючих, які жили перед тим. Нехай знищить їх Аллах! Як же вони віддалилися від правди! [9:30]

Аллах спростував їхні твердження та визначив вірування, яких має кожний дотримуватись, кажучи:

Скажи: Він — Аллах — Єдиний, Аллах Самодостатній, не народив і не був народжений, і ніхто не був рівним Йому! [112:1-4]

З цього повинно бути ясно, що різні версії Біблії сьогодні – це не слова Аллаха, і не слова Ісуса (р.а.а.). Швидше, це слова його послідовників і учнів. Вони включають його біографію, застереження і накази, але було внесено багато виправлень, для служіння конкретним цілям. Стів Аллен, сказав у своїй книзі «Біблія, релігія і мораль»:

Кількість помилок [в Біблії] ... складає близько 6000! І абсурдним є намагання стверджувати, що Біблія цілком вільна від помилок.

Переваги віри в Книги Аллаха

Через віру в різні Писання, що Аллах повідомив нам:

[1] Розуміння милосердя і любові Аллаха до Його рабів, бо Він відкрив їм Книги, які направляють їх на Шлях, який веде до Його задоволення. Він

гарантує безпеку від плутанини і від зла Сатани.

[2] Розуміння великої мудрості Аллаха, бо Він дав кожній нації набір законів, які підходять їм у часі.

[3] Розрізнення істинно віруючих від тих, хто такими не є.

[4] Збільшення добрих справ віруючих, бо той, хто вірить в Його Книги і Книги, які прийшли після його Книги, одержить свою нагороду двічі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ті, кому Ми дарували Писання раніше, вірують у нього. Коли їм читають його, то вони говорять: Ми увірували в нього. Це — істина від Господа нашого! Ми ще раніше були віддані [Йому]! За своє терпіння вони отримують подвійну винагороду. Вони відвертають зло добром і жертвують із того, чим Ми наділили їх. [28:52-4]

4. Віра в Посланців

Треба думати, що Аллах (с.а.с.) обирає найкращих з людей, як Посланців, Яких Він посилає для людства з конкретними законами: поклонятися і коритися Аллаху і встановлювати Його релігію і Його Єдність. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми не відсилали раніше за тебе жодного посланця, не відкривши йому: Немає бога, крім Мене! Тож поклоняйтеся Мені! [21:25]

Він наказав Посланникам донести людям вірування, щоб вони більше не мали жодних сумнівів стосовно Аллаха.

Вони є носіями благої звістки від Аллаха і Його Раю, який призначений тим, хто вірить у Нього і Його вчення. Вони також направлені як Застережники своїм народам, щоб попередити їх про гнів Аллаха і Його покарання, яке призначене для тих, хто не вірить у них і їхнє вчення.

Ми посілали Посланців тільки як добрих вісників й застерігачів! І тим, які увірують і робитимуть добро, не буде страху, й не будуть вони засмучені! А на тих, які заперечували Наші знамення, впаде кара за те, що вони були нечестивцями! [6:48-9]

Є багато Пророків і Посланників, ніхто не знає їх точної кількості, крім Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми відсилали Посланців і раніше за тебе. Серед них є такі, про яких Ми тобі розповідали, а є й такі, про яких не розповідали. [40:78].

Треба вірити кожному з них, і у те, що вони були людьми, а не надприродними істотами. Аллах (с.а.с.) говорить:

І раніше за тебе Ми відсилали чоловіків, яким давали одкровення. Запитайте про це в людей Нагадування, якщо ви не знаєте! Ми не створили їх плоттю, якій не потрібна їжа, і вони не були безсмертні! [21:7-8]

Аллах (с.а.с.) говорить про Мухаммада (р.а.а.):

Скажи: Воістину, я така сама людина, як і ви. Тільки відкрито мені, що Бог ваш — Бог єдиний. І хто сподівається на зустріч із Господом своїм, то нехай робить добрі справи й не додає Господу своєму рівного в поклонінні! [18:110]

І він (р.а.а.) сказав про Ісуса (р.а.а.):

Месія, син Мар'ям — лише Посланець. Істинно, приходили посланці й до нього. Мати його — праведниця, і вони споживали їжу. Поглянь, як роз'яснюємо Ми [невіруючим] знамення Наші! І ще раз поглянь — у якій же омані вони! [5:75]

Вони не мають ніяких характеристик, подібних Аллаху. Вони не можуть ні збільшити користь, ні заподіяти шкоду. Вони не мають контролю над Всесвітом, вони не можуть чинити з ним так, як їм заманеться. Вони не можуть робити все те, на що тільки Аллах Єдиний здатний. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Я не маю влади зробити собі добро чи заподіяти шкоду, хіба що побажає цього Аллах. Якби я знав потаємне, то примножив би собі добро, а зло не торкнулося б мене. Воістину, я — застерігач і добрий вісник для віруючих людей! [7:188]

Вони виправдали довіру і повністю передали послання Аллаха. Вони є найбільш знаючими і благочестивими творіннями. Аллах захистив їх від брехні і зради. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми відсилали Посланців раніше за тебе й дарували їм дружин і нащадків. Але жоден посланець не міг явити знамення без дозволу Аллаха. [13:38]

Якщо людина вірить в одних і не вірить в інших - це уже акт недовіри. Така людина не може вважатися мусульманином. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, які не вірують в Аллаха та Його посланців, намагаються провести межу між Аллахом та Його посланцями і говорять: Ми віримо в одних, та не віримо в інших, прагнучи обрати середній шлях. Вони — справжні невіруючі. А для них Ми приготували принизливу кару! [4:150-151]

У Корані згадуються імена двадцяти п'яти пророків і посланників. Аллах (с.а.с.) говорить:

Такі докази Ми дали Ібрагіму проти його народу. Ми підносимо на вищий ступінь, кого побажаємо. Воістину, твій Господь — Мудрий, Всезнаючий! І Ми дарували йому Ісхака та Якуба, і Ми вказали їм прямий шлях. А ще раніше Ми вказали прямий шлях Нуху, та нащадкам його — Давуду, Сулайману, Аюбу, Юсуфу, Мусі та Гаруну. Так Ми винагороджуємо тих, які хто роблять добро! А також Закарїї, Ях'ї, Ісі та Ільясу — усі вони з праведників! А також Ісмаїлу, Альясу, Юнусу та Луту — усіх їх Ми вивищили над світами! [6:83-6]

Аллах говорить про Адама (р.а.а.):

Воістину, Аллах обрав Адама, Нуха, рід Ібрагіма та рід Імрана перед жителями світів. [3:33]

Аллах говорить про Худа (р.а.а.):

До адитів Ми [послали] брата їхнього Гуда. Він сказав: О народі мій! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! А ви тільки вигадуете! [11:50]

Аллах говорить про Саліха (с.а.с.):

До самудитів Ми [послали] брата їхнього Саліха. Він сказав: О народі мій! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! Він створив вас із землі й поселив вас на ній. Тож просіть у Нього прощення, а потім кайтеся перед Ним. Воістину, Господь мій — Близький, Той, Який дає відповідь! [11:61]

Аллах говорить про Шуйаба (с.а.с.):

До мад'янітів Ми [послали] їхнього брата Шуайба. Він сказав: О народі мій! Поклоняйтеся Аллаху! У вас немає бога, крім Нього! Я бачу, що ви живете в добрі, але я боюся, що впаде на вас кара в День, який охопить усе! [11:84].

Аллах говорить про Еноха (с.а.с.):

Ісмаїл, Ідрис, Зу ль-Кіфл — усі вони були з терплячих! [21:85]

Мухаммад (р.а.а.) був останнім і остаточним Посланцем; жоден посланник не прийде після нього до останнього дня. Аллах (с.а.с.) говорить:

Мухаммад — не батько когось із ваших чоловіків, але Посланець Аллаха й Печатка Пророків! А Аллах про кожну річ Знаючий! [33:40]

Релігія Мухаммада (р.а.а.) скасовує релігії, які їй передували. Це повна і остання релігія істини, яку необхідно сповідати, і так триватиме до останньої години.

Аллах називає деяких з посланників *Ulul- 'Azm* (твердими в рішучості). Вони були найбільш рішучими серед посланників у передачі Послання, вони були терплячими і стійкими. Це Ной, Авраам, Мойсей, Ісус та Мухаммад, Аллах вихваляє їх усіх, і оберігає від усякого зла. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ось Ми взяли завіт із пророками: з тобою, з Нухом, з Ібрагімом, із Мусою та Ісою, сином Мар'ям. Ми уклали з ними суворий завіт [33:7]

Хто такий Мухаммад (р.а.а.)?

Його ім'я – Мухаммад бін Абдуллах бін Абдул-Мутталиб бін Хашим. Його Кинія є Абул-Касім (батько Касим). Він був із арабського племені курайшитів, предки походять від Аднану. Аднан був від дітей Ізмаїла (р.а.а.), Пророк Аллаха і син Авраама (р.а.а.), найулюбленіший раб Аллаха.

Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах вибрав плем'я Кінану над іншими племенами від дітей Ізмаїла. Він вибрав курайшитів над іншими племенами Кінану. Він вибрав Бану Хашим над іншим сім'ям курайшитів, і він вибрав мене з Бану Хашим. [Мусульманин]

Він народився у 571 році нашої ери в славетному місті Мекка. Мекка була релігійним центром на Аравійському півострові, бо вона розміщена біля Кааби, побудованої Авраамом і його сином Ісмаїлом, Аллах хвалить їх і оберігає від усякого зла.

Все його життя є прикладом істинності та достовірності. Він ніколи не брехав, не діяв віроломно, нікого не дурив. Навіть перш ніж отримати одкровення, він був відомий серед свого народу як Надійний, і вони залишали на нього свої речі, коли вирушали у подорожі. Він був також відомий як Правдивий. Він мав прекрасний характер і манери. Він був красномовним. Аллах описує його, кажучи:

І, воістину, ти – доброго звичаю! [68:4]

Він отримав своє перше одкровення від Аллаха у віці сорока років, і він залишався у Мецці після цього протягом тринадцяти років, закликаючи до поклоніння Аллаху. Потім переселилися до Медіни, і закликав свій народ до Ісламу, де вони прийняли його. Там Аллах послав інші закони. Він повернувся до своєї релігії Мекку через вісім років після його переселення і помер, коли йому було шістьдесят три роки, після отримання всього Корану від Аллаха через

божественне одкровення. Усі закони релігії було послано, завершено і вдосконалено, і більшість арабів прийняли Іслам.

Переваги Віри в Посланців.

Через віру в різних Посланців, посланих Аллахом, ми маємо такі вигоди:

[1] Розуміння милосердя і любові Аллаха до Його рабів, бо Він послав до них Посланців, які передали Його релігію. Вони самі по собі були прикладом до наслідування.

[2] Розрізнення віруючих, які правдиві у своїй вірі від інших, тому що цей обов'язок покладено на того, хто вірить у своїх Посланників і в інших Посланників, які згадуються в книзі.

[3] Ті, хто вірить у Посланників і в Мухаммада (р.а.а.) отримують подвійну винагороду.

5. Віра в Судний день

Треба пам'ятати, що життя в цьому світі не вічне. Аллах (с.а.с.) говорить:

Все, що на землі — гине! [55:26]

Якщо Аллах побажає щоб цей світ перестав існувати, Аллах накаже Ангелу Ізрафілю трубити. У цей момент все на Землі загине. Тоді він накаже трубити знову – і всі люди повстануть із могил в усьому світі, від часів Адама (р.а.а.). Аллах говорить:

Засурмлять у ріг, і ті, хто на небесах і на землі, будуть уражені, крім тих, кого побажає [залишити] Аллах! А потім засурмлять іще раз, і тоді вони стануть і будуть дивитися. [39:68]

Віра в останній день становить віру в усе, що Аллах і Його Посланник повідомили нам.

[1] **Віра у барзо:** барзо позначає час після смерті до Останнього Дня. У ньому, віруючий буде жити радо, в той час як невіруючі будуть покарані. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вогонь, куди їх кидають зранку та ввечері. А в День, коли настане Час, піддайте рід Фірауна найлютішій карі! [40:46]

[2] Віра у Воскресіння: Аллах воскресить усе людство. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невіруючі думають, що вони ніколи не воскреснуть. Скажи: Ні! Клянуся

Господом моїм, ви воскреснете, а потім, воістину, сповістять вам про вчинки ваші! Це для Аллаха легко! [64:7]

У зв'язку з тим, що багато хто не вірить, що Аллах воскресить усі творіння, Коран підтверджує цей факт, подаючи багато прикладів:

□ Спостерігання за тим, як Аллах оживляє мертву землю, пророщуючи паростки всіх видів рослин. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ти бачиш висохлу землю, але щойно Ми проливаємо на неї воду, вона починає рухатись, підійматись і народжує різні пари прекрасних рослин. Це так, бо Аллах — Істина. Він оживляє померлих, Він спроможний на кожную річ, адже прийде Час, у якому немає сумніву, і Аллах воскресить тих, хто в могилах! [22:5-7]

□ Розмірковування про створення небес і землі, які насправді більше, ніж створення людей. Аллах (с.а.с.) говорить:

Невже вони не бачать, що Аллах — Той, Хто створив небеса і не втомився від їхнього створення — спроможний воскресити мертвих? Так, Він спроможний на кожную річ! [46:33]

□ Міркуючи про те, як людина прокидається після сну, що є подібним до воскресіння після смерті. Ось чому сон називають «мала смерть». Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах забирає душі, коли вони помирають, а ті, які ще не вмерли, забирає під час сну. Він затримує тих, кому визначено померти, а інших відпускає до певного строку. Воістину, в цьому знамення для людей, які мислять! [39:42]

□ Розмірковуючи над своїм творінням, Аллах (с.а.с.) говорить:

І він (чоловік) забуває свої власні творіння. Він говорить: Хто дасть життя цим кісткам, коли вони згнили і стали пилом? Скажи: Він дасть їм життя, Хто створив їх в перший раз! І тільки Він знає про кожному творінні! [78-9]

[3] Віра у зібрання: Аллах збере всі творіння разом і прикличе їх до відповідальності. Аллах (с.а.с.) говорить:

Того Дня Ми змусимо гори рухатися, й ти побачиш землю пустою. Ми зберемо всіх, і ніхто від Нас не сховається! [18:47]

[4] Люди постануть перед Аллахом лавами. Аллах (с.а.с.) говорить:

Вони стануть лавами перед Господом твоїм: Справді, ви прийшли до Нас

такими, якими Ми створили вас уперше. Але ж ви й не думали, що обіцянку буде виконано! [18:48]

[5] Людські кінцівки свідчитимуть. Аллах (с.а.с.) говорить:

А коли вони прийдуть туди, то їхній слух, погляди й шкіра будуть свідчити проти них про те, що робили вони! Вони скажуть своїй шкірі: Чому ти свідчиш проти нас? А вона скаже: Нам дарував мову Аллах, який дарує мову кожній речі. Він створив вас уперше, й до Нього ви повернетесь! Ви не закривалися від свідчень вашого слуху, ваших поглядів і вашої шкіри. Але ви думали, і що Аллах не знає про більшість ваших вчинків! [41: 20-22]

[6] Віра в Допит. Аллах (с.а.с.) говорить:

Але зупинити їх, воістину, вони повинні бути піддані сумніву. Що з вами? Чому ви не допомагають один одному (як ви звикли робити в світі)? Ні, в той день вони повинні здатися. [33:40]

[7] Віра в Сірат (міст) через пекло, який кожен повинен перейти. Аллах (с.а.с.) говорить:

І, воістину, нема серед вас таких, хто не ввійде до гесни! Це вирішено Господом твоїм остаточно. [19:71]

[8] Віра в зважування справ. Люди будуть відповідати за свої вчинки, і Аллах нагородить тих, хто заслуговує, завдяки праведним діям, їх вірі і дотриманню заповідей своїх Посланців, і Він покарає тих, хто робив зло. Аллах (с.а.с.) говорить:

У День Воскресіння Ми встановимо справедливий вагу й ні з ким не вчинять несправедливо. Коли щось матиме навіть вагу гірничного зерна, Ми все одно принесемо Його! Достатньо тієї лічби, що в Нас! [21:47]

[9] Віра в передане Суволями і Книгами. Аллах (с.а.с.) говорить:

І той, кому дана буде книга його в праву руку, буде наділений благами. Повернеться він до родини своєї, радіючи! А той же, кому дана буде книга його з-за спини, буде накликати собі погибель, і увійде у вогняне полум'я [84:7-12]

[10] Віра, що люди будуть винагороджені Раєм чи Пеклом у вічному житті. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті з людей Писання і багатобожників, які не увірували, опиняться у вогні гесни і будуть там вічно. Вони — найгірші з творінь. Воістину, ті, які увірували і творили добрі справи, найкращі з творінь.

Нагорода їм у їхнього Господа — сади вічності, в яких течуть ріки. Вони будуть там вічно. Аллах буде вдоволений ними, і вони будуть вдоволені Ним. Це — для тих, які бояться свого Господа. [98:6-8]

Переваги віри в Судний день

Через віру в останній день ми маємо такі вигоди:

[1] Підготовка до цього дня, що включає виконання добрих справ і утримування від гріховних вчинків через страх перед Його покаранням.

[2] Це втішає віруючих, оскільки вони знають, якщо вони відмовляються від чогось у цьому світі, Аллах винагородить їх чимось кращим у майбутньому житті.

[3] Розрізнення віруючих, які правдиві в своїй вірі від тих, хто такими не є.

6. Віра в Кадаа і Кадар

Треба пам'ятати, що Аллах знає все, перш ніж воно з'явиться на світ, а також те, що буде відбуватися потім. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, Ми створили кожен річ згідно із передвизначенням. [54:49]

Все, що відбувалося у минулому, що відбувається сьогодні, і те, що станеться у майбутньому, відомо Аллаху завчасно. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Людина не є віручою, поки не повірить у Божественний Указ, його хороші і злі наслідки, поки не зрозуміє, що все, що з ним трапилось, ніколи не оминуло б його, і те, що оминуло його, ніколи не б сталося. [ат-Тірімзі]

Ця віра не суперечить тому факту, що людина повинна прагнути до досконалості. Щоб прояснити це наведемо приклад: якщо жінка хоче дитину, то повинна робити певні речі, щоб досягти цієї мети, наприклад, вийти заміж. Після того як вона робить усе, що в її силах, їй може бути надане те, що вона хоче. Причиною цього є те, що людина буде розуміти, що те, що вона робить, щоб досягти своєї мети, - насправді не справжня причина, швидше це воля Аллаха. Це означає, що досягнені наші цілі також вважаються Божественною волею Аллаха. Пророка Аллаха запитали:

О, Посланець Аллаха, чи не суперечать волі Аллаха вірші і молитви, які ми читаємо, ліки, які ми приймаємо (с.а.с.)? [Він відповів] Ми робимо це лише за волею Аллаха. [Аль -Хакім]

Голод, спрага і відчуття холоду є проявами Божественної волі. Хтось прагне вгамувати голод через їжу, спрагу через воду і уберегтись від холоду, зберігаючи тепло. Вони прагнуть уникнути Божественної волі.

Переваги віри в Божественну волю

Завдяки вірі в Божественну волю:

[1] Не залишається місця для того, щоб сумувати за тим, що минуло або не відбудеться. Занепокоєння і хвилювання призводить до численних психологічних розладів, таких як депресія і стрес, які мають негативний результат для людини. Віра запобігає цьому і лікує ці хвороби. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не станеться ніякого лиха ні на землі, ні у вас самих, якщо його не було у Писанні ще перед тим, як Ми створимо це. Воістину, легко це для Аллаха! Щоб не сумували ви за тим, що втратили, і не раділи з того, що Ми дали! Аллах не любить зверхніх та хвальковитих. [57:22-3]

[2] Іслам закликає до знань і досліджень того, що Аллах створив у цьому всесвіті. Нещастя, такі як хвороба – це привід для людей шукати ліки, і це робиться шляхом пошуку джерел лікування, яке Аллах, Всевишній, створив в цьому Всесвіті.

[3] Полегшуються наслідки лих, та зникає відчуття жалю. Якщо хтось втрачає гроші в бізнесі, це вважається труднощами. Якщо людина після цього сумувала б, це призвело б до двох труднощів: тягот і бід та почуття каяття і печалі. Якщо хтось вірить у Божественну волю, він буде задоволений результатами, не зважаючи ні на що. Пророк (р.а.а.) сказав:

Сильний віруючий кращий і більш любий Аллаху, ніж слабкий віруючий, і в кожному з них є добре. Треба робити те, що принесе користь і звертатися за допомогою до Аллаха, і не бути недбалими в цьому. І якщо невдача спіткає вас, не говоріть: Якби я тільки зробив те і те, а кажіть: Це Божественна воля Аллаха, і все, що Він забажає, Він робить, навіть, воістину, якщо відкриває двері для Сатани. [Мусульманин]

[4] Збільшується залежність від Аллаха і знімається страх перед творінням. Ібн Аббас (р.а.а.) говорить:

Віра в Божественну волю не є, як деякі помилково думають, закликком довіритись Аллаху, не намагаючись самому щось робити. Ось що Посланник Аллаха (р.а.а.) відповів людині, яка запитала його:

Чи повинен я прив'язати мого верблюда і довіритись Аллаху чи залишити мого верблюда розв'язаним і довіритись Аллаху? Він сказав: Прив'яжи його і довірся Аллаху. [Ат-Тірмізі]

Стовпи Ісламу

Види поклоніння, які виконуються фізично і вербально називаються Стовпами Ісламу. Вони є основою, на якій будується Релігія і через які людина вважається мусульманином.

- Два свідчення віри, які є словесними стовпами Ісламу.
- Другим та четвертим стовпами Ісламу є молитва і піст, вони є фізичними стовпами Ісламу.
- Третій – Закят (обов'язкова благодійність), що є фізичним актом поклоніння.
- П'ятий стовп Ісламу є Хадж (паломництво в Мекку), який поєднує у собі фізичні і словесні стовпи і закликає витратити своє багатство.
- Іслам закликає мусульман не тільки до простого виконання цих актів поклоніння, а, скоріше, він хоче щоб вони очистили свої душі. Аллах (с.а.с.) говорить про молитву:

Читай те, що було відкрито тобі з Писання, та звершуй молитву. Воістину, молитва стримує від розпустити й неприйнятнього! Але згадка Аллаха — важливіша, і Він знає, що ви робите! [29:45]

Аллах (с.а.с.) говорить про Обов'язкову Благодійність (Закят):

Приймай пожертву з майна їхнього, щоб очистити їх і піднести цим. І молися за них, бо твої молитви — спокій для них! Аллах — Всечуючий, Всезнаючий! [9:103]

Аллах (с.а.с.) говорить про піст:

О ви, які увірували! Встановлено для вас піст — так само, як був він встановлений для тих, які жили раніше за вас. Можливо, будете ви богобоязливі! [2:183]

Піст вчить людину самостійно дотримуватись дисципліни, не впадаючи у власні бажання і прагнення. Це те, що Пророк (р.а.а.) мав на увазі, коли він сказав:

Той, хто не утримується від ганебної мови і вчинків, від того Аллах не вимагатиме покинути їжу і пиття. [Аль-Бухарі]

Аллах (с.а.с.) говорить про Хадж:

Хадж здійснюється у відомі місяці. І хто вирішив здійснити Хадж, той нехай не входить до жінок, нехай не чинить гріха та нехай не сперечається під час Хаджу. [2:197]

В Ісламі, поклоніння відіграє велику роль для очищення і розвитку гідних манер, а також забезпечення єдності мусульман. Стовпи Ісламу полягають у наступному:

Перший Стовп: Два Свідчення Віри

Ці свідчення, що ніхто не гідний поклоніння, окрім Аллаха, і що Мухаммад Його раб і Посланник. Це словесний Стовп Ісламу, але йому необхідно слідувати вірою і дією. Це ключ, щоб увійти до Ісламу.

Значення першого свідчення:

Це фраза Тавхід. За цим уявленням Аллах привів творіння у буття, і для них Він створив Рай та Пекло. Аллах (с.а.с.) говорить:

Я створив *джинів* та людей лише для того, щоб вони поклонялися Мені. [51:56]

Це переконання, до якого всі Пророки і Посланці закликають свої народи від Адама до останнього з них, Мухаммада, Аллах хвалить їх і оберігає від усякого зла. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах кличе в Обитель миру й веде, кого побажає, до прямого шляху. [10:25]

Перше свідчення, що ніхто не має права рівнятися до Аллаха, включає у себе наступні значення:

Аллах є Творцем усього суцього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Такий Аллах, ваш Господь; немає бога, крім Нього, Творця кожної речі; тож поклоняйтеся Йому! Він — Опікун кожної речі! [6:102]

Аллах є власником усього, що існує, і усіх справ. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ваш Господь — Аллах, Який створив небеса й землю за шість днів, а потім утвердився на троні. Він покриває ніччю день, який швидко наздоганяє її. Сонце, місяць і зірки покірні Йому. Хіба не Йому належить творити й наказувати? Благословенний Аллах, Господь світів! [7:54]

Аллах є Той, Хто заслуговує поклоніння. Аллах говорить:

Так! Воістину, Аллаху належать усі, хто на небесах і на землі. А ті, які закликають замість Аллаха інших, ідуть за припущеннями й вигадують. [10:66]

Йому належать красиві імена і досконалі атрибути. Вдалині Він від усіх недосконалостей.

Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллаху належать прекрасні імена. Тож кличте Його ними й залиште тих, які обмовляють і спотворюють імена Його. Їх винагородять за те, що вони робили! [7:180]

Умови одкровення:

Це свідчення досить просто вимовити для того, щоб бути прийнятим Аллахом. Це ключ до брами раю, але для того, щоб ключ діяв, він повинен мати на це право. Це свідчення повинне відповідати наступним умовам для того, щоб бути прийнятим Аллахом:

1. Знання: Це включає у себе, знання, що вшанування будь кого окрім Аллаха, є помилковим. Не існує Бога, окрім Аллаха, навіть якщо він буде Пророком, Посланцем або ангелом. Аллах єдиний, хто заслуговує всіх видів поклоніння, таких як молитва, прохання, надія, принесення у жертву, складання клятви і т.д.

2. Надійність: серце повинно бути впевненим у змісті цих двох свідчень. Впевненість є протилежністю сумніву, так немає місця людині, що сумнівається або коливається в своїй вірі. Аллах (с.а.с.) говорить:

Віруючі — це лише ті, хто увірував у Аллаха та Його Посланця, а потім не мав сумніву та вів боротьбу на шляху Аллаха, жертвуючи своє майно та душу. Саме вони є правдивими! [49:15]

3. Прийняття: Треба приймати свідчення у повному обсязі, а не відкидати його. Аллах (с.а.с.) говорить:

Коли їм говорили: «Немає бога, крім Аллаха!», вони вивищувалися. [37:35]

4. Підкоряння, слухняність і обов'язковість у всьому, що вимагає свідчення. Людина повинна робити те, що Аллах наказав, і утримуватися від того, що Він заборонив. Аллах (с.а.с.) говорить:

Коли їм говорили: Немає бога, крім Аллаха!, вони вивищувалися. [37:35]

5. Істина: треба бути правдивим у сповідванні свідчення. Аллах говорить:

Своїми язиками вони говорять те, чого немає у їхніх серцях. [48:11]

6. Щирість поклоніння: Треба щиро присвятити всі акти поклоніння Аллаху Єдиному. Аллах говорить:

А їм не було ніякого наказу, окрім поклоніння Аллаху, щирого служіння Йому, молитви і сплати Закяту; це і є вірна релігія! [98:5]

7. Любов: Треба любити свідчення і все, що воно вимагає. Потрібно любити Аллаха, Його Посланця і Його праведних рабів. Необхідно ненавидіти, проявляти ворожість до всіх, хто проявляє ворожість до Аллаха і Його Посланника. Аллах (с.а.с.) говорить:

Скажи: Якщо ваші батьки, діти, брати, дружини, родини, накопичене майно, торгівля, занепаду якої ви боїтесь, і любі вам житла миліші за Аллаха, Його Посланця й зусиль на Його шляху, то чекайте, поки Аллах не явить наказу Свого! Аллах не веде прямим шляхом людей нечестивих! [9:24]

Це свідчення також вимагає визнання того, що Аллах є єдиним, Хто має право приймати закони, чи то в питаннях, що стосуються поклоніння або у тих, що стосуються людських відносин, як в індивідуальних і суспільних питаннях.

Вчинення чогось забороненого або законного – лише для Аллаха. Його Посланник (р.а.а.) просто пояснює і уточнює заповіді Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тож візьміть те, що дав вам Посланець, та не чіпайте того, що він заборонив вам. [59:7]

Значення другого свідчення «Мухаммад Його Посланець»

Свідчення, що Мухаммад – Посланець Аллаха вимагає наступного:

1. Вірити, що він Посланець, і що він є кращим і останнім із Посланників, і жоден Посланник не прийде після нього. Аллах (с.а.с.) говорить:

Мухаммад — не батько когось із ваших чоловіків, але Посланець Аллаха й Останній з пророків! А Аллах про кожну річ Знаючий! [33:40]

2. Вірити у непогрішність вчення, що він передав від Аллаха (с.а.с.). Аллах Всевишній говорить:

І говорить він через пристрасть, адже це — одкровення, яке відкривається йому! [53:3-4]

Що стосується справ цього світу, то він був людиною, і в нього були свої власні думки. Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді, я всього лише людина. [Мусульманин]

3. Вірити у Посланця, в усі творіння, в джинів і людей до останньої години. Аллах (с.а.с.) говорить:

Ми відіслали тебе до всіх людей як доброго вісника й застерігача, але ж більшість людей не знає! [34:28]

4. Підкорятися Пророку (р.а.а.) в тому, що він наказав, вірити в усе, що сказав він, і утримуватися від того, що він заборонив і від чого застеріг. Аллах говорить:

Тож візьміть те, що дав вам Посланець, та не чіпайте того, що він заборонив вам. [59:7]

5. Слідувати і дотримуватися (р.а.а.) Сунни Пророка, без нововведень у ній. Аллах Всевишній говорить:

Скажи: Якщо ви любите Аллаха, то йдіть за мною, і Аллах любитиме вас та простить вам гріхи ваші. Аллах — Прощаючий, Милосердний! [3:31]

Другий Стовп: Намаз (Молитва)

Обов'язковим є читання молитви [Намаз], бо це основа релігії, без неї Іслам не був би досконалим. Пророк (р.а.а.) сказав:

Що стосується голови релігії, це Іслам (Shahadataan), її хребет – це Намаз, а найсильніша частина цього хребта – це Джихад. [Ат-Тірмізі]

Мусульманин виконує її з покори Аллаху, підносячи і прославляючи Його в ній. Через неї, підтримується постійний зв'язок із Творцем. Всякий раз, коли людина занурюється у розваги цього життя, і віра слабне, вона чує заклик до молитви [Азану], що буде наставляти її.

Є п'ять молитов, які повинні виконуватись протягом дня і ночі. Чоловіки повинні здійснювати їх у мечеті, за винятком тих, хто має поважні причини. Завдяки цьому мусульмани пізнають один одного, і узи любові та єдності, які утримують їх разом будуються, підтримуються і зміцнюються. Щодня вони приходять, щоб дізнатися про стан своїх побратимів-мусульман. Якщо когось немає і він хворіє, вони відвідують його, і якщо здається, що він відступається від релігії – то наставляють його. Будь-які соціальні відмінності, такі, як клас, раса і походження ігноруються. Всі рівні перед Аллахом.

Третій стовп: Обов'язкова Благодійність (Закят)

Це певний відсоток від грошей, які багаті мусульмани віддають бідним і нужденним, щоб врятувати їх від жебрацтва. Це є обов'язковим для кожного мусульманина, який володіє Нісабом (мінімальна сума для сплати Закяту). Аллах (с.а.с.) говорить:

А їм не було ніякого наказу, окрім поклоніння Аллаху, щирого служіння Йому, молитви і сплати Закяту; це і є вірна релігія! [98:5]

Той, хто відмовляється від своїх зобов'язань впадає у зневіру, і відступає від слабких, бідних і нужденних. Це не податок, що стягується в ісламську державу від підданих, як деякі неосвічені вірять, бо якби це було так, то його стягували б з усіх: з мусульман і немусульман! Серед умов Закяту є те, що людина є мусульманином, і з не-мусульман його збирати не повинні.

Нижче наведені деякі з умов.

1. Володіння мінімальною необхідною кількістю грошей: багатство людини повинне досягти межі, встановленої у релігії Іслам.

2. Завершення одного року. Якщо людина не набуває і не володіє певним багатством за цей час, то Закят з неї не стягують.

Аллах вказав тих, хто має право на отримання закяту. Аллах (с.а.с.) говорить:

Милостиня призначена для нужденних і бідних, тих, хто її збирає та роздає, тих, від чийх сердець чекають прихильності, [для викупу] рабів, для збанкрутілих боржників і подорожніх. Так встановлено Аллахом. А Аллах — Всезнаючий, Мудрий! [9:60]

Сума, яка має бути виплачена складає 2,5% від суми зібраної протягом року. Таким чином Іслам прагне викоринити злидні в мусульманському суспільстві та зменшити небезпеки, що вони в собі несуть: крадіжки, вбивства і злочинні акти проти честі людей. Це оживляє дух взаємної залежності і братства в мусульманському суспільстві – виконувати вимоги бідних і нужденних.

Різницею між Закятом і податком є те, що мусульманин платить без примусу і за власним бажанням, він є тим, хто контролює сплату. Крім того, сама назва вказує на її ціль – очищення душі багатих мусульман. Це також очищає мусульманина від жадібності, егоїзму, і любові до цього тимчасового світу і від потопання у своїх бажаннях, що змушує його забувати про своїх братів: бідних і нужденних. Аллах (с.а.с.) говорить:

Хто здолав свою скупість, той досягнув успіху! [59:9]

Він також очищає бідних від ненависті і заздрощів, які вони можуть відчувати до багатих. Вони бачать, що останні діляться власним багатством, як Аллах наказав, і постійно піклуються про них, даючи їм гроші і добре до них ставлячись.

Іслам суворо попереджає тих, хто відмовляється платити Закят. Аллах (с.а.с.) говорить:

Нехай же не думають ті, які виявляють скупість у тому, що Аллах дарував їм зі Своєї ласки, що це краще для них! Ні ж бо, це гірше для них. У День Воскресіння те, на що вони скупилися, повисне навколо їхньої шиї! Аллах — Спадкоємець небес та землі, і Йому відомо те, що робите ви! [3:180]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо власник золота або срібла не платить належне, то в День воскресіння для нього будуть вибиті платини з вогню. Їх нагріватимуть пекельним вогнем, і його боки, чоло і спина будуть вкриті ними. Коли ж вони холонутимуть, (це) повторюватиметься протягом дня суду, який триватиме п'ятдесят тисяч років, доки вирок не буде виголошено рабам, і вони побачать шлях, що веде до Раю або до Пекла. [Мусульманин]

Четвертий Стовп: піст у місяць Рамадан

Мусульманин повинен постити один місяць в році – Рамадан. Із світанку до заходу сонця мусульмани повинні утримуватися від усього, що порушує піст: їжі, води чи статевих актів. Піст не є актом поклоніння введений Ісламом, а скоріше це обов'язок, що був узаконений і у попередніх релігіях. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Встановлено для вас піст — так само, як був він встановлений для тих, які жили раніше за вас. Можливо, будете ви богобоязливі! [2:183]

Метою посту не є просте утримання від заборонених матеріальних і фізичних речей. Також слід утримуватися від таких нематеріальних речей, які зменшують винагороду за піст, такі як брехня, злослів'я, шахрайство, обман, неправдиві розмови, та інші несправедливі діяння. Потрібно мати на увазі, що обов'язковим є утримання від цих дій і поза Рамаданом, а тим більше в цей місяць. Пророк (р.а.а.) говорить:

Той, хто не утримується від злої мови і вчинків, від того Аллах не вимагає утримуватись від їжі і пиття. [Аль-Бухарі]

Піст є боротьбою між душею і її пристрастями та бажаннями. Він має багато переваг, які Пророк (р.а.а.) пояснив так:

Всі дії дітей Адама для нього, крім посту, бо це для Мене, і Я віддячу за нього. Піст є щитом, коли один із вас постить, він не повинен говорити зла, він не повинен волати і кричати, і якщо хтось проклинає або бореться із

ним, нехай він скаже «Воістину, я людина, що постить». Той, хто постить матиме дві радості: завершення посту і зустріч зі своїм Господом. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Через піст, кожен розуміє, як почуваються його нужденні брати, які не мають можливості достатньо харчуватись, одягатись і не мають даху над головою, і це спонукає виконувати свої обов'язки і запитувати про їхній стан і про те, що їм необхідно.

П'ятий стовп: Хадж

Хадж це паломництво, яке здійснює кожен, до Священного Будинку Аллаха (Кааби), з метою виконання певних обрядів у певних місцях у певний час. Цей Стовп Ісламу є обов'язковим для кожного мусульманина, чоловіка або жінки, який знаходиться в здоровому глузді і досяг статевої зрілості. Один раз у житті, якщо вони мають фізичні та фінансові можливості, мають здійснити Хадж.

Якщо у людини є невиліковна хвороба, яка унеможлиблює виконання Хаджу, але є достатньо грошей, вона повинна просити, щоб хтось здійснив Хадж за неї. Якщо людина не має грошей, крім як на свої щоденні потреби, або на потреби тих, кого вона опікує, Хадж для неї не є обов'язковим. Аллах говорить:

Там містяться ясні знамення. Це — місце Ібрагіма, і хто увійде туди, буде в безпеці. Люди зобов'язані перед Аллахом здійснювати Хадж у Дім — хто буде спроможний на це. А якщо хто не вірує, то Аллах не потребує жителів світів. [3:97]

Хадж є найбільшим ісламським збором. Мусульмани з усього світу збираються разом, в одному місці і в один час, всі вони моляться тому ж Господу, носять той самий одяг, виконують ті ж ритуали, і читають те ж саме, закликаючи:

Lab'baik al'laahum'ma lab'baik, lab'baika laa shareeka laka lab'baik. In'nal hamda wun'ni-mata laka wal-mulk laa shareeka lak.

Значення:

Ось я, О, Аллах; ось я. Немає тобі рівних. Ось я. Тільки Твоя вся влада і уся хвала Тобі, Єдиний! Немає тобі рівних.

Немає різниці між багатими і бідними, благородними і неблагородними, білими і чорними, арабами і неарабами – усі рівні перед Аллахом. Немає жодної різниці між ними, крім як у благочесті (*таква*). Хадж є подією, яка підкреслює братерство всіх мусульман і єдність їх надій та почуттів.

Політичний аспект ісламу

Ісламське законодавство ввело основні принципи і загальні правила в політичних питаннях, які виступають у якості основи, на якій побудовано ісламську державу. Правитель мусульманської держави виконує і реалізує накази Аллаха (с.а.с.). Аллах (с.а.с.) говорить:

Невже прагнуть вони суду часів невігластва? Хто ж краще Аллаха в суді для людей вірних [віруючих]? [5:50]

Правитель ісламської країни істинний заступник над *Уммою*, яка зобов'язує його здійснювати наступне:

[1] Робити все, що в його силах і втілювати керівництво і закони Аллаха, забезпечувати чесний, шанований спосіб життя для народу для захисту релігії, безпеки, життя та багатства. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жоден раб Аллаха не змушений наглядати за справами мусульман і не може бути у цьому чесним і правдивим, окрім як коли чує запах Раю. [Аль-Бухарі]

Правитель ісламської держави повинен володіти необхідними характеристиками, як описано *Умаром б. аль-Хаттабом* (р.а.а.), коли він сказав своїм сподвижникам: **«Покажіть мені людину, яку я можу призначити, щоб піклуватися про справи мусульман, які турбуються про мене»** Вони відповіли: **«Абдур-Рахман ібн Ауф»**. Він сказав: **«Він слабкий»** Вони відзначили іншу людину, і він сказав: **«Він не потрібен мені»** Потім вони запитали: **«Яку людину ти шукаєш?»** Він сказав: **«Я хочу бачити такого чоловіка, який би будучи вашим лідером поведив себе так наче він один з вас, а не будучи лідером показував себе ним»** Вони сказали: **«Немає кращого від Ар-Рабі'а ібн уль-Харіс»**. Умар сказав: **«Істинно так»**, і призначив його.

2. Правитель не повинен призначити будь-кого над мусульманами, якщо він не підходить для цієї посади або не викликає довіри. Він не повинен просувати друга або родича, якщо є більш гідні кандидати на посаду. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жоден раб не наділений відповідальністю над іншими людьми, і правом одного дня зрадити їх, окрім того, кому Аллах заборонить вхід до Раю. [Мусульманин]

Зазначені правила і принципи мають наступні характеристики:

* Вони є божественними, розкриті Аллахом і в їхньому світлі всі вважаються рівними ... правителі і підлеглі, багаті і бідні, благородні і неблагородні, чорні і

білі - нікому, яким би високопоставленим він не був, не дозволено порушувати або обходити закони, які стосуються їх. Аллах (с.а.с.) говорить:

Віруючий та віруюча не повинні приймати рішення в якійсь справі, коли Аллах та Його Посланець уже вирішили це. А хто чинить непослух Аллаху та Його Посланцю, той перебуває в явній омані! [33:36]

* Всі повинні дотримуватися, поважати і виконувати ці правила і принципи, як правителі так і підлегли. Аллах (с.а.с.) говорить:

Слова віруючих, коли їх кличуть до Аллаха та Його Посланця, такі: Слухаємо та коримось! Саме вони й матимуть успіх! [24:51]

В Ісламі, жодна людина не володіє абсолютною владою, навіть правитель – його повноваження обмежені нормами ісламського законодавства, якщо він виступає проти них, люди не повинні коритися йому, а слідувати істині. Пророк (р.а.а.) сказав:

Обов'язковим для мусульманина є слухати і коритися (владі) в тих речах, які йому подобаються і не подобаються, окрім велінь чинити щось гріховне. Якщо велено чинити гріховне, то не слухайте і не коріться. [Аль-Бухарі]

* Взаємні поради ... політична система Ісламу побудована на цьому. Аллах (с.а.с.) говорить:

Які відповідають своєму Господу, звершують молитву, радяться між собою у справах та жертвують із того, чим Ми наділили їх. [42:38]

Аллах (с.а.с.) також говорить:

За милістю від Аллаха ти був м'який із ними. Якби ти був грубим чи жорстоким, то вони неодмінно залишили б тебе. Вибач їх та благай прощення для них; радься з ними у справах. А коли щось вирішиш, то покладай сподівання на Аллаха! Воістину, Аллах любить тих, які сподіваються на Нього! [3:159]

У першому аяті Аллах пов'язує поради із молитвами, які є основою Ісламу. Це вказує на важливість взаємних порад в Ісламі в усіх питаннях, які стосуються *Умми* (нації). Люди знання повинні радитись із цих питань. В кінці першого аята, Аллах (с.а.с.) хвалить віруючих у цілому, тому що вони радяться між собою у всіх своїх справах.

У другому аяті, Аллах (с.а.с.) наказує Своему Посланнику, який був главою держави, радитись із своїми сподвижниками в питаннях, що становлять спільний інтерес для *Умми* (нації), якщо немає очевидних рішень. Не існує взаємних консультацій з тих питань, для вирішення яких є керівництво у

Шаріаті. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жоден народ не радитиметься, якщо є краще керівництво

Посланник Аллаха (р.а.а.) потім продекламував:

і які ведуть свої справи за взаємною згодою. [*аль-Адаб аль-Муфрад*]

Вчені заявили, що обов'язком правителя є звернутися до людей у питаннях, що стосуються їхніх інтересів. Якщо він нехтує порадами, люди повинні наполегливо вимагати у нього виголосити своє слово і свою думку. Це засновано на віршах зазначених вище, і на тому, що Іслам вважає правителя заступником, який відповідає за виконання того, що було покладено на нього. Таким чином, люди повинні слідкувати за тим, щоб правитель чинив по закону. Іслам дає всім людям свободу висловлювати свою думку і критикувати так, як вони вважатимуть за необхідне, відповідно до принципів, викладених у релігії. Вони не повинні чинити таким способом, який порушує закон. Пророк (р.а.а.) сказав:

Дійсно кращий Джихад – це вимовити слово правосуддя перед тиранічним правителем. [*Абу Дауд і Ібн Маджа*]

Абу Бакр, перший Халіф Ісламу, звернувся до народу, говорячи:

«О люди! Я був призначений вашим правителем, хоч я не найкращий серед вас. Так що якщо ви знатимете, що чиню істинно, допоможіть мені. Але якщо ви знатимете, що чиню невірно – виправте мене. Коріться мені, поки я корюся Аллаху у веденні ваших справ. Однак, якщо я не корюся Йому, то не бачити мені вашої покори».

Умар ібн уль-Хаттаб, другий Халіф, одного дня звернувся до людей: **«О люди! Якщо ви виявите, що я схибив ... то виправте мене».** Бедуїн з числа людей встав і сказав: **«Клянуся Аллахом! Якщо Ви схибите, ми виправимо Вас нашими мечами»**, але Умар нерозсердився і не затаїв злоби на нього. Він тільки підняв руки до неба і сказав: **«Хвала Аллаху, який у нашій країні створив людину, яка в змозі виправити ганебний вчинок Умара».**

Правитель навіть притягається до відповідальності і допитується. Одного разу *Умар* звернувся до людей, будучи одягненим у дві одежі. Коли він сказав: **«О люди! Слухайте і коріться»**, чоловік встав і сказав: **«Ми не будемо ні слухати, ні коритися!»** Умар (р.а.а.) запитав: **«Чому?»** Чоловік відповів: **«Бо на тобі дві одежі, а на нас лише одна»** (він виділявся, кожному мусульманину належить один одяг). *Умар* викрикнув: **«Абдулла ібн Умар (його син)! Скажи їм»**, Абдулла сказав: **«Це мій одяг, який я дав йому»** Чоловік сказав: **«Тепер ми будемо слухати і коритися».**

Таким чином, Іслам зберігає права і свободи як суспільства, так і особистості. Він захищає джерела законодавства від примх і бажань законодавців, оскільки вони формують своє законодавство за особистими або регіональними потребами і обставинами. Ісламське законодавство не обговорює інші найдрібніші подробиці уряду. Це робиться з метою залишити двері відкритими для мусульман, щоб закласти правильні норми і правила, які відповідають їх конкретним умовам і служити їхнім інтересам у будь-якому конкретному місці і часі, якщо такі правила і положення не суперечать принципам і основам Ісламу.

Економічний аспект Ісламу

Багатство є силою і основою, на якій тримається життя. Ісламський Шаріат спрямований на те, щоб створити збалансоване суспільство, в якому підтримується соціальна справедливість і можна жити гідним життям. Аллах (с.а.с.) говорить:

Багатство й сини – прикраси земного життя. [18:46]

Оскільки Іслам вважає гроші однією із необхідних потреб, без якої ні індивід, ні суспільство не можуть існувати, то він говорить про прийняття Заляту (2,5%) від майна багатого, якщо необхідна сума, з якої він був узятий, знаходиться у володінні цієї особи повний календарний рік. Ці гроші мають бути розподілені серед бідних. Залят здійснюється відповідно до прав бідних і не можна обмежувати їх у цьому.

Це не означає, що Іслам знищує індивідуальну власність і приватний бізнес, швидше це санкціонує та поважає їх. Є багато явних текстів, які забороняють злочинні дії проти багатства і власності інших осіб. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не пожирайте незаконно майна одне одного. [2:188]

Іслам вводить в дію закони та правила, здійснення яких гарантує досягнення мети – забезпечити гідне життя для кожної людини в ісламському суспільстві. Деякі з правил є такими:

[1] Іслам забороняє отримання відсотків, щоб не дозволити людям експлуатувати інших і пожирати їхнє багатство незаконно. Іслам зробив багатство і власність недоторканими. У зв'язку з тим, що отримання відсотків змушує людей відмовитися від актів доброти і призводить до накопичення багатства в руках небагатьох, Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Бійтесь Аллаха і відмовтесь від того, що належить вам як лихва — якщо віруючі ви! Якщо ж ви не зробите цього, то ви будете

ворогами Аллаха та Посланцю Його. А якщо зробите, то матимете свій перший статок. Не вчиняйте несправедливо і тоді не вчинять несправедливості з вами. [2:278-9]

[2] Релігія Іслам закликає людей позичати. Він також рекомендує, подовжувати терміни (погашення), якщо виникають труднощі з погашенням боргу. Людина не повинна бути різкою до цієї особи, якщо вона має намір погасити свої борги. До тих, хто має кошти для виплати боргу, але вирішили не робити цього, повинні застосовуватись інші дії. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо [боржник] буде у важкому становищі то почекайте, доки його становище не полегшиться. [2:280]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто позичає гроші людині у важкій ситуації – отримає нагороду за благодійність, за кожен день. І той, хто подовжує термін сплати для боржника, який зазнає труднощів у поверненні боргу – отримає нагороду за благодійність, за кожен день що він робить це. [Ібн Маджа]

[3] Іслам заохочує вибачати борг, якщо боржнику важко його погасити. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо [боржник] буде у важкому становищі то почекайте, доки його становище не полегшиться. А якщо ви простите йому борг, зробивши милостинею, то це буде краще для вас, якби лише знали ви! [2:280]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто хоче, щоб Аллах позбавив його від труднощів у День Суду, нехай подовжує термін для боржника або звільнити його від боргу. [Мусульманин]

[4] Накопичення та монополізації будь-якого виду товару заборонені, бо торговець захоплює продукти, яких потребують люди, не продаючи їх, поки зменшується їхня кількість, а потім продає їх за ціну, яку тільки побажає. Це несе велику шкоду, як для особистості, так і для суспільства, для багатих і бідних. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто накопичує – буде грішником ... [Мусульманин]

Абу Юсуф, ученик Імама Абу Ханіфа, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав:

«Все, що приховане прозапас і шкідливе для суспільства, вважається забороненим типом монополії, навіть якщо (те, що збирали є) це золото або срібло. Той, хто збирає (щось, що потребує громадськість) звісно не використає, що має. Причиною заборони монополії є захист людей від

шкоди, бо, воістину, люди мають безліч різних потреб, і монополізація буде створювати людям труднощі».

Правитель може змусити того, хто накопичує товар, продати його за розумною ціною, яка не є збитковою ні для продавця, ні для покупця. Якщо монополіст відмовляється продавати, правитель може вступити у володіння прихованим товаром і продавати його за розумною ціною для того, щоб запобігти думці про експлуатацію людей через монополізацію товарів, яких вони потребують.

[5] Забороняються податки, які беруться з продавців на дозвіл їм продавати свої товари або імпортувати їх у країну. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто збирає податок на торговців, не увійде в Рай.[Ахмад і Абу Дауд]

Цей податок вважається незаконним збором грошей і отримання їх тими, хто не має на це право. Всі ті, хто сприяє цьому податку, в тому числі збирачі, чиновники, свідки та отримувачі потрапляють під вирок Пророка:

Жодна плоть, що зростає на незаконних речах не увійде до Раю; Пекельний вогонь їхня доля. [ат-Тірмізі]

[6] Іслам забороняє накопичення багатства. Багатство має бути поширене в суспільстві, щоб стимулювати економіку і добробут у суспільстві. Аллах (с.а.с.) говорить:

А щодо тих, які накопичують золото й срібло й не жертвують його на шляху Аллаха, то сповісти їм добру звістку про болісну кару! [9:34]

Оскільки Іслам поважає приватну власність, то накладає права і обов'язки у на неї. Серед них є зобов'язання, які стосуються і відносяться до самого власника: піклуватися про себе і своїх підопічних, родичів і тих, кого зобов'язаний підтримувати. Є й інші права, які стосуються людей у суспільстві, таких, що повинні платити Закят і надавати благодійну допомогу іншим. Інші зобов'язання стосуються суспільства в цілому: вони повинні витратити багатство на будівництво шкіл, лікарень, дитячих будинків, мечетей та інших об'єктів, які принесуть користь суспільству.

[7] Заборонено давати менше в мірі і у вазі, бо це є одним із видів злодійства, зради і обману. Аллах (с.а.с.) говорить:

Лихо тим, що міряють неправдиво! Беручи сповна, коли відмірюють люди їм! А коли самі міряють або зважують, то завдають збитків іншим! [83:1-3]

[8] Забороняється панування над суспільними благами такими, як вода і громадські пасовища, які не належать нікому, і також заборонено заважати

людям отримувати вигоду від них. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Є три особи, з якими Аллах не буде говорити в День Суду, і не подивиться на них ... людина (продавець), яка неправдиво клянеться, що вона купила товар за вищою ціною, ніж [покупець], що купив його, людина, яка дає неправдиві клятви після [священного часу] Аср (пізно ввечері), щоб загарбати гроші мусульманина, і людина, яка відмовляється давати воду. У цей день Аллах скаже їм: Сьогодні я не приховую від вас благодаті Моєї, як ви отримували те, що було в надлишку ваших потреб, якщо Ви не творець. [аль-Бухарі].

Пророк (р.а.а.) сказав:

Всі мусульмани мають рівні частки в трьох речах: у пасовищах, воді і вогню. [Ахмад]

[9] Релігія Ісламу встановлює справедливую систему успадкування, через яку багатство розподіляється між законними спадкоємцями людини: молодими, старими, чоловіками або жінками. Ніхто не має права розподіляти спадщину будь-яким іншим способом. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах дав кожній людині належні права. Тому нехай ніхто з вас не заповідає щось комусь, хто вже має частину спадщини . [Абу Дауд]

[10] Іслам узаконює пожертвування, які бувають двох типів:

а) приватні пожертвування: обмежується сім'єю і дітьми вдівців, в цілях захисту їх від злиднів і жебрацтва.

б) громадські благодійні пожертвування, які використовуються для підтримки благодійних заходів, таких як будівництво лікарень, шкіл, вулиць, публічних бібліотек, мечетей, соціальних притулків для добробуту дітей-сиріт, і літніх людей, і всього, що служить інтересам суспільства.

[11] Релігія Іслам законодавчо врегульовує систему заповідання, тому кожен мусульманин має право заповісти частину своїх грошей, які будуть використовуватися після його смерті на праведні цілі. Релігія має обмеження у цій частині: можна віддати третину, тільки якщо іншим спадкоємцям це не завдасть шкоди. *Амір бін Саад* (р.а.а.) сказав:

«Пророк (р.а.а.) відвідав мене, коли я був хворий в Мецці. Я сказав йому: «У мене є багатство, чи можу я заповідати все це [на благодійність]?» Він відповів: «Ні» Я сказав: «А половину?» Він відповів: «Ні» Тоді я сказав: «А третину?» Він відповів: «Третини багато. Якщо ти залишиш спадкоємців багатими, то це краще, ніж залишити їх бідними. Все, що ти витрачаєш, вважатиметься благодійністю, навіть шматочок їжі, який ти покладеш до

рота своєї дружини». [Аль-Бухарі]

[12]. Іслам заборонив усе, що зневажує слова Аллаха:

О ви, які увірували! Не пожирайте майна одне одного шляхом неправди.
[4:29]

Це включає в себе:

а) Захоплення без прав, бо це включає в себе образу інших і поширення корупції у суспільстві. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто узурпує права мусульманина через оманливу клятву, на того Аллах наśle пекельний вогонь і заборонить вхід до Раю. Один чоловік запитав: Навіть якщо це щось незначне, о, Посланник Аллаха (р.а.а.)? Він відповів: Навіть якщо це гілка дерева Арак. [Мусульманин]

б) Крадіжка. Пророк (р.а.а.) сказав:

Розпусник який розгулює не є істинно віруючим, допоки чинить так, злодій, який краде, не є істинно віруючим, допоки він скоює крадіжку, і п'яниця, що п'є вино не є істинно віруючим, допоки п'є. [Мусульманин]

За це людина позбавляється прав на своє майно Аллах (с.а.с.) говорить:

Крадію і крадійці відріжьте руку як покарання за їх злочин. Покарання — це як приклад від Аллаха, адже Аллах — Великий, Мудрий! [5:38]

Покарання через відрізання руки чиниться у таких випадках:

1) Багатство повинно було бути під опікою і захистом господаря.

2) Мотив крадіжки не повинен бути потребою в їжі, питті, або одязі. Якщо це було мотивом, рука не буде відрізана. Це взято з рішення *Умара* (р.а.а.) в місяць Рамадан

3) Сума вкраденого повинна відповідати мінімальним необхідним розмірам, встановлених для здійснення цього покарання.

Деякі вчені стверджують, що покаюння злодія не прийнятне, поки він не поверне те, що він вкрав власнику. Якщо у нього немає багатства, власник багатства попросить його вибачитись. Крім того, якщо власник помилує злодія до того, як справа доходить до суду, то покарання не буде.

в) Обман і шахрайство. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Той, хто бореться із нами - не від нас, і той, хто обманює нас - не від нас.
[Мусульманин]

г) Хабарництво. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не пожирайте незаконно майна одне одного та не підкуплюйте суддів, щоб свідомо, шляхом гріха, привласнити частину майна інших людей! [2:188]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Нехай Аллах проклинає того, хто дає хабар, і того, хто бере його в питаннях судових рішень. [Ат-Тірмізі]

Аллах прокляв того, хто дає хабар, тому що він сприяє поширенню зла у суспільстві, якщо б він не пропонував хабар, ніколи не було б ніякого хабарництва. Аллах прокляв того, хто приймає хабар, тому що він бере те, що не належить йому по праву і порушує довіру.

д) людині забороняється продавати щось після того, як її брат збирається укласти угоду на продаж, за винятком, якщо він дозволяє зробити це. Це через можливість виникнення ворожнечі і ненависті між людьми в суспільстві. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не дозволяйте нікому щось продавати, якщо його брат [продавець] збирається укласти угоду, і нехай жоден чоловік не пропонує жінці шлюб, якщо його брат вже запропонував, за винятком, якщо він дав згоду. [Мусульманин]

Соціальний аспект ісламу

Іслам ввів соціальні закони, які встановлюють права і обов'язки кожної людини для забезпечення стабільності в суспільстві. Деякі з цих прав є специфічними, а інші загальними. Специфічними правами в Ісламі є:

Права Правителя

[1] Мусульмани повинні коритися правителю до тих пір, поки він не наказує їм зробити щось заборонене в Ісламі. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Коріться Аллаху, коріться Посланцю, а також наділеному владою серед вас! [4:59]

[2] Люди повинні давати щирі поради правителю, хорошим й добрим чином, направляючи його і нагадувати йому про потреби своїх підданих. Аллах (с.а.с.) доручив Мойсею і його брату Аарону проповідувати істинну релігію фараону:

Говоріть із ним лагідно — можливо, він схаменеться або налякається!
[20:44]

Пророк (р.а.а.) сказав:

«Релігія ширості». Ми сказали «Для кого?» Він сказав: «Аллаха і Його Книги, і Його Посланника, і до керівників мусульман і простих людей».
[Мусульманин]

[3] Підтримувати його у важкі часи і кризи, а не виступати проти нього і не полишати його. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто приходить до вас, поки ви всі об'єдналися під єдиним лідером і бажає порушити єдність і згуртованість (мусульман) – того убити.
[Мусульманин]

Права тих, ким правлять

Ці права підпадають під п'ять загальних основ:

[1] Закони. Це досягається шляхом надання кожному належних прав. Правитель зобов'язаний бути справедливим, таким, що захищає права інших, виконує свої обов'язки, розподіляє обов'язки і реалізує правила і рішення. Перед ним усі повинні бути рівними ... немає осіб чи груп, яким слід віддавати перевагу над іншими. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, найприємнішою людиною для Аллаха, що сидітиме до Нього найближче у день Суду, буде справедливий правитель. І воістину, найогидніша людина в день Суду, якій найважче покарання – тиранічний правитель. [Ат-Тірмізі]

[2] Він не повинен пригнічувати, обманювати або вести себе зрадницьки відносно народу. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жоден раб не наділений відповідальністю над іншими людьми, і правом одного дня зрадити їх, окрім того, кому Аллах заборонить вхід до Раю.
[Мусульманин]

[3] Він повинен консультиватися із ними з усіх питань, що стосуються їхніх політичних, соціальних та економічних інтересів. Він повинен дати їм можливість висловити свою думку, і він повинен прийняти ті погляди, що будуть найповніше виявляти інтереси громадськості. Аллах (с.а.с.) говорить:

За милістю від Аллаха ти був м'який із ними. Якби ти був грубим чи жорстоким, то вони неодмінно залишили б тебе. Вибач їх та благай про

прощення для них; радься з ними у справах. А коли щось вирішиш, то покладай сподівання на Аллаха! Воістину, Аллах любить тих, які сподіваються на Нього! [3:159]

Посланник Аллаха (р.а.а.) розбивав табір під час битви при Бадрі. Один із його сподвижників (Аль-Хубаб ібн аль-Мунзір) запитав його: «**Це наказ Аллаха вибрати це місце, чи це стратегія війни?**» Пророк відповів: «**Це стратегія війни**». При тому, що Аль-Хубаб сказав пророку: «**Давайте розіб'ємо табір біля води, щоб не дати противнику (до неї доступу)**» Пророк (р.а.а.) прийняв його пораду.

[4] Його закони і конституція повинні відповідати ісламським законам. Немає місця тому, хто підкоряється своїм примхам і бажанням. *Умар ібн уль-Хаттаб*, другий Халіф Ісламу, сказав *Абу Марьям ас-Салолі*, який вбив його брата, *Зайд ібн уль-Хаттаб*: «**Клянуся Аллахом, я не любитиму тебе, доки земля любить кров**». Він відповів: «**Чи позбавляє це [ненависть] мене моїх прав?**» Умар сказав: «**Ні**» Він тоді сказав: «**Тоді це не образа, бо тільки жінки незадоволені, якщо вони не подобаються**».

[5] Він не повинен возвеличувати себе над народом або зачиняти свої двері перед ним, він не повинен применшувати їх або призначати посередників між ним і громадськістю. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, кому доручено якусь відповідальність перед мусульманами, а він убезпечує себе, доки вони знаходяться в крайній нужді і бідності, від того Аллах відмовиться коли він знаходитиметься у страшній потребі і бідності в День Суду. [*Абу Дауд*]

[6] Він повинен бути милостивим до своїх підданих, не обтяжувати їх нестерпними завданнями, не обмежувати їх спосіб життя. Пророк (р.а.а.) сказав:

О, Аллах, той, хто наказує моєму народу і ускладнює їм життя, ускладни йому життя, і той, хто наказує моїй Уммі (нації) і добрий до них, будь добрим до них. [*Мусульманин*]

Умар ібн уль-Хаттаб пояснює велич цього:

Клянуся Аллахом, якщо мул спіткнеться в Іраці, я боятимусь, що Аллах запитає мене, чому я не проклав для нього дорогу.

Мусульманський правитель повинен бути як *аль-Хасан аль-Басрі*, нехай буде Аллах милостивий до нього, описаний в листі, який був надісланий *Умару ібн Абдуль-Азізу*, в якому він сказав:

«О, лідер правовірних! Знайте, що Аллах зробив справедливого правителя тим, хто виправляє кривду, тим, хто стримує гнобителів, хто викорінює

розбещеність, тим, хто зміцнює і вершить правосуддя, і тим, хто надає притулок постраждалим.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель, як пастух, який шукає кращі пасовища для своєї пастви і відганяє їх від небезпеки і диких тварин, і захищає їх від шкоди.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель, як дбайливий батько, який трудиться заради своїх дітей, виховує їх, доки вони ростуть, і приносить їм хліб, допоки живий, і залишає для них (багатство) після смерті.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель, як лагідна мати, яка любить піклуватися про сина. Вона важко виношує його, і народжує його тяжких муках. Вона піклується про нього, поки він маленький, пильнуючи вночі, поки спить. Вона годує його, і захищає його від інших, і вона почувається щасливою коли він здоровий і турбується, коли він невдоволений.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель є опікуном дітей-сиріт і благодійник нужденних, він піклується про молодих і старих.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель, як серце в ребрах. Коли серце здорове – ребра здорові, але коли воно хворе – вони ростуть слабкими.

О, лідер правовірних! Справедливий правитель це той, хто слухає слова Аллаха і змушує їх слухати, він той, хто шукає винагороди Аллаха, і змушує підданих шукати винагороди Аллаха. Він той, хто підкоряється волі Аллаха і змушує інших підкорятися Йому. О, лідер правовірних, не зловживай тим, що Аллах дарував тобі, як раб, якому господар довірив своє багатство і сім'ю, і він розтратив багатство і залишив його дітей без притулку.

О, лідер правовірних, знай, що Аллах призначив певні покарання для стримування своїх рабів від зла ... що, якщо той, хто відповідає за цей обов'язок чинить гріх, якого покарання він заслуговує? Покарання захищають життя людей ... що, якщо той, хто відповідає за цей обов'язок здійснює вбивство?

О, лідер правовірних пам'яй про смерть, і те, що відбудеться після неї, і про невелику кількість помічників; так що збери усе що можна, щоб підготуватися до неї і жахів, які їй посліднують.

О, лідер правовірних, знаю, що у тебе є інший будинок, крім твого справжнього дому. У ньому твій сон буде тривати довго, і друзі залишать тебе, і ти залишишся один. Тому, приймай те, що може чекати на тебе.

Одного дня той чоловік покине свого брата, і матір, і батька, і дружину свою, і дітей своїх. [80:34-6]

О, лідер правовірних, пам'ятай слова Аллаха:

Хіба не знає він, що коли воскресять тих, хто в могилах, і коли стане відомим те, що в серцях [100:9-10]

У той день секрети будуть розкриті, як і твої справи:

Там не забуто ніщо — ні мале, ні велике, усе пораховано! [18:49]

О, лідер правовірних, ще є час, перш ніж прийде смерть і всі надії (чинити праведно) зруйнуються і втраяться.

О, лідер правовірних! Суди за законами Ісламу, і не виправдовуй беззаконників. Не давай влади над слабкими, бо вони не дотримуються законів честі відносно віруючих, щоб не нести на собі гріхи інших. Не обманюй тих, хто любить речі, які призводять до нещастя, і не привласнюй хороші речі, позбавляючи себе блага майбутнього життя. Не думай про свою владу сьогодні, але думай про завтра, коли станеш бранцем смерті, стоячи у День Суду перед Аллахом у присутності ангелів, пророків і посланників, коли ...

І будуть вони принижені перед Живим, Суцим. І розчарується той, хто ніс тягар своєї несправедливості! [20:111]

О, лідер правовірних! Хоч я ще не досяг рівня ради мудреців або їх розуму і мудрості, я зробив усе можливе, щоб бути щирим у своїй пораді. Так прийми моє повідомлення як ліки, що даються люблячою людиною своєму улюбленому другові ... хоч вони гіркі на смак, служитимуть зціленням.

Права Батьків

Діти повинні слухатися батьків, поки вони не наказують чинити щось гріховне. Діти повинні ставитися до своїх батьків добре, і повинні бути добрими до них, а також прагнути догодити їм і подавати їм. Вони повинні задовольняти їхні потреби в їжі, питті, одязі і житлі. Діти повинні говорити з ними м'яко і не повинні бути різкими, повинні мати терпіння у служінні їм і враховувати їхні почуття. Вони не повинні говорити погано до них, не робити нічого, що злить їх. Аллах (с.а.с.) говорить:

Наказав вам Господь ваш не поклонятися нікому, крім Нього, а також ставитися якнайкраще до батьків. І коли хтось із них — чи вони обоє — досягне старості, то не говори їм: Фе!, не гримай на них і говори їм тільки гідні слова. [17:23]

Непослух в Ісламі вважається одним із найбільших гріхів. Абдулла ібн Амр (р.а.а.) передав, що бедуїн прийшов до Пророка (р.а.а.) і сказав:

«О, Посланник Аллаха (р.а.а.), які тяжкі гріхи?» Він відповів: «Непокора

батькам. Поклоніння комусь, крім Аллаха», Чоловік запитав: «Тоді що?» Він відповів: «Богохульство». Він сказав: «А що таке богохульство?» Він відповів: «Брехня, яка приведе до незаконного використання майна іншого мусульманина». [аль-Бухарі]

Щоб зобразити статус батьків в Ісламі, Пророк (р.а.а.) сказав:

Радість Господа досягається за рахунок радості батьків, і гнів Господній настає через гнів батьків. [Ам-Тірмізі]

Обов'язково потрібно приділяти ці права батькам, навіть якщо вони мають різні релігії. *Асма бинт Абі Бакр* сказала:

Моя мати прийшла до мене, коли вона була язичницею в часи Пророка (р.а.а.), тому я просила дозволу Посланника Аллаха (р.а.а.). Я сказала: **«Моя мати прийшла до мене, і вона хоче [підтримувати стосунки зі мною]. Чи повинна я підтримувати зв'язок зі своєю матір'ю?»** Він сказав їй: **«Так, підтримуй відносини зі своєю матір'ю».** [аль-Бухарі]

Матері мають перевагу над батьками в питаннях лікування, добрих і хороших товариських стосунків. Абу Хурайра (р.а.а.) сказала, що один чоловік сказав Пророкові (р.а.а.):

«О, Посланець Аллаха (р.а.а.), хто має перше право на краще ставлення?» Він відповів: **«Твоя мати, твоя мати, твоя мати, потім твій батько, а потім ті, хто після нього, а потім ті, хто після них».** [Мусульманин]

Пророк (р.а.а.) надав матері три права, а батьку одне право, тому що мати несе тяготи і страждання, які батько нести не може. Аллах (с.а.с.) описав:

Ми заповідали людині добре ставитись до своїх батьків. Для матері важко носити [плід] та народжувати. [46:15]

Вона страждає від труднощів, коли вона носить його в своїй утробі, годуючи його, під час пологів, і коли вона годує його після пологів і не спить по ночах.

Права Чоловіка

[1] Його роль лідерства. Він має право бути лідером в домі. Однак, він не повинен бути дріб'язковим тираном. Він має право робити все, що вважає за потрібне для своєї сім'ї. Аллах (с.а.с.) говорить:

Чоловіки піклуються про жінок, адже Аллах віддав перевагу одним перед іншими, а також через те, що чоловіки витрачають своє майно. [4:34]

Це тому, що чоловіки, як правило більш раціональні у вирішенні справ, на відміну від жінок, які є більш емоційними. Але чоловіки все одно повинні радитися зі своїми дружинами і приймати їхню точку зору в сімейних справах.

[2] Дружина повинна підкорятися чоловікові, поки він не наказує їй робити щось гріховне.

[3] Дружина не повинна відмовляти чоловікові, коли він кличе її в ліжку. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо чоловік називає свою дружину у ліжку, а вона відмовляється, і він проводить ніч сердячись на неї, ангели будуть проклинати її до ранку. [Мусульманин]

[4] Дружина не повинна обтяжувати його проханнями, які він не може виконати. Вона повинна бути зацікавленою догоджати йому і виконувати його бажання. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якби я наказав людині кланятись іншому, я наказав би жінці кланятись чоловіку. [Ат-Тірмізі]

[5] Жінка повинна захищати і охороняти багатства чоловіка, дітей та честь. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кращі з жінок є ті, які, є милими вашому оку, слухняні, які зберігають ваші таємниці і захищають ваше багатство. [Насайя]

[6] Жінка не повинна виходити з дому, окрім випадків, коли чоловік дозволяє їй це, і не повинна впускати у свій будинок будь-кого, кого він не любить. Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді у вас є права над вашими дружинами і вони мають право на вас. Що стосується вашого права на ваших дружин, то вони не повинні дозволяти тим, хто вам не подобається, входити до ваших домів. Воістину, їхні права над вами, щоб одягнути і нагодувати їх. [Ібн Маджа]

Ранні мусульмани виконували такі вказівки. *Ауф бін Мухлім аш-Шейбані* дав цю пораду дочці в її першу шлюбну ніч:

«Моя дочко, ти виходиш з мого дому, в якому народилася, із свого гнізда, в якому ти була вирощена, до чоловіка, якого ти не знаєш. Будь його служницею, і він буде твоїм рабом. Дотримуйся десяти заповідей і він стане твоїм скарбом: задоволеність, послух, турбота про красу і приємний запах, час його сну і їжі, догляд за грошима і дітьми, утримання від неслухняності, і зберігання таємниць. Не показуй йому радості, коли він хвилюється чи горя, коли він задоволений».

Зобов'язання чоловіка перед дружиною

[1] Придане: жінка має право на придане яке повинно бути вказане під час укладання шлюбного контракту. Це невід'ємна частина шлюбного контракту і він не може бути визнаний дружиною, навіть якщо дружина захоче це робити, поки не був укладений договір. Аллах (с.а.с.) говорить:

І щиро віддавайте дружинам викуп як дарунок для них. Але якщо вони за своєю волею щось повернуть вам звідти, то вживайте це для здоров'я та користі. [4:4]

[2] Справедливість і рівність: Якщо чоловік має більш ніж одну дружину, він повинен ставитися до них чесно і справедливо. Він повинен ставитися до них однаково у відношенні їжі, пиття, одягу, місця проживання та часу, відведеного для кожної. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо у чоловіка є дві дружини і він поводить з однією із них краще від іншої, він прийде в День Суду нахиленим в один бік. [Абу Дауд]

[3] Забезпечення дружини і дітей: чоловік зобов'язаний створити відповідні умови проживання і задовольняти життєві потреби, такі, як їжа, пиття, одяг, а також гроші на утримання, відповідно до його статків. Аллах (с.а.с.) говорить:

Нехай власник достатку витрачає відповідно до достатку свого; а кому важко це, то нехай витрачає із даного йому Аллахом. Аллах не вимагає з людини більше від того, що Він дав їй. І Аллах дарує полегшення після труднощів! [65:7]

З метою заохотити мусульман забезпечити свої сім'ї, Іслам розглядає це як благодійність, за яку людина буде винагороджена. Пророк (р.а.а.) сказав одному зі своїх супутників на ім'я *Саад бін Абі Ваккас*:

Дійсно, що ви витрачаєте, то це буде розглядатися як благодійність, навіть шматок [їжі], який Ви покладете до рота дружини. [Аль-Бухарі]

Дружина має право брати гроші у чоловіка без його відома, якщо він не забезпечує її належно. *Утба бинт Хінд* сказала Пророку (р.а.а.):

«О, Посланець Аллаха (р.а.а.) воістину, Абу Суфьян є скупим, і він не дає мені того, що моїй дитині і мені було б достатньо, хіба тільки я беру у нього без його відома». Він сказав: «Візьми те, чого вистачить тобі і твоїй дитині без надлишку». [аль-Бухарі]

[4] Співчуття і особливі відносини: Це одна з найважливіших речей, яку релігія заповідає чоловікові ... дружина потребує люблячого серця, і чоловіка, який виконує її бажання. Це також буде гарантувати те, що його дружина не робитиме поганих речей. Пророк (р.а.а.) сказав Джабіру (р.а.а.):

«Ти одружувався, о, Джабір?» Я відповів: «Так». Він сказав: «Дівчина чи жінка?» Я відповів: «Жінка». Він сказав: «Чому ти не одружився на молодій дівчині щоб бути з нею і веселитися?» [Аль-Бухарі]

[5] Збереження її таємниць. Він повинен тримати у таємниці їхні інтимні відносини, і утримуватися від викриття її таємниць, недоліків та інших речей, які він помічає, або чує від неї. Пророк (р.а.а.) сказав:

Гірший із людей в очах Аллаха, в День Суду, це чоловік, який має стосунки з дружиною, і вона має стосунки з ним, і він розкриває її таємниці. [Мусульманин]

[6] Піклування про неї із добротою: чоловік повинен ставитися до дружини з добротою. Він повинен радитися із нею х приводу життєвих справ, забезпечувати її належно і показувати їй, що він любить її, жартуючи і граючи з нею. Пророк (р.а.а.) сказав:

Найкращий і найбільш віруючий є той, хто краще ставиться до своєї дружини. [Ат-Тірмізі]

[7] Чоловік повинен бути терплячим до недоліків жінки. Пророк (р.а.а.) сказав:

Нехай віруючий не ненавидить віруючу жінку. На кожен її недолік є перевага. [Мусульманин]

[8] Він повинен захищати її і не пускати до поганих місць. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Бережіть себе і сім'ї свої від пекла, паливом якого є люди і камені, над якими ангели — суворі та сильні, які не ухиляються від того, що Аллах наказав їм. [66:6]

[9] Чоловік повинен захищати її багатство. Він не забирає нічого, що належить їй, якщо вона не дає йому дозволу, і він не повинен використовувати її багатство, хіба тільки, якщо вона згодна.

Права Родичів

Іслам закликає заможних людей допомагати і піклуватися про своїх родичів, матеріально – шляхом виконання вимог щодо обов'язкової або добровільної благодійності, і морально –запитуючи про їхні справи, ставлення до них з добротою і співчуттям і розділення із ними своїх радощів і бід. Аллах (с.а.с.) говорить:

То бійтесь Аллаха, ім'ям Якого ви звертаєтесь одне до одного, і дотримуйтеся родинних зв'язків. Воістину, Аллах наглядає за вами! [4:01]

Іслам закликає мусульман ставитися до близьких родичів люб'язно, навіть якщо вони не ставляться до вас доброзичливо. Він закликає вибачати, навіть якщо вони образили вас, і бути доброзичливим до них, навіть якщо вони є недружніми до вас. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не той підтримує зв'язок з родичами, хто чинить як вони. А той, хто підтримує зв'язок з ними, навіть якщо вони розривають відносини з ним. [аль-Бухарі]

Іслам також застерігає від розриву родинних зв'язків і вважає їх одним із найбільших гріхів.

Права дітей

Права, що належать дітям: вони повинні бути захищені, їхні справи повинні бути предметом турботи, їм повинно бути надане належне виховання, і їхні потреби повинні бути задоволені, такі як їжа, пиття, одяг і житло. Пророк (р.а.а.) сказав:

Великий гріх бути недбалим до сім'ї. [Абу Дауд]

Треба вибирати підходящі імена для них. Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді в День Суду ви будете називати свої імена і прізвища свого батька, і так тримати добрі імена. [Абу Дауд]

Їх треба вчити хорошим манерам, таким, як скромність, повага до старших, правдивість, чесність, послух батькам, і що вони будуть триматись подалі від лихослів'я і злих справ, таких, як брехня, шахрайство, обман, зрада, грабіж, непослух батькам і т.д.

Вони повинні отримати правильне виховання бути введеними до праведної компанії. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кожен з вас є опікуном і відповідальним за те, що знаходиться під його опікою. Правитель є опікуном своїх підданих і відповідальним за них; чоловік є опікуном своєї сім'ї і несе за неї відповідальність, жінка є хранителем будинку свого чоловіка і несе за нього відповідальність, і слуга є опікуном майна свого господаря та несе за нього відповідальність. [аль-Бухарі]

Треба бути зацікавленими у їхній безпеці. Це може призвести до того, що батьки закликають Аллаха чинити проти їхніх дітей. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не моліться проти себе, не моліться проти ваших дітей, і не просіть проти вашого багатства. [Цілком можливо, що ваші благання] придуть з часом, в якому Аллах дарує тим, хто проситиме в Нього. [Мусульманин]

Діти повинні бути рівними, не слід віддавати перевагу одним над іншими через дари і піклування. Це тому, що несправедливе поводження призведе до їх непокори і розпалюватиме ненависть між ними. *Нуман ібн Башир* розповідав:

Мій батько дав мені своє багатство, як благодійність, і моя мати, Амра бинт Раваха, сказала: «**Я не згодна, доки Посланник Аллаха (р.а.а.) не засвідчить це**». Мій батько пішов до Пророка (р.а.а.), щоб засвідчити це. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: «**Чи даруєш ти те ж саме всім вашим дітям?**» На що він відповів: «**Ні**». Він сказав: «**Бійся Аллаха і будь справедливими до своїх дітей**». Після того мій батько повернувся і забрав [те, що він дав мені]. [Мусульманин]

Права сусідів

Іслам наказав добре поводження із сусідами в усіх відношеннях. Аллах (с.а.с.) говорить:

Поклоняйтесь Аллаху та не додавайте Йому нікого як рівного. Якнайкраще ставтеся до батьків, родичів, сиріт і бідних; а також до сусідів, які є вашими родичами, і до тих, які не є вашими родичами; до побратима, до подорожнього, а також до рабів ваших. Воістину, Аллах не любить зухвалих і гордих [4:36]

Релігія забороняє фізичну або словесну шкоду ближнім. *Абу Хурайра* (р.а.а.) сказав:

«**Така й така жінка постить протягом дня і молиться вночі, але вона шкодить своєму сусідові мовою**». Пророк (р.а.а.) сказав: «**Немає нічого хорошого в ній, і вона опиниться в Пеклі**». Було сказано: «**Така і така молиться [тільки коли це] обов'язково, і постить [тільки у обов'язковий] місяць Рамадан, і вона дає трохи *Іквіту* (сушений йогурт), як благодійність, але вона нікому не шкодить мовою**» Він відповів: «**Вона опиниться в Раю**». [Ахмад і аль-Хакім]

Іслам розглядає шкоду ближньому. Пророк (р.а.а.) сказав:

Клянуся Аллахом, він не вірить, клянуся Аллахом, він не вірить, клянуся Аллахом, він не вірить. Вони сказали: Хто, о, Посланник Аллаха (р.а.а.)? Він сказав: Той, чий сусід не убезпечений від зла. [аль-Бухарі]

Пророк (р.а.а.) визначив зобов'язання перед сусідом, коли його запитали, якими є їхні права. Він (р.а.а.) сказав:

Кращі супутники Аллаха, є кращими з них до своїх товаришів, і кращі з сусідів кращі своєму сусідові. [*ат-Тірімзі*]

Треба бути терплячими до сусідів і бути добрим і м'яким з ними. Є три типи сусідів:

1) Мусульманин і родич. Цей сусід має три права: права родичів, сусідів, і мусульманина.

2) Мусульманин. Цей тип має два права: права сусідів і права мусульман.

3) Не-мусульманин. Цей тип має одне право: право сусідів. Сімейство *Абдулла ібн Амр* приготувало цілого барана для нього, але коли він приїхав, то запитав:

«Чи дали ви щось сусіду-єврею? Чи дали ви щось сусіду-єврею? Я чув, як Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Джібріль (Гавриїл) продовжував скеровувати мене у відносинах з сусідами, поки я думав, що він дасть їм частки спадщини». [*ат-Тірімзі*]

Права друзів і товаришів

Іслам заохочує враховувати потреби друзів і встановив певні права, які повинні дотримуватися стосовно них, такі, як допомогти їм і дати їм щирі поради. Пророк (р.а.а.) сказав:

«Найкращими товаришами в очах Аллаха є ті, хто краще ставиться до своїх товаришів, а найкращими серед сусідів є ті, хто краще ставиться до своїх сусідів». [*Ат-Тірімзі*]

Вони повинні отримувати свої права навіть після смерті свого товариша. Людина з племені *бану Салама* запитала Посланника Аллаха (р.а.а.):

«Чи є те, що я можу зробити хорошого для моїх батьків після їх смерті?» Він (р.а.а.) відповів: **«Так. Виголошуй похоронну молитву над ними, проси вибачення для них, і виконуй їхні обіцянки. Приєднуйся до родинних зв'язків, поважай, і будь щедрим до їхніх друзів...»** [Абу Дауд]

Права гостей

В Ісламі гості мають право на щедрість господаря, як сказав Пророк (р.а.а.):

«Той, хто вірить в Аллаха і в Останній день, нехай буде щедрим до свого сусіда. Той, хто вірить в Аллаха і в Останній день, нехай буде щедрим до

свого гостя у тому, що дає. Чоловік сказав: **А що повинен він дати, о, Посланник Аллаха (р.а.а.)? Він відповів: День і ніч, і треба шанувати своїх гостей протягом трьох днів. Той, хто дає більше ... це лише його воля і милість. І той, хто вірить в Аллаха і в Останній день, нехай говорить справедливо або мовчить».** [Аль-Бухарі]

Іслам розглядає дотримання честі гостя, як праведне діяння, за яке він буде винагороджений. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не існує людини, яка зв'язує [коня] і б'ється заради Аллаха, уникаючи зла людей, і людина серед своїх овець на околиці даючи їжу своєму гостю, поважаючи його права. [Ахмад і аль-Хакім]

Іслам також описує, яким чином людина повинна ставитися до свого гостя. Вона повинна зустріти його гідно, з веселим обличчям і прощатися із ним у хорошему настрої.

Гостю, однак, також слід зауважити умови господаря, не обтяжуючи його тим, що він не може собі дозволити. Пророк (р.а.а.) сказав:

Незаконним для мусульман є залишитися зі своїм братом, аж до змушування брата до падіння у гріх. Вони кажуть: О, Посланець Аллаха (р.а.а.), то як він (гість) змушує (господаря) до гріхопадіння? Він (р.а.а.) відповів: Те, що він залишається з ним, коли той не має [грошей], щоб пригостити його їжею. [Мусульманін]

Права, які стосуються зайнятості

Стосовно праці і зайнятості Іслам ввів принципи та керівні положення, які визначають відносини між роботодавцем і робітником.

Права робітників

Іслам вказує, що відносини між роботодавцем і працівником мають бути засновані на принципах братерства, рівності та гідності. Пророк (р.а.а.) сказав:

Твої слуги – твої брати, кого Аллах поставив під твоєю владою. Той, хто має брата під своєю владою, нехай годує його тим, що сам їсть і наділяє його тим, що сам носить. Нехай він не обтяжує його більше, ніж той може винести, і якщо так, то допомагає йому. [Аль-Бухарі]

Іслам гарантує їм право на отримання заробітної плати. Пророк (р.а.а.) передаючи від Аллаха (с.а.с.), сказав:

Я буду стояти проти трьох людей у День Суду: людини, яка клянеться, а потім зраджує свою клятву, людина, яка продає вільних людей і пожирає

гроші, які він від цього отримує, і людини, яка найняла робітника, бере його на повну [роботу], але не дає права (заробітної плати) . [аль-Бухарі]

Він також говорив про те, що заробітна плата повинна бути узгоджена до початку робіт. У хадисі, зібраним *Ахмадом*, Пророк (р.а.а.) заборонив наймати робітника до узгодження його заробітної плати.

Іслам також наказує, що заробітна плата виплачується відразу ж після того, як робота була завершена. Пророк (р.а.а.) сказав:

Платіть за роботу робітникові до того, як висохне його піт. [Ібн Маджа]

Вони не повинні давати роботи, ніж можуть виконати, якщо ж робітники отримують більше, ніж вони можуть винести, їм має бути надано додаткову заробітню плату або допомогу. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не обтяжуйте його більше, ніж він може, а якщо так, то допомагайте йому. [Аль-Бухарі]

З метою підвищення честі і гідності праці, Пророк (р.а.а.) сказав, що найкращим і найчистішим заробітком є те, що робиться через допустимі засоби. Пророк (р.а.а.) сказав:

Жодна людина не їсть кращої їжі, ніж та, що [була куплено із заробітної плати] за працю своїм руками. Дійсно Давид (р.а.а.), Пророк Аллаха, їв те, що заробив своїми руками. [Аль-Бухарі]

Щодо заохочення до ручної праці, Пророк (р.а.а.) сказав:

Присягаюся Тим, в чийх руках моя душа, якщо один з вас йде і рубає дерева, зв'язує їх, і переносить їх на спині, - це краще для нього, ніж просити людей, щоб вони дали йому грошей. [Аль -Бухарі]

Права роботодавця

Іслам вимагає від роботодавця надати працівникові його права на належні умови праці; робітники ж повинні також дотримуватися прав роботодавця ... вони повинні виконувати роботу найкращим чином, без зволікання або недоліків. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах любить, що якщо один із вас виконує певну роботу, якщо він робить це чудово. [Абу Яла]

Для того, щоб заохочувати людей робити доручену їм роботу правильно і щиро, Іслам створив заробітню плату. Пророк (р.а.а.) сказав:

Кращі з робітників ті, хто заробив, працюючи чесно і правильно. [Ахмад]

Загальні права і обов'язки

Іслам зобов'язує дотримуватися прав мусульманських братів, де б вони не знаходилися. Пророк (р.а.а.) сказав:

Віруючі в своїй любові, милосерді і їх почуттях одне до одного, як одне тіло: якщо одна частина відчуває біль, то всі інші частини відчувають біль, через лихоманку і безсоння. [*Мусульманин*]

Іслам наказує мусульманам прагнути до поліпшення їхнього стану. Пророк (р.а.а.) сказав:

Ніхто з вас не віруючий, доки не любить свого брата як самого себе. [*Аль-Бухарі*]

Усвідомлювати, що мусульмани стоять за своїх братів в часи криз і агонії. Пророк (р.а.а.) сказав:

Віруючі, як тверді будівлі, кожна (цеглина) підсилює інші (і переплів пальці). [*Аль-Бухарі*]

Це усвідомлення, що мусульмани приходять на допомогу своїм братам і допомагають їм під час війни, якщо вони цього потребують. Аллах (с.а.с.) говорить:

Якщо вони проситимуть у вас допомоги в справах релігії, то допоможіть їм. [8:72]

Заборонено залишати у важку хвилину своїх братів. Пророк (р.а.а.) наказав, щоб мусульмани підтримували своїх пригноблених братів. [*Аль-Бухарі*]

Моральний аспект ісламу

Іслам зробив мораль досконалою і підніс її на дуже високий рівень. Пророк (р.а.а.) сказав:

Я був піднесений до ідеалу і наділений добродієм характером і моральністю. [*Аль-Хакім*]

Іслам заохочує і дає поради, забороняє і застерігає від усякого зла і непристойних манер. Аллах (с.а.с.) говорить:

Прости їх, закликай робити добро й залиш невігласів. [7:199]

Пророк (р.а.а.) сказав:

«Ви знаєте, хто є убогим?» Вони (його супутники) сказали: **«Убогим серед нас є той, хто не має ні грошей, ні багатства».** Пророк (р.а.а.) сказав: **«Убогим у моїй країні є той, хто приходить на День Винагороди за [винагородою за його] молитви, благодійність, піст, він йде [з ними], але [в своєму попередньому житті] він прокляв людей і неправдиво звинуватив іншого, і від того загинула одна людина, вдаривши іншу. Коли винагороди за його добрі справи будуть прийняті, перш ніж він спокутує свої гріхи, гріхи будуть прийняті і кинуті на нього, і він буде вкинутий у Пекельний вогонь. [Мусульманин]**

Релігія Ісламу визначає шлях мусульманина, який повинен добре ставитися до інших і до свого суспільства. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Уникайте забороненого і ви будете кращим віруючим, задовільнивши Аллаха, Його існування надасть вам сенсу, і ви будете багатою людиною, будете хорошим; щоб ваш сусід і ви були істинно віруючими, любіть інших, як ви любите себе, і ви будете істинним мусульманином, і не будете сміятися багато, воістину, багато сміху змушує серце вмирати . [ат-Тірмізі]

Він (р.а.а.) також сказав:

Істинний мусульманин є той, від чисті злої мови і від злої руки убезпечені інші мусульмани, істинний мусульманин це той, хто полишив те, що Аллах заборонив. [Аль-Бухарі]

Іслам є формуючою і зв'язковою складовою суспільства, в якій людям необхідно показувати взаємну любов і милосердя одне до одного. Наступні речі, заборонені Ісламом:

[1] Надання Аллаху співтоваришів (ширк), чи то у зв'язку з його служителями, чи в актах поклоніння. Аллах (р.а.а.) говорить:

Воістину, Аллах не прощає, коли Йому додають рівних, але прощає все, окрім цього, тому, кому побажає! І хто додає Аллаху рівних, той заблукав у глибокій омані! [4:116]

[2] Магія. *Абу Хурайра* повідомив Пророка (р.а.а.), який сказав:

Тримайтеся подалі від руйнівних гріхів, надання співтоваришів Аллаху (ширк) і чаклунства. [аль-Бухарі]

[3] Утискання прав інших, злочин проти інших і нехтування правами інших. Аллах (р.а.а.) говорить:

Скажи: Воістину, мій Господь заборонив огидні вчинки, відкриті й приховані, інші гріхи й несправедливе свавілля, додавання Аллаху рівних, про яких Він не зіслав жодного доказу, а ще — коли говорите ви про Аллаха те, чого не знаєте! [7:33]

[4] Вбивство, крім випадків, встановлених законодавством. Аллах (с.а.с.) говорить:

А хто вб'є віруючого навмисне, тому відплатою буде пекло, де він буде довіку! Аллах розгнівається на нього і прокляне Його! Приготовано для нього велику кару! [4:93]

Ця заборона не стосується тих, хто вбиває або гине в процесі захисту свого життя, багатства, або честі. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто вбив у відстоюванні своїх грошей – є мучеником, і той, хто буде убитий, захищаючи свою родину, життя або релігію, є мучеником. [Абу Дауд]

[5] Розрив сімейних зв'язків і відносин. Аллаха (р.а.а.) говорить:

Можливо, якщо ви відвернетесь, то поширите нечестя на землі та розірвете родинні зв'язки. Вони є тими, кого Аллах прокляв та позбавив слуху і зору. [47:22-3]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто розриває родинні зв'язки не увійде в Рай. [Мусульманин]

Розрив родинних зв'язків – означає те, що людина не відвідує своїх родичів чи відсторонюється від їхніх потреб; також, якщо дії по відношенню до них є зверхніми або відсутність допомоги слабким і бідним серед них, якщо вони багаті. Якщо хтось дає милостиню бідній людині, яка не пов'язана з ним, він отримає нагороду за благодійність, але якщо він дає милостиню бідній людині, яка пов'язана з ним, він отримає нагороду за збереження зв'язків, а також за благодійність. Якщо людина сама є бідною, вона повиненна підтримувати родинні зв'язки, вітаючи своїх родичів, запитуючи про них, і бути доброю до них. Пророк (р.а.а.) сказав:

Приєднуйтеся і підтримуйте родинні зв'язки, навіть якщо це буде, всупереч їхній волі. [Аль-Базар]

[6] Блуд і перелюб, а також все, що може привести до них. Аллаха (р.а.а.) говорить:

І не наближайтеся до перелюбу. Воістину, це — мерзота, шлях ганебний! [17:32]

Аллах (с.а.с.) уточнює покарання блудників у Своїх словах:

Розпусника й розпусницю бийте сто разів — кожного з них. Нехай ваш жаль до них не переважить релігії Аллаха, якщо ви віруєте в Аллаха й в Останній день. І нехай свідками їхнього покарання буде група віруючих! [24:2]

Це покарання несе блудник, який ніколи не був одружений. А той, хто чинить перелюб, буде покараний забиттям камінням до смерті.

Це покарання було також у деяких із попередніх релігій. Євреї Медіни (Medina) піддавали такому покаранню єврейку і єврея, що вчинили перелюб до Посланника Аллаха.

І він сказав їм: **«Приведіть мені двох найбільш знаючих чоловіків із вашого племені»**. Вони прийшли з двома синами чоловіка із Сирії і він запитав їх: **«Що ви думаєте про цих двох (розпусників), що про це сказано в Торі?»** Вони сказали: **«Вони у стосунках, бо чотири людини, свідчать, що вони бачили його член в її піхві, як тоді, коли бачили грабіжника у скарбниці, покарання їм – побиття до смерті камінням»**. Він (р.а.а.) запитав: **«Тоді що ж завадило вам побити їх камінням?»** Вони сказали: **«Наша влада була повернена і ми були змушені прописувати смертний вирок (без побиття камінням)»**. Посланник Аллаха (р.а.а.) закликав свідків. Вони прийшли з чотирма людьми і вони свідчили, що бачили пеніс чоловіка в її піхві, як бачили грабіжника у скарбниці, так що Посланник Аллаха (р.а.а.) наказав покарати їх. [Абу Дауд]

Для того, щоб вирок через побиття камінням було здійснено, повинна бути одна з наступних двох умов:

* Якщо чоловік або жінка зізналися у злочині, тоді він чи вона будуть покарані.

Абу Хурайра сказав: Чоловік прийшов до Посланника Аллаха (р.а.а.), в той час як він був в мечеті. Він сказав йому: **«Посланник Аллаха, я вчинив перелюб!»** Пророк (р.а.а.) відвернувся від нього. Чоловік знову підійшов до Пророка (р.а.а.) повернувся обличчям і сказав: **«Посланник Аллаха, я вчинив перелюб!»** Пророк (р.а.а.) відвернувся від нього. Чоловік знову підійшов до Пророка (р.а.а.) і повернувся обличчям. Коли він виголосив це чотири рази, Пророк (р.а.а.) сказав: **«Ти божевільний?»** Він сказав: **«Ні, о, Посланник Аллаха»**. Він сказав: **«Ти одружений?»** Він відповів **«Так, о, Посланник Аллаха»**. Він сказав: **«Візьміть і вбийте його»**. [Аль-Бухарі]

* Чотири справедливі людини свідчать, що бачили перелюб. Це навряд чи станеться і вступить в силу, якщо тільки людина відкрито не показує свій злочин. Протягом історії Ісламу це покарання не реалізовувалось, за винятком декількох випадків, у зв'язку із зізнанням блудника. Покарання свідчить про серйозність справи, причина такої жорстокості у тому, щоб захищати *Умму* (націю) від насилля та зла, і оберігати *Умму* від руйнування ... роди не змішуватимуться і проблеми, пов'язані з успадкуванням і шлюбом не виникатимуть. Було б добре також захистити *Умму* від хвороб і епідемії. Пророк (р.а.а.) сказав:

«О, переселенці (з Мекки до Медіни), якщо ви страждаєте від п'ятьох речей і я прошу Аллаха щоб ви бачили їх, не допускайте відкритих гріхів у суспільстві, бо Аллах спричиняє хвороби і виразки, які ніколи не існували раніше серед них ...» [Ібн Маджа]

Найгірший вид блуду - інцест.

Іслам також забороняє гомосексуалізм. Аллах говорить, згадуючи історію народу Лота:

І коли прийшов Наш Указ, то Ми перекинули їхні [селища] й зіслали на них камені з обпаленої глини, позначені Господом Твоїм! Недалекі ж вони від нечестивців! [11:82-3]

Лесбійство також заборонено в Ісламі, і були встановлені деякі покарання для викоринення цього гріховного вчинку.

[7] Іслам заборонив загарбання багатства, що належить сиротам і вважає це ущемленням прав бідних. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті, які несправедливо пожирають майно сиріт, лише пожирають своїми черевами вогонь. Вкинуть їх у полум'я! [4:10]

Винятком із цього правила може бути той, хто є бідним і піклується про сироту. Йому дозволено брати суму, яка більша від його багатства. Якщо сирота під його опікою, це є обміном на догляд за дитиною, годування, надання їй одягу. Він також може спробувати збільшити багатство сироти, вкладаючи його. Аллах (с.а.с.) говорить:

... Багатий нехай стримається, а бідний нехай споживає згідно зі звичаєм. [4:06]

[8] Неправдиві свідчення і подання неправдивих свідчень вважаються руйнівними гріхами. Це пов'язано із згубними наслідками для суспільства, оскільки це призводить до ущемлення прав людини і поширення несправедливості. Це завдає шкоди як носію так і свідку, бо воно сприяє несправедливості, а також нівелюються права невинної жертви. Пророк (р.а.а.) сказав:

«Я називав вам найбільший з тяжких гріхів?» Вони сказали: «Воістину, о, Посланник Аллаха». Він сказав: «Надання співтоваришів Аллаху [Ширк] і жорстоке поводження з батьками». Він опирався (у той час як говорив), але потім він сів прямо (так наче був стривожений) і сказав: «І підбурення до неправдивого свідчення». Оповідач сказав: «Він продовжував повторювати це, поки ми не побажали, щоб він зупинявся ...» [Аль-Бухарі]

[9] Азартні ігри та витрачені на них гроші, а також фізичні зусилля які не приносять ніякої користі для людини чи суспільства. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Воістину, вино, азартні ігри, камені жертovníків і стріли для ворожби — мерзота від шайтана! Тож стережіться цього! Можливо, будете спасенні! [5:90]

Якщо людина виграє гроші в азартних іграх, вона привласнює собі багатства інших людей без права на те. Захват від перемоги також може призвести до подальшого використання оманливих дій, щоб виграти ще раз. Якщо ж людина програє, то розтрачає свої гроші на те, що не приносить ніякої користі. Ця втрата може змусити людину красти, якщо у неї не залишилося грошей, щоб продовжувати грати, щоб можна було відігратись, а це поширює жах і страх в суспільстві та підриває загальний мир і безпеку. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, відплатять тим, які воюють проти Аллаха і Посланця Його та чинять безчестя на землі — будуть вони вбиті чи розіп'яті, або будуть відрубані руки та ноги їхні, чи вигнані будуть вони із землі. Це їм — ганьба в земному житті та кара велика у житті наступному! [5:33]

Покарання відповідне злочинам. *Ібн Аббас* сказав, що розбійник повинен бути вбитий і розіп'ятий, якщо він вбиває і грабує. Якщо вони вбивають але не крадуть, вони повинні бути вбиті. Якщо вони крадуть, але не вбивають, їх руки і ноги повинні бути розірвані у різні сторони. Якщо вони викликають страх у подорожніх, але не крадуть, вони повинні бути вигнані. [*Аль-Байхакі*]

[11] Неправдива клятва – навмисно прийнята неправдива клятва для того, щоб ущемити права іншого, приведе порушника до Пекельного вогню. Аллах (с.а.с.) говорить:

Воістину, ті які продають завіт Аллаха та свою віру за мізерну ціну, не матимуть частки в наступному житті. У День Воскресіння Аллах не говоритиме з ними, не погляне на них і не очистить їх. Чекає на них болісна кара! [3:77]

Пророк (р.а.а.) сказав:

«Тому, хто ущемляє права мусульман через складання неправдивої клятви, Аллах обіцяє Пекло і забороняє вхід в Рай». Вони (його супутники) сказали: «Навіть якщо це щось дрібне, о, Посланник Аллаха (р.а.а.)»? Він відповів: «Навіть якщо це гілка дерева Араак». [*Мусульманін*]

[12] Самогубство. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не вбивайте себе (не вбивайте один одного). Аллах Милосердний до вас. І хто зробить це через напад агресії та несправедливість, того Ми вкинемо у вогонь. Це для Аллаха — легко! [4:30]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто якимось чином вбиває себе, буде так само покараний у День Суду. [*Мусульманін*]

[13] Брехня, зрада, обман і порушення обіцянок. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Не зраджуйте Аллаха та Посланця й не зраджуйте довіреного вам, адже ви знаєте! [8:27]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо чотири вади присутні у одного, він є чистим лицеміром, і якщо у нього є одна з цих вад то у нього є вони всі: він покидає тих, хто довіряє йому, він доводить обман, коли він говорить, він бреше, коли він присягається, то зраджує присягу; і коли він доводить, то є нечистим. [Мусульманин]

Інша оповідь у «Мусульманині» говорить, що Пророк (р.а.а.) сказав:

... Навіть якщо він молиться, постить і вважає себе мусульманином.

[14] Іслам заборонив мусульманам ревності та бунт один проти одного. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не ненавидіть один одного, не заздріть один одному, і не повертайте спиною один до одного, а краще будьте рабами Аллаха і будьте братами. Неприпустимо для мусульманина відмовитися від свого брата більше, ніж на три дні. [Мусульманин]

[15] Прокльони і непристойність. Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді віруючий не проклинає і не ображає, він не порушує і не обтяжує мову брудом. [Ахмад і ат-Тірімзі]

Іслам закликає мусульман добре ставитись навіть до своїх ворогів, ми просимо Аллаха вести їх ... не посилаємо Аллаха проти них. *Абу Хурайра* (р.а.а.) заявив, що Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

«О, Посланець Аллаха (р.а.а.), чи варто молитися проти язичників?» Він відповів: «Я не був посланий проклинати, а (прийшов) як милість». [Мусульманин]

[16] Скупість. Багатство належить Аллаху ... Він довірив його людям, щоб вони витрачали його на себе і своїх підопічних. Вони також повинні ділитись ним, щоб допомагати нужденним братам. Посланник Аллаха (р.а.а.) шукав допомоги Аллаха, щоб позбутись цієї поганої риси.

Пророк (р.а.а.) пояснив, що призводить до скупості у суспільстві:

Уникайте жорстокості і несправедливості, в День Суду несправедливість буде причиною того, що хтось буде кинутий у темряву. Захистіть себе від скупості, бо, воістину, вона знищила народи перед вами. Це привело їх до кровопролиття і до прийняття незаконного як законне. [Мусульманин]

Іслам шанує багату людину, яка бачить, що його нужденні брати шукають допомоги, але не допомагає їм вдалечі від істинної віри. Пророк (р.а.а.) сказав:

Найгіршою вадою є жадібність. [Ахмад]

[17] Хвалькуватість і даремне витрачання грошей. Аллах (с.а.с.) говорить:

Відавай належне родичу, бідняку, подорожньому й не витрачай марно! Воістину, марнотратники — брати шайтанів. А шайтан був невдячний перед Господом своїм! [17:26-7]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах заборонив вам непослух чи недобррозичливість до матері, відмовляти людям у милосерді і просити його, ховаючи своїх дочок живими, і він не любить, коли ви поширюєте вигадки, постійно допитуєтесь і даремно витрачаєте гроші. [Аль-Бухарі]

[18] Фанатизм та екстремізм у релігійних питаннях. Аллах (с.а.с.) говорить:

Аллах бажає вам полегшення, а не утруднення; доводьте ж до кінця дні посту і звеличуйте Аллаха за те, що Він вказав для вас прямий шлях; можливо, ви будете вдячні! [2:185]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді релігія легка. Ніхто не збудує релігію суворою, хіба тільки той, кого вона потім здолає. Тож будь прямим і помірним, роби ті речі, які легкі і донось благу звістку про винагороду від Аллаха. Звернися за допомогою (через виконання праведних справ) в ранкову пору, денну, і вночі [виголошуючи молитви]. [Аль-Бухарі]

[19] Зарозумілість, гордість і марнославство. Аллах (с.а.с.) говорить:

І не відвертайся із погордою обличчя від людей і не ходи по землі пихато! Воістину, Аллах не любить усіляких пихатих гордців! Стримуй кроки свої та знижуй голос свій. Воістину, найвідразніший голос — то рев віслиюка! [31:18-19]

Про гордість Пророк (р.а.а.) сказав:

«Людина, яка має хоча б зерно гордості у серці не увійде в Рай». Чоловік сказав: «О, Посланник Аллаха (р.а.а.), що якщо людина любить носити гарний одяг і взуття?» Він відповів: «Воістину, Аллах красивий і любить красу. Гордість є те, що ви відкидаєте істину і дивитеся зверхньо на інших». [Мусульманін]

Про марнославство Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто тягне свій одяг (по землі) від марнославства, на того Аллах не подивиться в День Суду. [Аль-Бухарі]

[20] Шпигунство, вишукування недоліків у людях і їхніх діях. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Уникайте більшості здогадок, адже, воістину, деякі здогадки є гріхом! Не слідкуйте одне за одним та не поширюйте пліток. Невже хтось із вас хоче їсти м'ясо свого покійного брата, якщо це відразу для вас? Бійтеся Аллаха, воістину, Аллах — приймаючий каяття, Милосердний! [49:12]

Пророк (р.а.а.) сказав:

«Ви знаєте, що таке лихослів'я?» Вони (його супутники) сказали: «Аллах і Його Посланник знають краще!» Він сказав: «Згадувати своєму братові те, що йому не подобається». Вони сказали: «А що, як ця [риси], справді характерна моєму братові?» Він сказав: «Якщо є [риси] яку Ви виголосили, то ви прирікли його, а якщо ні, то обмовили його». [Мусульманин]

[21] Підслуховування. Пророк (р.а.а.) сказав:

На того, хто прислухається до чужої розмови, коли вони не люблять його, або коли вони ухиляються від нього, чекає (розплавлений) свинець, що поллється його вухами у День Суду. [Аль-Бухарі]

[22] Насмішки над чужими бідами. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не потішайтесь над нещастями вашого брата, бо Аллах помилує його, а вас судитиме. [Ат-Тірімзі]

[23] Втручання у чужі справи. Пророк (р.а.а.) сказав:

Істинний віруючий не копається у справах, які його не стосуються. [Ат-Тірімзі]

[24] Знущання над іншими: даючи їм прізвиська або використання інших дій, ознак та слів. Він забороняє приниження та глузування над іншими. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Нехай одні люди не глузують з інших — можливо, ті кращі за них. І нехай одні жінки не глузують з інших — можливо, ті кращі за них. Не лайте одне одного та не вигадуйте образливих прізвиськ. [49:11]

[25] Суддям забороняється виносити несправедливі рішення, бо в Ісламі, суддя вважається тим, хто реалізує закон Аллаха. Він відіграє виконавчу роль законодавства Аллаха. Якщо він несправедливий, то зраджує довіру, яку було йому дано. Аллах (с.а.с.) говорить:

А ті, які не судять за тим, що зіслав Аллах, вони — невіруючі! [5:44]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Судді бувають трьох типів, двоє з яких у вогні, а один у Раю. Людина, яка керує несправедливо, коли знає про це, потрапляє до вогню. Суддя, який керує несправедливо, але не знає про це – теж у вогні. І суддя, який править істинно, – в Раю. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

[26] Зрадник родинних зв'язків, тобто людина яка не захищає своїх родинних зв'язків і закриває очі на розпусту. Пророк (р.а.а.) сказав:

Аллах не гляне на трьох людей в День Суду: на того, хто чинить непослух батькам, на жінку, яка нагадує чоловіка, і на зраженого. [Насайя]

[27] Схожість до протилежної статі. *Ібн Аббас* (р.а.а.) сказав:

Посланник Аллаха (р.а.а.) прокляв чоловіків, які нагадують жінок, і жінок, які походять на чоловіків. [Аль-Бухарі]

[28] Нагадування людям про добро і милість, які ви їм зробили. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Не псуйте милостині вашої докором та образою, наче той, хто витратив якесь майно на жертву задля того, щоб побачили це люди. [2:264]

[29] Повернення подарунків. Пророк (р.а.а.) сказав:

Людина, яка забирає подарунок, який подарувала, як собака, яка блює, а потім пожирає свою блювотину. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

[30] Плітки, які повідомляють комусь про те, що інші сказали про нього для того, щоб зіпсувати відносини або через інші злі наміри. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не корися жодному мерзотнику, який дає багато клятв, наклепнику, який поширює плітки. [68:10-11]

Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто поширює вигадки не увійде в Рай. [Мусульманин]

Злі наслідки пліток добре відомі. Вони викликають ворожнечу і ненависть серед людей і змушують їх відмовлятися одне від одного, і це те, що Посланник Аллаха (р.а.а.) заборонив. Він сказав:

Неприпустимо для мусульманина відмовитись від свого брата більше, ніж на три дні: вони зустрічаються, і відвертаються одне від одного. Кращим з цих двох є той, хто першим привітає іншого (кажучи «Салам»). [Аль-Бухарі]

Плітка може призвести до поганих думок і слідування за іншими, щоб дізнатись істину про те, що було сказано. Крім того, можуть бути вчинені різні гріхи, які Аллах (с.а.с.) заборонив у його словах:

Уникайте більшості здогадок, адже, воістину, деякі здогадки є гріхом! Не слідуйте одне за одним та не поширюйте пліток. [49:12]

[31] Зверхнє ставлення до слабких (фізично), або до хворих, інвалідів, або до людей похилого віку, або тих, які переживають фінансові труднощі, такі, як бідність, нужденність, або до тих, над ким ви маєте владу. Суспільство має бути побудоване на милості, любові і братерстві. Аллах (с.а.с.) говорить:

Поклоняйтесь Аллаху та не додавайте Йому нікого як рівного. Якнайкраще ставтеся до батьків, родичів, сиріт і бідних; а також до сусідів, які є вашими родичами, і до тих, які не є вашими родичами; до побратима, до подорожнього, а також до рабів ваших. Воістину, Аллах не любить зухвалих і гордих. [4:36]

[32] Намірена шкода спадкоємцям, наприклад, брехливе ствердження про наявність позики. Аллах (с.а.с.) говорить:

... після поділу того, що було вказано в заповіті або після виплати боргу. [4:11]

Заборони, що стосуються їжі, напоїв та одягу

[1] Іслам забороняє вино і будь-які види звикання, такі як наркотики, що приймаються всередину через вдихання чи ін'єкцію. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Воістину, вино, азартні ігри, камені жертovníків і стріли для ворожби — мерзота від шайтана! Тож стережіться цього! Можливо, будете спасенні! Воістину, шайтан бажає посіяти між вами ворожнечу й ненависть через вино й *майсір*⁴, і відвернути вас від згадування Аллаха й молитви. Невже ви не зупинитесь? [5:90-1]

З метою утримати тих, хто прагне отримати прибуток через продаж або поширення таких речовин, Пророк (р.а.а.) сказав:

Аллах прокляв вино, того, хто наливає його, того, хто його п'є, того, хто виробляє його, того, хто носить його, того, хто продає його, того, хто купує його, і того, хто має з нього прибуток. [Абу Дауд]

При цьому, Іслам оберігає свідомість і почуття інших, щоб не завдавати їм шкоди. Він також спрямований на захист людства від падіння до рівня творінь, що не мають свідомості. Як відомо, ті, хто вживає алкоголь або приймає

⁴ **Майсір** — поширена серед арабів доісламського періоду азартна гра.

наркотики стають залежним від них. Таким чином, він старається заспокоїтись через придбання за гроші або будь-якими іншими засобами, навіть якщо це означає, крадіжки і вбивство. Треба мати на увазі, що людина скоює проти інших злочини, які шкодять честі і гідності саме через ці речовини.

[2] Іслам забороняє споживання мертвечини, свиней, і всього іншого, що згадане в Словах Аллаха (р.а.а.):

Заборонено вам вживати мертвечину, кров, свинину, а також те, що забито не заради Аллаха; і задушене, забите насмерть, і те, що впало з висоти, і вбите рогами інших тварин, і вбите хижакom — хіба як виконаєте необхідні приписи. І заборонено вам зарізане на жертовних каменях. Заборонено також гадати на стрілах. Усе це — гріх. Сьогодні ті, хто не вірував, втратили надію [знищити] вашу релігію. Не бійтеся їх, а бійтеся Мене! Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість до вас і схвалив іслам як вашу релігію. Якщо ж хтось змушений був [з'їсти заборонене], не бажаючи гріха, то Аллах — Прощаючий, Милосердний! [5:03]

Незаконно їсти те, що вбите зумисно через масове кровопролиття, і над чим не було згадано ім'я Аллаха. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не їжте того, над чим не було згадано ім'я Аллаха, бо це — гріх. Воістину, шайтани намовляють своїх наближених, щоб ті сперечалися з вами! [6:121]

Він заборонив їсти м'ясо тварин, які мають ікла, таких, як леви, леопарди, вовки і тому подібне. Він також заборонив їсти птахів, у яких є кігті, таких як орли, соколи, яструби та інші хижі птахи.

Він заборонив будь-які продукти чи напої, які шкодять тілу, такі як цигарки і тому подібні речі. Аллах (р.а.а.) говорить:

І не вбивайте одне одного! Воістину, Аллах Милосердний до вас! [4:29]

[3] Він заборонив чоловікам носити шовк, золото й срібло, але дозволяє це жінкам. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах дозволив носити шовк і золото для жінки з моєї Умми, але заборонив це моїм чоловікам. [Насайя]

Не можна пити і їсти із посуду, що зроблений із золота чи срібла. Пророк (р.а.а.) сказав:

Не пийте із золотого або срібного посуду і не їжте з нього, бо, воістину, це для (невіруючих) у цьому житті, а для нас у наступному. [Аль-Бухарі]

Заповіді ісламу

Нижче наводиться те, що Іслам наказує виконувати:

[1] Справедливість і рівність. Аллах (р.а.а.) говорить:

Воістину, Аллах закликає до справедливості, добрих справ і підтримки родичів. Він забороняє мерзотне, відразне й нечестиве. І Він повчає вас — можливо, будете пам'ятати ви! [16:90].

Абу Бакр (р.а.а.) перший Халіф Ісламу, сказав наступні слова, коли став повелителем:

«Ті, кого Ви вважаєте сильними, слабкі переді мною, доки я забираю у них права, а слабкі – є сильними, доки я даю їм права належні. Коріться мені, доки я корюся Аллаху...»

Потрібно бути справедливим і до родичів, і до тих, хто не має із вами родинних зв'язків. Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли ви щось говорите, будьте справедливі, навіть якщо йдеться про вашого родича. Виконуйте завіт Аллаха. Він заповів це вам — можливо, замислитесь ви! [6:152]

Правосуддя повинно здійснюватись і у часи радості, і часи гніву, до мусульман і до невірних. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Будьте стійкими у вірі в Аллаха, свідчіть справедливо, і нехай ненависть ваша до інших не веде до несправедливості. Тримайтеся справедливості, бо вона ближча до богобоязливості. Бійтеся Аллаха, воістину, Йому добре відомо все те, що ви чините! [5:8]

Аллах стверджує, що справедливість може бути нав'язана силою. Аллах (с.а.с.) говорить:

Відсилали Ми посланців наших зі знаменнями ясними, і відсилали Ми з ними Писання та мірило для того, щоб трималися люди справедливості; і зіслали Ми залізо, в якому велика міць і користь для людей — щоб знав Аллах, хто потаємно допомагає Йому і посланцям Його. [57:25]

Пояснюючи цей вірш, *шейх Ісламу б. Таймія* сказав:

«Послання Пророків і Книг було для справедливості, яка досягається через виконання наказів Аллаха і оберігання прав Його творинь. Той, хто ухиляється від Книги, буде виправлений залізом».

[2] Надавати перевагу іншим над собою, бо це ознака істинної любові і доброзичливості, що завжди гарно відчутне в суспільстві. Це буде і зміцнює зв'язки, і свідчить про любов взаємодопомогу. Аллах (с.а.с.) хвалить тих, хто надає перевагу іншим наж собою:

Вони визнають їхню перевагу, хоча й самі перебувають у скруті. Хто здолав свою скупість, той досягнув успіху! [59:9]

[3] Шукати доброго спілкування з віруючими і уникати злого. Пророк (р.а.а.) дав прекрасний приклад, пояснюючи наслідки стосунків із добрими та злими людьми одночасно. Він (р.а.а.) сказав:

Прикладом праведних і злих товаришів є парфумери і ковалі. Парфумер дасть вам парфуми, або ж ви купите їх у нього, – у будь-якому випадку ви вийдете від нього з приємним запахом. Коваль же спалить ваш одяг, або ж ви просто вийдете з неприємним запахом від нього. [Аль-Бухарі]

[4] Прагнути до примирення у часи воєн чи непримирення. Аллах (с.а.с.) говорить:

Немає добра в більшості їхніх потаємних розмов, якщо тільки вони не будуть закликати до милостині, добра чи миру поміж людьми. І хто зробить це, прагнучи до вдоволення Аллаха, тому даруємо Ми велику винагороду! [4:114]

Примирення між людьми високо винагороджується, на рівні з молитвою, постом та іншими обов'язковими актами поклоніння. Пророк (р.а.а.) сказав:

«Хіба я не повідомив вам, що примирення навіть краще, ніж піст, молитва і благодійність? Примиряйте людей, бо, воістину, розбрат між людьми – те, що руйнує релігію». [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Іслам узаконив брехню у таких випадках ... щоб змусити людей примиритися і не допустити війни. Пророк (р.а.а.) сказав:

Я не вважаю брехнею, коли людина намагається примирити інших, говорячи щось, що не відповідає дійсності, (чи) примиряючи людей у часи війни, або коли чоловік або дружина намагаються догодити одне одному. [Абу Дауд]

Пророк (р.а.а.) також сказав:

Не є брехуном ... той, хто прагне примирити людей, кажучи, хороші речі про них. [Аль-Бухарі]

[5] Дотримуватись заповідей, які наказують мусульманам бути доброчесними і праведними, і запобігати злу усіма можливими способами. Це є основою безпеки в суспільстві, що перешкоджає поширенню несправедливості,

моральної корупції і гарантує збереження прав і закону, який реалізується Шаріатом, а не законом Пекла. Пророк (р.а.а.) сказав:

Хто з вас побачить лиходійство, нехай виправить його своїми руками, якщо ви не можете, то виправляйте мовою, якщо не можете, то виправляйте серцем, і це нижчий [рівень] Імаану. [Мусульманин]

Через це ті, хто не знають про деякі аспекти Ісламу будуть вчитися, і ті, хто є неуважними будуть переконані. Аморальні вчинки будуть виправлені, а праведні – убезпечені, і закон Аллаха підтриманий і втілений. Аллах (с.а.с.) говорить:

Тож допомагайте одне одному в справах праведності та богобоязливості, але не допомагайте одне одному в справах гріха та ворожнечі. І бійтеся Аллаха, воістину, Аллах суворий у покаранні! [5:2]

Пророк (р.а.а.) пояснив наслідки, якщо люди перестануть чинити добро і чинитимуть зло, що є неприступним. Він (р.а.а.) сказав:

Прикладом тих, хто кориться Аллаху і перебуває в непокорі є люди, які розділили свої місця на кораблі (перед виходом у море). Деякі з них розмістились на верхній палубі, а інші – на нижній. Коли людям на нижній палубі потрібна була вода, вони повинні були пройти повз тих, хто був зверху. Вони сказали: «Якщо ми зробимо отвір у палубі, у нас не буде потреби турбувати тих, хто зверху». Якщо вони (ті, що зверху) дозволять їм так вчинити, усі вони помруть, а якщо вони їх зупинять – то усі врятуються. [аль-Бухарі]

Аллах також згадує покарання за нехтування цим наказом. Він (с.а.с.) говорить:

Прокляті ті, які не вірують, з-посеред синів Ізраїла, вустами Давуда та Іси, сина Мар'ям. Це так, бо вони не слухалися й були порушниками! Вони не утримували одне одного від зла, вчиненого ними! Мерзотне те, що чинять вони! [5: 78-79]

Однак Іслам прописав деякі керівні принципи і принципи, яких потрібно дотримуватися, бо вони наказують добро і забороняють зло.

1. Той, хто виконує це завдання, повинен бути добре обізнаний у тому, що наказує чи забороняє, щоб не примусити людину відхилитись від релігії. *Суфьян ібн Абдулла Тайкафі* сказав:

«Я сказав: «О, Посланник Аллаха (р.а.а.), порадь мені щось, чого я можу дотримуватися». Він сказав: «Господа Аллаха і будь прямим». Я сказав: « О, Посланник Аллаха (р.а.а.), від чого ти мене застереш?» Він узяв його за язик і сказав: «Від цього». [ат-Тірмізі]

Ібн Хіббан, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав:

«Причиною того, що Пророк (р.а.а.) тримав його за языка і казав **«Від цього»**, у той час коли він просто міг сказати **«Від языка»**, було те, що Пророк (р.а.а.) добре знав чому він вчив людей... він знав це, бо він сказав тому, хто питав: **«найбільше я боюсь того, що проведе вас через багато випробувань»** ... тому він наказав йому утримуватися від того, щоб багато говорити. Тому Пророк (р.а.а.) застосовував те, що знав, пояснюючи різницю між місцями де людина повинна шукати знання і коли вона повинна це робити».

2. Заборона зла не повинна призводити до вчинення більшого зла.

3. Ніхто не повинен чинити те, що Він забороняє і не чинити те, що Він наказує. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Чому говорите те, чого не робите? Велика ненависть у Аллаха тоді, коли ви кажете те, чого не робите! [61:2-3]

4. Він повинен бути м'яким і добрим, коли він наказує або забороняє. Пророк (р.а.а.) сказав:

Нічого не зроблено добре, крім того, що прикрашає, і ніщо не позбавлене доброти крім того, що нівечить. [*Мусульманин*]

5. Він повинен також терпіти усі незручності. Аллах (с.а.с.) згадує, що *Лукман* сказав у своїй великій пораді своєму синові:

Сину мій! Звершуй молитву, закликай до заохочуваного й забороняй відразу, та сприймай із терпінням те, що вразило тебе. Воістину, саме така рішучість повинна бути у вчинках. [31:17]

[6] Іслам наказує сповідувати хороші манери. Пророк (р.а.а.) сказав:

Найкращий віруючий той, хто має кращі манери, а кращі з вас – найкращі для своєї родини. [*Ам-Тірмізі*]

Пророк (р.а.а.) також вказав на винагороду за хороші манери. Він сказав:

Найближчий серед вас до мене у День Суду той, хто має кращі манери. Воістину, найдалі від мене ті, хто мають найгірші манери: хвастуни, гордовиті і «*Mutafayhiqoon*». Вони сказали: **«О, Посланник Аллаха! Ми розуміємо про хвальків і гордовитих, але хто такі «*Mutafayhiqoon*?»** Він сказав: **«Зарозумілі».** [*ам-Тірмізі*]

[7] Іслам наказав творити добрі діяння. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах є доброзичливим і любить доброзичливість, і любить гарні манери, і не любить погані манери. [*Табрані в аль-Аусат*]

[8] Іслам узаконив перевірку фактів. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Якщо до вас із якоюсь звісткою прийде нечестивець, то спробуйте все прояснити. Адже через своє незнання ви можете зашкодити людям, про що згодом будете жалкувати!. [49:6]

[9] Іслам наказав людям бути щирими одне до одного. Пророк (р.а.а.) сказав:

«Релігія є щирість». Ми запитали: «До кого?» Він відповів: «До Аллаха, Його Книги, Його Посланника, до керівників над мусульманами і до людей». [Мусульманин]

Бути щирими перед Аллахом через віру в Нього означає поклонятися тільки Йому, заперечувати співтоваришів, і визнавати його далеким від будь-якої недосконалості в Його імені й характеристиках. Треба визнавати, що він є керівником усіх справ цього Всесвіту. Усе, чого б Він не побажав – здійснюється, і усе що відбудеться – відоме Йому. Треба дотримуватися усіх Його заповідей і уникати Його заборон.

Щирість до його Книги здійснюється через віру в те, що це Слово Аллаха, послане Ним, і що є останнім Небесним Письмом. Потрібно виконувати і дотримуватися Її заповідей, і вважати законним все, що Вона проголошує, і утримуватись від усього, що заборонено в Ній.

Щирість до Його Посланника примушує підкорятися його заповідям, вірити всьому, що він повідомив нам, і утримуватися від того, що Він заборонив. Потрібно поважати і любити Його, а Його Сунна повинна виконуватись і поширюватись серед мас.

Треба виказувати щирість до лідерів мусульман, підкоряючись їм, крім випадків, коли вони наказують чинити гріховне, направляючи їх до того, що краще, і допомагати їм у цьому і утримуватись від повстань проти них. Потрібно діяти м'яко і нагадувати про права людини.

Щирість до людей досягається через спрямування їх до того, що є добрим і корисним, як у питаннях, що стосуються їхньої релігії і мирського життя. Треба допомагати їм у реалізації їхніх потреб і захищати їх від небезпек Треба любити їх так, як любиш себе і ставитися до них так, як хочеш, щоб вони ставились до тебе.

[10] Іслам наказав поширювати щедрість і любов. Пророк (р.а.а.) сказав:

Немає нічого кращого, ніж хороші манери.[Абу Дауд]

Аллах (с.а.с.) визначає межі щедрості. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не будь скупий, наче твоя рука прикута до шиї, та не витрачай надміру, щоб не лишився ти осудженим та збіднілим! [17:29]

[11] Іслам наказує приховувати недоліки людей і допомагає полегшити їхні страждання і полегшити їхні справи. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто полегшує страждання мусульманина в цьому світі, тому Аллах полегшить страждання у День Суду. Той, хто полегшує тягар боргу (через зменшення, помилування, або продовження терміну оплати) для тих, кому важко його сплатити, тому Аллах полегшить це і наступне життя. Той, хто приховує недоліки мусульманина, тому Аллах приховає недоліки у цьому житті і наступному. Аллах допомагає своїм рабам доти, доки вони допомагають своїм братам. [Мусульманин]

[12] Іслам наказує і закликає до терпіння у справах слухняності та відмови від заборон. Аллах (с.а.с.) говорить:

Терпи ж, доки не прийде рішення Господа твого, воістину, ти — перед Нашими очима! Прославляй хвалою Господа свого, коли прокидаєшся зі сну. [52:48]

Він також наказав терпіти під час різних випробувань, через які Аллах проводить своїх рабів, такі, як злидні, голод, хвороби і страх. Аллах (с.а.с.) говорить:

І, звичайно, ми випробуємо вас страхом, голодом, втратою багатства, життям і прибутками, але сповістимо радісну звістку для хворого. * Хто, коли їх спіткає лихо, говорять: Ми будемо випробовувати вас страхом, голодом, нестачею майна, людей та плодів. Сповісти ж добру звістку терпеливим, Тим, які, коли торкнеться їх лихо, говорять: Ми належимо Аллаху, і до Нього ми повертаємося! Мають вони благословення та милість від Господа їхнього, і йдуть вони шляхом прямим! [2:155-7]

[13] Іслам наказує придушувати свій гнів і полегшувати життя інших. Це зміцнює зв'язки між членами суспільства і ті речі, які можуть викликати ворожнечу і розірвати відносини. Аллах (с.а.с.) пообіцяв велику винагороду тим, хто намагається виховати цю рису характеру. Аллах (с.а.с.) говорить:

Прагніть же до прощення від Господа вашого та до Раю, протяжність якого дорівнює від небес до землі. Його приготували для богобоязливих, які витрачають на милостиню у радості та у біді, які стримують гнів та прощають людей. Аллах любить тих, які роблять добро! [3:133-4]

Іслам говорить, що потрібно повертати злий вчинок добром для того, щоб відкрити серця і забрати ненависть, а також утримуватися від помсти. Аллах (с.а.с.) говорить:

Не рівні між собою добро і зло. Відштовхни зло чимось добрим, і тоді той, із ким ти ворогував, стане для тебе наче близький друг. [41:34]

Огляд деяких аспектів ісламського етикету

Релігія Іслам ввела різні аспекти етикету, яких рекомендується дотримуватися для того, щоб сформувати повний портрет мусульманина. Деякі з них полягають у наступному.

Етикет прийому їжі

[1] Слід починати їсти, згадавши ім'я Аллаха, сказавши: **Bismillaah** [тобто: Я починаю з ім'ям Аллаха] і на закінчення хвалити і дякувати йому, сказавши **Al-hamdu lillaa**: [тобто: Вся хвала і вдячність Аллаху]. Треба їсти страву з найближчої сторони і використовувати праву руку, бо ліва рука, як правило, використовується для очищення. *Умар ібн Абу Салама* сказав:

Коли я був маленьким хлопчиком, я [їв] у кімнаті Посланника Аллаха (р.а.а.), і мої руки сягали (їжі) по всій тарілі. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав мені: «Хлопче, згадуй ім'я Аллаха, їж правою рукою, і їж те, що перед тобою». [Аль-Бухарі]

[2] Людина ніколи не повинна скаржитися або критикувати їжу, якою б неприємною вона не була. Абу Хурайра (р.а.а.) сказав:

Посланник Аллаха (р.а.а.) ніколи не критикував їжу. Якщо йому до смаку він з'їсть її, якщо ні – він не стане її їсти. [Аль-Бухарі]

[3] Слід уникати їжі або пиття понад міру. Аллах (с.а.с.) говорить:

Їжте й пийте, але не понад міру. Воістину, Він не любить тих, які порушують міру! [7:31]

Пророк (р.а.а.) сказав:

«Людина не заповнить тарілку гірше, ніж шлунок. Людині досить з'їдати кілька шматочків, які випрямлять його спину, і якщо йому потрібно більше [їжі], то [він має] третину для їжі, третину для пиття, а третину для дихання». [ат-Тірмізі]

[4] Не слід дихати або дути в посудини. *Ібн Аббас* сказав, що

Пророк заборонив дуття в посудини. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

[5] Не слід нехтувати товариством під час їжі.

[6] Треба їсти з іншими людьми, а не окремо. Один чоловік сказав посланнику Аллаха (р.а.а.):

«Воістину, я їм, але не можу насититись». Він сказав: **«Ти їси сам чи з іншими?»** Він сказав: **«Сам».** Він сказав: **«Піди і їж з іншими, і згадай ім'я Аллаха, і твоя [їжа] буде благословенною».** [Абу Дауд і Ібн Маджа]

[7] Потрібно дозволяти людям вечеряти з вами та приймати інші запрошення. Людина з ансарів по імені *Абу Сухаїбом* запросила п'ятьох осіб, серед яких був і Пророк (р.а.а.). Інший чоловік прийшов з ним. Пророк (р.а.а.) сказав:

«Цей чоловік прийшов зі мною. Якщо ви дозволите, він зайде, якщо ні – то піде». Господар сказав: **«Я дозволяю йому».** [аль-Бухарі]

Звичай полегшення

Коли людина виходить в туалет, вона повинна перепросити. Анас сказав, що Пророк (р.а.а.) сам казав:

Bismillah Allahumma inni a'oodhu bika min al-kubthi wal-khabaa`ith.

(Я починаю з ім'ям Аллаха, о, Аллах, воістину, я шукаю притулку в Тобі від чоловіка, жінки чи Джина) [Аль-Бухарі]

Аїша (р.а.а.) сказала:

Коли Посланник Аллаха (р.а.а.) повертався, він говорив:

Ghufraanak

(Перепрошую)

[Абу Дауд, ат-Тірмізі і Ібн Маджа]

Людина не повинна полегшуватись у напрямку *Кіблі* (Мекки), і не повертатися туди спиною під час випорожнення. Абу Хурайра (р.а.а.) сказав:

Воістину, я як батько для сина. Не повертайся до *Кіблі* ні лицем ні спиною (коли йдеш по нужді), і очищай себе не менше ніж трьома каменями, але не гноєм чи кістками. [Абу Дауд і Ібн Маджа]

Треба ховатися, коли є поклик природи. Джабір (р.а.а.) сказав:

Всякий раз, коли Пророк хотів полегшитись, він відходив до місця, де ніхто не міг його бачити. [Абу Дауд]

Не слід використовувати праву руку для того, щоб очищатись. Пророк (р.а.а.) сказав:

Коли п'єте, не дуйте в посудини, коли йдете по нужді, не торкайтесь себе і не очищайтесь правою рукою..[Аль-Бухарі]

Звичай питання дозволу

[1] Поза домом слід шукати дозволу на вхід. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Не заходьте до чужих будинків, не спитавши дозволу й не привітавши їхніх жителів. Так буде краще для вас, можливо, замислитесь ви! [24:27]

[2] Людина, що знаходиться всередині будинку просить дозволу покинути кімнату. Аллах (с.а.с.) говорить:

Коли ваші діти досягнуть зрілого віку, то нехай просять дозволу ввійти так само, як це робили [старші]. Так Аллах пояснює вам знамення Свої, а Аллах — Всезнаючий, Мудрий. [24:59]

Це усе для захисту господаря і приватного життя у будинку, як зазначено в словах Пророка:

Чоловік заглядав до кімнати Пророка (р.а.а.) через двірний отвір, а Пророк (р.а.а.) чесав голову зубом гребеня. Він сказав йому: «Якби я знав, що ти дивишся, то ткнув би це тобі в око. Для того і є прохання дозволу, щоб не бачити особистих речей [приватні справи у своєму будинку] . [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Не потрібно бути наполегливим у пошуках дозволу. Пророк (с.а.с.) сказав:

Потрібно запитати дозволу тричі. Якщо ви отримали дозвіл [заходьте], а якщо ні, то повертайтеся. [Мусульманин]

Особа, яка бажає увійти повинна представитися. *Джабір* (р.а.а.) сказав:

Я прийшов до Пророка (р.а.а.) з проблемою боргу мого батька. Я постукав у двері, і він сказав: «Хто там?» Я сказав: «Я». Він відповів: «Я, я!», так, наче йому не сподобалося [те, що я сказав] [аль-Бухарі]

Звичай вітання

Іслам надихає членів суспільства вітати один одного словом *Салам* з любов'ю і дружністю. Пророк (с.а.с.) сказав:

Ви ніколи не ввійдете в Рай, поки не вірите, і ви ніколи не будете вірити істинно, доки ви не любите один одного. Невже Я не казав вам любити одне одного? Вітайтеся через *Салам* між собою. [Мусульманин]

Обов'язок усіх мусульман при зустрічі говорити *Салам*. Аллах (с.а.с.) говорить:

І коли вас вітають, то відповідайте ще кращим привітанням або ж таким самим. Воістину, Аллах рахує кожную річ! [4:86]

Іслам також уточнив, хто повинен вітатись першим. Пророк (с.а.с.) сказав:

Вершник повинен вітати пішохода, пішохід повинен вітати того, хто сидить і невеликі групи людей повинні вітати великі. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Звичай пов'язані з місцем сидіння

Слід вітати тих, хто присутній, при вході, а також при виході. Пророк (г) сказав:

Якщо один з вас приходить до людей, нехай вітає їх з *Саламом*. Якщо йому здається, що він повинен сидіти, то нехай сяде. Коли він встає [щоб піти], то нехай вітає їх [знову] з-*Саламом*. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Люди повинні звільняти місце для інших. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Коли вам говорять на зібраннях: Поступіться — то поступіться. І наділить вас Аллах ще кращим місцем! А коли вам говорять: Встаньте — то вставайте. Аллах дарує перевагу тим серед вас, які увірували і тих, яким дано знання. І Аллах знає те, що ви робите. [58:11]

Не треба просити інших стояти за них, щоб сидіти на своєму місці. Пророк (р.а.а.) сказав:

Людина не повинна змушувати іншу встати зі свого місця і пересідати, а, краще, ви повинні вставати і звільняти місце. [Мусульманин]

Якщо людина встає і йде зі свого місця, вона більше не має прав на нього, коли повертається. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо людина встає зі свого місця і повертається до нього, вона більше не має прав на це. [Мусульманин]

Не роз'єднувати людей, що сидять разом, хіба тільки після дозволу від обох. Пророк (р.а.а.) сказав:

Неприпустимо людині, роз'єднати двох (сідаючи між ними), якщо вони не дають на це дозволу. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Не слід говорити з ким-небудь приватно в присутності третьої особи. Пророк (с.а.с.) сказав:

Якщо вас троє, дві людини не повинні мати приватної розмови, уникаючи третього. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Не слід сидіти в середині кола або групи людей. Худхаіаф повідомив, що Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Той, хто сидить в центрі зібрань – проклятий. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Люди в зборі не повинні займати себе дурістю або розмовами позбавленими поминання Аллаха і користі в обговоренні мирських і релігійних справ. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Жоден народ не повстане із зібрання, в якому ім'я Аллаха не згадується, крім того, що вони схожі на тих, які піднімаються з туші осла, а збори є джерелом печалі для них. [Абу Дауд]

Людина не повинна робити нічого, що не подобається її товаришам під час зборів.

Звичай загальних зборів

Іслам дає огляд загальних почуттів людей, які збираються в будь-якому місці, тому що люди бажають збиратися. Таким чином, Іслам наставляє своїх послідовників бути чистими, вони не повинні приходити з неприємним запахом, який турбує інших і вони повинні приходити добре одягненими щоб людям було приємно дивитися. Іслам також наставляє людей звернути увагу на рухи, не переривати тих, хто уже там, не перетинати людей або діяння і не заподіювати їм незручностей. Пророк сказав про збір на п'ятничну молитву:

Той, хто приймає ванну у п'ятницю, наносить парфуми, якщо має, вдягає найкращий одяг, а потім входить на п'ятничну молитву не ступаючи людям на голови і здійснює *rak'ahs* (молитву), на яку здатен, його молитва вартуватиме усім попереднім молитвам за тиждень . [Абу Дауд і Ібн Маджа]

Якщо хтось чхає, він повинен сказати

Alhamdulillah (Вся хвала Аллаху)

Ті, хто чув його повинні сказати,

Yarhamuk-Allahu (хай буде Аллах милостивий до вас).

Тому, хто чхав, слід ще раз звернутися до них, кажучи:

Yahdeekumullaah wa yuslihu baalakum

(Аллах наставить вас і поліпшить ваше серце, ваше життя і ваші справи)

Пророк (р.а.а.) сказав:

Коли один з вас чхає, то нехай скаже: *Alhamdulillah*, а потім нехай його брат або товариш каже йому: *Yarhamuk-Allahu*, а потім нехай (той, хто чхнув) говорить: *Yahdeekumullaah wa yuslihu baalakum*. [аль-Бухарі]

Від його манери є те, що Абу Хурайра (р.а.а.), сказав:

Коли один з вас чхає, нехай кладе руки на обличчя і понижує голос. [Аль-Хакім]

* Коли хтось відчуває бажання позіхнути, він повинен спробувати зупинитися як можна швидше. Пророк (р.а.а.) сказав:

Воістину, Аллах любить чхання, але ненавидить позіхання. Коли один з вас чхає, а потім дякує і вихваляє Аллаха, то це його право, і кожен мусульманин, який чує його, говорить: *Yarhamuk-Allahu*. Що стосується позіхання – то воно від сатани, тож нехай люди намагаються запобігати йому. І якщо один з вас зітхає: *Aahh!* [при цьому], то Шайтан сміється. [Аль-Бухарі]

Не слід відригувати в громадському місці. *Ібн Умар* (р.а.а.) сказав:

Чоловік відригнув біля Посланника Аллаха (р.а.а.), і тому він сказав йому: Позбав нас від твоєї відрижки, для найситіших у цьому житті – голодним буде наступне . [ат-Тірмізі і Ібн Маджа]

Звичай розмов

Людина повинна завжди бути уважною до того, хто говорить, не переривати його, поки він не закінчить. Посланник Аллаха (р.а.а.) розпочав свій виступ під час прощального паломництва, сказавши одному зі своїх супутників:

Попросіть людей мовчати. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Треба говорити чітко і ясно, пояснювати свої наміри, так щоб слухач міг зрозуміти. *Айша*, дружина Пророка, сказала:

Слово Пророка було ясними, так що будь-хто, хто чув його, міг зрозуміти. [Абу Дауд]

Той, хто говорить і хто слухає повинен бути веселим і приємним в словах. Пророк (с.а.с.) сказав:

Не варто недооцінювати будь-якого доброго діла, навіть зустріч вашого брата з веселим обличчям. [Мусульманин]

Звичай жартів

Життя в Ісламі не є, як деякі помилково вважають, позбавленим будь-яких розваг. Товариш Пророка (р.а.а.) *Хандала аль-Усаїді* сказав:

Абу Бакр зустрів мене і запитав: Як ти, о, Хандала? Він відповів: Хандала став лицеміром. Він відповів: Далекий Аллах від усякої недосконалості! Що ти говориш Хандала? Він сказав: Коли ми разом з Посланником Аллаха (р.а.а.), він нагадує нам про Пекельний вогонь і Рай, ніби це перед нашими очима, але коли ми покидаємо компанію Посланника Аллаха (р.а.а.), ми прив'язуємось до наших дружин, дітей і майна, і ми забуваємо багато. Абу Бакр сказав: Клянуся Аллахом, адже те ж саме відбувається зі мною. Я сказав: Хандала став лицеміром, о,

Посланник Аллаха (р.а.а.)! Посланник Аллаха (р.а.а.) відповів: А як це? Я сказав: О, Посланник Аллаха (р.а.а.), я з тобою, ти нагадуєш про Пекельний вогонь і Рай, як ніби це перед нашими очима, але коли ми покидаємо твою компанію, прив'язуємось до наших дружин, дітей і майна, і ми забуваємо багато. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Присягаюся Тим, в Чий долоні душа моя, якщо ти залишишся в цьому стані, як коли ти зі мною, ангели [спустяться і] трясимуть ваші руки у ліжках, і коли ви йтимете, о Хандала, час є для одного, і час для іншого (і він сказав це три рази). [Мусульманин]

Тут Пророк пояснив, що задоволення і сум є бажаним, щоб людина могла відновлювати свою активність і жвавість. Пророк (р.а.а.) вчив своїх сподвижників манері жартувати, коли вони запитали його:

О, Посланник Аллаха (р.а.а.), ви жартуєте з нами! Він сказав: Так, але я ж не кажу нічого, окрім того, що є правильним і істинним? [Ат-Тірмізі]

Можна жартувати діями, а також мовою. Анас бін Малік (р.а.а.) повідомив, що

Бедуїн на ім'я Заахір привозив подарунки з пустелі до Пророка (с.а.с.), і Пророк (с.а.с.) споряджав його провізією при виході. Пророк (р.а.а.) сказав: Воістину Заахір наша пустеля, а ми його місто. Одного разу Пророк (р.а.а.) прийшов до нього, (в той час як він продавав свої товари та схопив його ззаду. Заахір вигукнув: Відпустіть мене! І він обернувся і впізнав Пророка (р.а.а.), тому він притиснувся спиною до його грудей. Пророк (с.а.с.) крикнув: Хто купить цього раба? Заахір сказав: О, Посланник Аллаха, ти побачиш, що я нічого не вартий. Пророк (с.а.с.) відповів: Але для Аллаха ти коштовний. [Ібн Хіббан]

Не треба жартувати таким чином, щоб заподіяти шкоду або жорстоке поводження з іншим мусульманином. Пророк (р.а.а.) сказав:

Неприпустимо мусульманину лякати іншого мусульманина. [Абу Дауд]

Він (р.а.а.) також сказав:

Нехай ніхто не сприймає речі свого брата (гніваючи його) всерйоз чи жартома. [Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Людина ніколи не повинна лежати в той час, як жартує. Пророк (р.а.а.) сказав:

Горе тому, хто лежить говорячи і змушуючи людей сміятися. Горе йому! Горе йому! [Ахмад і Абу Дауд]

[Звичай відвідування хворих](#)

Іслам радить відвідувати хворих ... і визнає права мусульманина і його зобов'язання перед своїм братом. Пророк (р.а.а.) сказав:

Право мусульманина над іншими п'ятьма. Повернення, вітання Саламом, відвідування хворого, відвідування після похоронної церемонії, відповідь на запрошення і слова *yarhamukAllah* до того, хто чхає [аль-Бухарі]

Що стосується нагороди, яку мусульманин отримує за відвідування свого хворого брата. Пророка (р.а.а.) сказав:

Той, хто відвідує хвору людину, буде отримувати безперервну нагороду, поки не повернеться. [Мусульманин]

Слід проявляти любов і співчуття, коли він відвідує їх. *Аїша б. Саад* розповідає, що її батько сказав:

Я був хворий в Мецці, а Пророк прийшов до мене в гості, і він поклав руку мені на лоб і витер мої груди і живіт, і благав Аллаха, говорячи: О, Аллах, зціли Саада ... [Абу Дауд]

Треба молитися за хворих. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто відвідує хворих, говорить, сім разів:

Asalullaah al-'Adheem, Rubb al-'Arsh il-'Adheem an yashfiyak.

(Я молю Аллаха, Прекрасного, Чудового, що він лікує вас).

І Аллах вилікує його від цієї хвороби .[Абу Дауд і ат-Тірмізі]

Етикет співчуття

Було наказано співчувати, щоб утішити сім'ю покійного і полегшити їхній біль і страждання. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Жоден віруючий, який втішає свого брата під час лиха, не залишиться без того, щоб Аллах (с.а.с.) одяг його прикрасами в День Суду. [Ібн Маджа]

Треба молитися для сім'ї загиблого і закликати їх мати терпіння і думати про винагороду яку вони отримають від Аллаха за цей час лиха. *Усама бін Заїд* сказав:

Ми були з Пророком (р.а.а.), коли його повідомили, що одна з його дочок кличе його, та що її дитина помирає. Він сказав посланнику: Повертайся до неї і скажи, що те, що Аллах забирає (дитину) є Його рішенням і те, що він дав, і все, що з Аллахом до певного часу. Скажи їй набратися терпіння і чекати нагороди від Аллаха. Посланник прийшов до Пророка (р.а.а.) і

сказав: «Вона молить вас, щоб ви прийшли до неї» Пророк (р.а.а.) стояв разом з *бін Саад Убадах і Муаз бен Джебель*. Він пішов з ним, і (коли вони прибули), він підняв хлопчика і його душа покинула тіло як (звук, видаваний), коли (лється вода) у порожні гарбузи. Його (Пророка (р.а.а.)) очі були мокрі, і *Саад* вигукнув: **Що це, о, Посланник Аллаха (р.а.а.) Воістину, тільки люди, яких Аллах милує, також проявляють милосердя.** [*Аль-Бухарі і Мусульманін*]

Треба молити Аллаха, щоб Він показував свою милість до померлих. *Імам аш-Шафі* сказав родині покійного:

Нехай Аллах дасть вам велику нагороду, дасть Вам терпіння, і простить вашого померлого.

Добре приготувати їжу для сім'ї загиблого. Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав:

Приготуйте їжу для сім'ї Джафара, бо, воістину, вони зайняті. [*Абу Дауд і ат-Тірмізі*]

Етикет сну

Коли хтось хоче спати, він повинен згадати ім'я Аллаха і лягти на правий бік, переконавшись, що немає нічого, що може заподіяти йому шкоду. Пророк (р.а.а.) сказав:

Коли один з ваших відступає до свого ліжка, хай бере одяг і стряхує пил зі свого ліжка і згадає Аллаха, бо, воістину, він не знає, хто входить до нього коли він йде. Якщо він хоче лягти, нехай лягає на правий бік і говорить:

Subhaanak-Allahumma Rabbi bika wada'tu janbi, wa bika arfa'uhu. In amsakta nafsi, faghfir lahaa. Wa in arsaltahaa, fahfadh-haa bimaah tahfadhu bihi 'ibaadak as-saaliheen.

(Який ідеальний ти, о, Аллах. Я лягаю із твоїм ім'ям і встаю, бо якщо Ти повинен прийняти мою душу, то помилуй її, і якщо Ти повинен повернути мою душу – захисти її, як Ти робиш це із праведними рабами) [*аль-Бухарі і Мусульманін*]

Коли відправляєшся спати, то слід читати моління із яким виступив Посланник Аллаха (р.а.а.). *Худхайфа* (р.а.а.) сказав:

Коли Пророк (р.а.а.) йшов до свого ліжка, він говорив:

'Bismika amootu wa ahyaa.'

(‘З Твоїм ім'ям я помру, і я живу.’)

Коли прокидався, він говорив:

‘Alhamdulillah-illadhi ahyanaa ba’da maa amaataanaa wa ilayh-in-nushoor.’

(Вся хвала і подяка Тому, хто привів нас до життя після того, як змусив нас померти, і до Нього ми будемо воскресати)

Потрібно йти спати в ліжку рано ввечері, крім крайніх випадків.

Пророк (р.а.а.) ненавидів спати до нічної молитви і говорити після неї.
[*Аль-Бухарі і Мусульманін*]

Він не любив щоб хтось спав на животі. *Абу Хурайра* (р.а.а.) говорить, що Посланник Аллаха (р.а.а.) проходив повз людину, що лежить на животі і вдарив її ногою. Він сказав йому:

Воістину, Аллах не любить так. [*Ат-Тірмізі*]

Треба бути обережним і вживати заходів безпеки від речей, які можуть завдавати шкоди. Пророк (р.а.а.) сказав:

Насправді цей вогонь є ворогом для вас, тому, коли ви спите, гасіть його.
[*Аль-Бухарі і Мусульманін*]

Одруження

Перед тим, як вступати в шлюбні відносини з вашим чоловіком, слід згадати ім'я Аллаха, як Пророк (р.а.а.) описав. Він сказав:

Якщо хтось говорить (до статевого акту), коли він наблизився до своєї дружини: З ім'ям Аллаха, о Аллах, тримай сатану подалі від нас, і тримай сатану подалі від того, що Ти надаєш нам [потомство], то потім, якщо Аллах дає їм дитину, він (сатана) не зашкодить їй. [*аль-Бухарі*]

Слід спати з дружиною. Пророк (р.а.а.) сказав *Джабіру*:

Чи одружився ти, о, Джабір? Я сказав: Так. Він сказав: З дівчиною чи жінкою? Джабір відповів: Із жінкою. Він сказав: Чому ти не одружився на дівчині, щоб бути з нею і сміятися? [*аль-Бухарі і Мусульманін*].

Аїша (р.а.а.) сказала:

Посланник Аллаха (р.а.а.) не цілував мене, коли постив. [*Аль-Бухарі і Мусульманін*]

Вони можуть насолоджуватися один одним будь-коли, крім випадків, заборонених Пророком (р.а.а.). Він пояснив *Умару*, коли він прийшов до нього говорячи:

О, Посланник Аллаха (р.а.а.) я знищений! Він сказав: Що знищило тебе? Він відповів: Посланник Аллаха (р.а.а.) я змінив позицію, будучи з дружиною вночі. Посланник Аллаха не відповів йому. Він (Умар) сказав: Тоді цей аят був посланий Посланнику Аллаха (р.а.а.):

Ваші дружини — наче нива для вас. Приходьте до них, як побажаєте, але нехай цьому передують ваші добрі справи. [2:223]

До них можна входити будь-як, але уникати ануса і менструації. [Ам-Тірмізі і Ібн Маджа]

Етикет подорожей

Перш ніж вирушати у подорож, людина повинна переконатися, що повернено всі борги, і сім'я має достатні кошти. Вона також повинна повернути все, що він взяв несправедливо законному власникові. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто має те, що він взяв несправедливо від свого брата, нехай звільнитися від цього, бо, воістину, немає жодного динару, ні дирхаму [який хтось бере без права], крім того, що він буде взятий для добрих справ і переданий його братові, і якщо він не має добрих справ, погані вчинки його брата і будуть кинуті на нього. [аль-Бухарі]

Він любив, подорожувати не наодинці, за винятком випадків, в яких він не може знайти нікого для супроводу. Пророк (р.а.а.) сказав людині, яка прибула з подорожі:

Хто супроводжував вас? Він відповів: Ніхто не супроводжував мене. При тому Посланник Аллаха (р.а.а.) сказав: Самотній мандрівник диявол, два - двоє дияволів, а три це група. [аль-Хакім]

Потрібно вибрати хорошу компанію де один буде лідером. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо три людини відправилися в подорож, одна з них повинна бути лідером. [Абу Дауд]

До повернення із поїздки, чоловіку слід повідомити свою дружину щоб вона очікувала його прибуття. Пророк (р.а.а.) сказав:

Якщо один з вас відсутній довгий час, нехай не приступає до виконання своїх подружніх відносин (у разі його повернення) вночі.[Аль-Бухарі і Мусульманін]

Слід прощатися із сім'єю і друзями. Не слід відкладати повернення після закінчення своїх справ. Пророк (р.а.а.) сказав:

Подорож є частиною покарання, такого, що людина відвернута від їжі, пиття та сну. Якщо справи закінчено, поспішайте до своєї сім'ї. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Звичай поводження із державною власністю

Є певні манери, яких слід дотримуватися, коли ми маємо справу з державною власністю. Пророк (р.а.а.) заявив як потрібно діяти під час переходу дороги і тротуару. Він сказав:

«Будьте обережні і тримайтеся подалі від сидіння на шляху. Вони сказали: О, Посланник Аллаха, у нас немає іншого місця, щоб зібратися і поговорити. Він відповів: Якщо ви робите це, то віддавайте шляху належне. Вони сказали: А як це? Він (р.а.а.) відповів: Опускайте погляд (не дивлячись на протилежну статтю), не приносьте шкоди іншим, відповідайте на вітання, долучайтесь до доброго і уникайте злого». [Аль-Бухарі і Мусульманин]

В іншому Хадисі він сказав:

... допомагайте нужденним і направляйте загублених. [Абу Дауд]

Треба піклуватися про дороги і не руйнувати суспільну власність. Пророк (р.а.а.) сказав:

Бійтесь двох речей, за які люди проклинають інших. [Його сподвижники] запитали: Які дві речі, за які люди будуть проклинати інших, о, Посланник Аллаха? Він відповів: Те, що він полегшує себе в місцях, де люди ходять або шукають тінь. [Мусульманин]

Не слід носити з собою речі, які можуть бути шкідливими для інших. Пророк (р.а.а.) сказав:

Коли один з вас проходить повз нашу мечеть або на ринку, і він має стрілу, нехай він покриє метал (або: нехай схопить його рукою). Так ви не зашкодите жодному мусульманину. [Аль-Бухарі і Мусульманин]

Звичай торгівлі

Загалом, торгівля є законною і допустимою в Ісламі, бо це обмін продуктами між покупцем і продавцем. Але коли шкода яку може заподіяти будь-яка з двох сторін реальна, тоді торгівля вважається незаконною і забороняється. Аллах (с.а.с.) говорить:

О ви, які увірували! Не пожирайте майна одне одного шляхом неправди, хіба тільки шляхом торгівлі, якою ви будете взаємно задоволені. І не вбивайте одне одного! Воістину, Аллах Милосердний до вас! [4:29]

Іслам вважає прибуток від торгівлі найчистішим і найкращим способом, щоб заробляти на життя. Коли Пророка (р.а.а.) запитали про дохід, який був би найкращим і чистим, він відповів:

Робота, виконана особою своїми руками [тобто ручна праця], і кожна правдива і щира торгівля та обмін .[Ахмад]

Іслам наказує, що повинен бути окремий правдивий метод при веденні справ. Пророк (р.а.а.) сказав:

Мусульманський купець, який є правдивим і заслуговуючим довіри буде з мучениками в День Суду. [Аль-Хакім]

Слід попередити про будь-які недоліки, які можуть бути в продукті, але яких не видно. Пророк (р.а.а.) сказав:

Це неприпустимо для тих, хто продає не уточнити будь-які недоліки, які можуть бути знайдені в товарі, і будь-хто, хто знає про них повинен повідомити. [Ахмад]

Людина повинна бути праведною у своїх справах, а не лежати і байдикувати. Пророк (р.а.а.) сказав:

Обидві сторони (торгівлі) можуть (відмінити торгівлю) до тих пір, поки вони не розійшлися у думках. Якщо вони обоє говорять правду і уточнюють всі аспекти, їх торгівля буде благословенням для них. Але якщо вони приховують (пошкодження та інше), і обманюють, благословення торгівлі буде знищено. [Аль-Бухарі і Мусульманін]

Треба бути спокійним при купівлі та продажі, оскільки вони є засобом формування і зміцнення відносин між покупцем і продавцем, що усуває матеріалізм, який руйнує людину і братерські відносини. Пророк (р.а.а.) сказав:

Нехай Аллах помилує спокійну людину, коли вона купує, продає, або просить погасити борг. [Аль-Бухарі]

Не слід давати клятву під час торгівлі. Пророк (р.а.а.) сказав:

Будьте обережні і тримайтеся подалі від великих обіцянок у торгівлі, бо якщо вони помилкові - благословення буде знищено. [Мусульманін]

Пророк закликає, що не можна забирати свої гроші, коли людина почала шкодувати, що здійснила покупку. Пророк (р.а.а.) сказав:

Той, хто забирає продаж свого брата, того Аллах покарає в День Суду. [Абу Дауд і Ібн Маджа]

Таким є етикет який диктує Іслам. Існує ще безліч інших аспектів етикету, але ми не маємо змоги згадати про них через стислий зміст нашого повідомлення. Людині потрібно знати, що усе є залежним в житті від аятів у Корані, або іфд Пророцтв, що звертаються до людини. Причиною цього є те, що все життя мусульманина повинно бути актом, що значить більше ніж прості добрі справи.

Висновок

Ми завершимо цю книгу словами двох людей, які прийняли Іслам. Ф. Філвас стверджує:

Захід страждає від великої духовної порожнечі, яка, якщо не зупинити її, не зможе дати нам щастя. Незважаючи на достаток так званого економічного процвітання і задоволення фізичних потреб людей, Західна людина все ще має відчуття нікчемності свого життя. Вона задається питанням: Навіщо я живу? Куди я йду? Ніхто ще не дав їй задовільної відповіді. На жаль, вона не розуміє, що це те, на що повинна дати відповідь релігія, а не філософія, що викликає сумніви та помилки.. Але нарешті в Західній людині розпочався світанок, ті, хто приймає Іслам починають бачити своїми очима, що чоловіки та жінки, які живуть в Ісламі і належать до свого вчення щасливі. Тому вони приймають істину, а це тільки початок...

Дебора Поттер стверджує:

Іслам, Закон Божий, очевидний у природі навколо нас. Гори, океани, планети і зірки рухаються орбітою по волі Аллаха, це найкращий приклад. Вони не говорять як діяти крім того, що Творець вирішує. Кожен атом у Всесвіті, і навіть неживі предмети, також знаходяться в стані творення. Однак, люди є вийнятком з цього правила, бо Аллах дарував їм свободу вибору. Вони мають можливість представити волю Аллаха, або скласти свої власні закони і релігію, яка їм

допоможе. На жаль, людство обирало другий варіант більшу частину часу. Люди в Європі та Америці приймають Іслам масово, бо вони жадають спокою і духовного миру. Навіть кілька християнських сходознавців і проповідників, які спочатку починали роботу для того, щоб знищити Іслам і висвітлити його недоліки, самі стали мусульманами. Просто доказ істинності є вирішальним; немає жодного способу, це спростувати.

Вся хвала Аллаху, Господу світів.

І нехай Аллах піднесе згадку про Його Пророка і убереже його від усіх принизливих речей.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

وَصَلَّىٰ اللَّهُ عَلَيْهِ أَشْرَفَ الْمُرْسَلِينَ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Хвала Аллаху, Господу світів!

*Я прошу Всевишнього
благословити і оберезти від
всякого зла нашого пророка
Мухаммада, його сімейство,
сподвижників і всіх, хто
послідував за ним на шляху
істини.*